

ve Gelecek

BEŞİNCİ YIL SAYI: 55 MAYIS 1992 10.000 TL (KDV'li)

TOPLUMSAL KURTULUŞ

AYLIK TEORİK-PRATİK SOSYALİST DERGİ

Program

Yasa Gülen ile

Kim nerde nasıl
Ne oynarsa oynasın
Finalde

Genç bir beden
Belki ipek bir posi
Alkış beklemeden

Süzülecek salınmaya
Ölümlü dans ederek
Halkım benim için

Senin için
Diyecek

Kim nerde nasıl
Ne oynarsa oynasın

Alkış
Hiç
Dinmeyecek

Matine

Va

Suare

Altmış kurşun yaransı
Sevdiğimle seninle

Bilgiye Fikirle

TÜSTAV

1 MAYIS 1987 - 1 MAYIS 1992

GELECEK BİZİMDİR

Devletin bütün araçlarıyla devrimci harekete ve özellikle de Kürt ulusal hareketine saldırdığı günümüzde, sosyalistlerin yapması gerekenleri ne ölçüde gerçekleştirdiği tartışmalıdır. Lafızda tüm devrimci güçler birlikte yana tavır koyarken, iş pratik adım atmaya geldiğinde somut hiçbir adım atılmamakta, tam tersine her gruptan kopmalar gündeme gelmektedir.

Her kopuş, lafta koptuğu yapıyı sağcılıkla, legalcilikle, pasiflikle suçluyor. Devrimcilik yapmak istemeyenler, gizlilik adına devrimciliği bırakmanın yollarını arıyorlar. Biliniyor ki, devlete karşı silahlı savaşım vermeyenlerin gizliliği iş yapmamaktır. Hiç bir riski olmayan küçük burjuva tamin aracıdır. Türkiye'nin verili koşullarında açık devrimci mücadele, devletin soykırım politikasına, emekçilerin haklarının gaspedilmesine karşı çıktığı tekelli devletin yayılmacı emellerini teşhir ettiği. Kürt ulusal mücadelesini desteklediği sürece, bütün bunları, gizli dedikleri yayın organlarıyla anlatmaya çalışsan, gizli yayıncılık dışında başkaca pratik bir faaliyetleri olmayan gizli "Proletarya partileri"nden daha çok riskli bir durumla karşı karşıya bulunmaktadırlar ve söylenen işçileri, görevleri daha geniş kitlelere ulaştırma olanaklarına da sahiptirler. Gizli hareket stratejik olarak, devrimin gerçekleştirecisi olarak vazgeçilmez bir organizasyondur. Ancak bugünün Türkiyeli örgütleri böylesi işlevlere sahip olmaktan uzaktırlar. Hiçbirisi iktidarı alma amacına uygun yapılanma içinde değildiler. İktidar isteyen yapı, ona uygun örgütlenmeleri bugünden yaratmakla yükümlüdür. İlegal bir yayının dağıtımını da, illegal olur. Görüşlerimizi yeterli derece kitlelere aktarmadığımız ülke koşullarında zorunlu olarak gündeme gelir. Bugün Türkiye'de de bu tür illegal yayımlara ihtiyaç vardır. Ancak işlevi örgüt içi koordineyi sağlayan, örgüt elemanlarına mesajlar veren, görev veren, ideolojik bütünlüğü sağlamak için çabalayan v.b. işlevleri olan bir yayın olmalıdır. Bu yayına burjuvazinin ulaşması engellenmelidir.

Ülkemizde gizli hareketler, her yürüyüşte pankart açar, bildirisini dağıtır, dergisini satır, bütün bunları burjuvazinin gözleri önünde yapar ve ardından gizli olduklarını söylerler. Burjuvazi istediği an bu hareketlerin tepesine kadar ulaşır, çünkü bu gizlilerin taraftarlara, yayın dağıtıcılara, yürüyüşçülere hep açıktır. Yapacakları gizli bir eylemi üstlendikleri anda, onlara üyesi hemen yakalanır. Bu gizlilik yapısıyla iktidara uzanmak olanaklı değildir. Olsa olsa bazılarının gizlilik adına mücadeleden kaçmasına, eylemlere katılmamasına yardımcı olur.

Evet, beşyılık bir geçmişe sahip olan Toplumsal Kurtuluş'tan da gizli çalışmak adı altında mücadeleden kaçanlar oldu. Bir bölümü gizlilik maskesini takarak kavgadan kaçışa sol bir görünüm vermeye çalıştı. Ancak bunların maskeleri düştü. Bizdeyken yaptıklarının karikatür düzeyinde tekrarına gidemediler. Toplumsal Kurtuluş saflarındayken Kürt hareketini desteklemek zorunda olduklarından riske gürüyorlardı. İlerde devlet, bu yaptıklarının hesabını sorabilirdi. Bunun için bahaneler uydurarak kaçtılar. Hep maddi olanak silahını kullandılar. Bu olanakları kullanarak pazarlık yapmaya çalıştılar, çöktürceklerini sandılar, itibar etmedik, çökmedik. Yayın hayatımızı sürdürmeyeceğimizi söylediler, ek yayımlarla yanıt verdik. İhanet içine girdiler, bizi likidatörlükle suçladılar, hayat onların likidatör olduğunu açığa çıkarttı. Birlikte götürdükleri insanların büyük bölümü devrimciliği bıraktı, Tasfiyecilerdir.

Son olarak da Şubat sayımızda yapılan açıklamada da belirtildiği gibi Frankfurt temsilcimiz M. Silar ve Basel temsilcisi Baran ve eşi saflarımızdan ayrıldılar. Tüm uyarılarımıza karşın yalan ve iftiralarına, ihanetlerine son vermediler. Teşhir ettik, etmeyi sürdüreceğiz. Onlar da diğerleri gibi maddi silahla saldırdılar. Başaramadılar. Dergiyi izleyenler bilir ki bunların yazı düzeyinde, politika düzeyinde hiçbir katkıları olmamıştır, gidişlerinden yaklaşık bir yıl önceden yayın paralarını bile göndermediler, yayımları sabotaj etmeye çalıştılar. Ancak zamanında müdahaleyle daha fazla zarar vermeleri önleildi. Bilsinler ki, hiçbir suç cezasız değildir, zaman ve zemini uygun olduğunda hesap sorulacaktır. Hesap sorulmadık birey ve mekan bırakılmayacaktır. Provokasyonu, iftiraya, ayak oyunlarına, likidasyona izin verilmeyecektir.

Bunlardan başka Danimarka temsilcisi Fadil Olmez, Toplumsal Kurtuluş Notları adlı kitabının tarafımızdan yayınlanması ve kendine 200 adet postalandığını öğrenir öğrenmez, arkadaşlara telefonla politikayı bıraktığını söylemiştir. Arkadaşımız daha sonra öğrendiğimize göre, politikayı ülkeye gidip başka bir safla yürütmek için bırakmış, T. Kurtuluş'ta açık devrimcilik yapmanın riskini iyibilen bu arkadaş ülkeye döneceği için safları terk ederek kendini TC'ye karşı güvenceye aldı. Teşhirimizden ve tecrübemizden kurtulamayacaktır.

Bu gelişmeler ışığında Toplumsal Kurtuluş Avrupa çalışanları biraraya gelerek yeni düzenlemeler yaptı. Avrupa Temsilciliğine İ. Kılıç, Fransa Temsilciliğine İman Zeynel Aslan, Almanya Temsilciliğine Nurettin Kurtuluş, İsviçre Temsilciliğine ise H. Yılmaz getirildi. Paris ve Strasbourg Temsilcilerimiz görevlerini sürdürüyorlar. Paris temsilcimiz A. Yalman artık bu görevlerinin yanında profesyonel gazeteciliğe daha çok zaman ayıracağı ve daha ilerde başka gazete ve dergilerde çalışacağı için, başka bir görev almasına gerek görülmemiştir.

Potansiyel olarak ve ideolojik olarak güçlü bir hareket olan T.Kurtuluş, gelinen durumda önemli sıçramalar yapacak ve politik pratik olarak da, ülkemiz devrimi için vazgeçilmez bir güç olduğunu dostu düşmana kanıtlayacaktır. Bugün dünden daha inançlı bilinçli ve kararlıdır. Kavgayı omuzlayacak yetenekte ve güçte bir dinamığa sahibiz. Saflarımız taze ve zinde güçlerle dolmaktadır, geleceği yakalamak için inançla ve bilinçle ilerliyoruz. Dökmeler kaçışlar arındırıyor.

GELECEK BİZİMDİR!

Toplumsal Kurtuluş Avrupa Çalışanları

BU SAYIMIZ

Yeni bir sayıyla daha beraberiz.

Zorlu bir dergicilik serüveni yaşadı Toplumsal Kurtuluş ve yaşamaya devam ediyor. Önümüzdeki sayıyla beşinci yılımızı tamamlıyoruz.

Bir politik çizginin yaşayıp yaşamadığının önemli bir ölçütü yayınının varlığı ve okunup okunmadığıdır. Tarihsel ve kitlesel birçok politik çizginin yayınlarını sürdüremediği ve sosyalist basının tirajının bir hayli düşük seyrettiği ve düşmeye devam ettiği bir dönemde Toplumsal Kurtuluş istikrarlı bir satış grafiği çiziyor. Bununla birlikte okurlarımızdan, daha nitelikli bir yayın çağrısı ve eleştirisi de var; katılıyoruz .

Aslında Toplumsal Kurtuluş süreçlerinde ve T. K'la yazmaya başlayan arkadaşlarımızın politik evrimiyle de ilgili bir konu bu ve biz bir hayli iyimseriz. Avrupadaki arkadaşlarımız da yazı akışını hızlandırdılar. Gelecek için iyi bir işaret sayıyoruz bunu.

Yazma korkusu içinde birçok insanımız var. Sistematiğe olamamaktan, yanlışlık yapmaktan korkuyorlar. T.K belli bir çizgide yazarına hata yapma şansı tanıyor. Redaksiyonun karşısına bazen yadırgatıcı ideolojik önermeler de çıkıyor. Ancak bunlar okurun ve politik ilişkilerin bir anlamda eğitim malzemesidir. Bu tezlerin yaygın bir tabanı da bulunabiliyor . Biz ise yazının mantığının gelişme potansiyeli ile ilgili oluruz çoğu zaman. Bu noktada teorizizlik eleştirisi ile karşılaşılır. Bu sayımızın arka kapağında var: Teorizizlik, politikasızlık, iş yapanları da dahil, Türkiye devrimci hareketinin temel çizgisidir. Buna rağmen en yoğun çabaları gösteren yayınların başında geliyoruz.

Yaşamını yalnızca analizle, anlamayla ve teorizasyonla sürdürüp, yerinden kımıldamayanlar için, yeni, hep yeni teoriler peşinden koşturup gidenler için ise yapılacak pek birşey yok. Biz daha sağlam ve daha canlı bir T.K peşindeyiz.

1 Mayıs'ınızı kutluyoruz.

Nejdet yok ve bu ay bu sayfada konuk oldum.

Avrupa'daki arkadaşlarımız bir değerlendirme toplantısı yaptılar. Sayfalarımızda bulacaksınız. Avrupa temsilciliklerini yeniden düzenlediler. Almanya'da Nurettin Kurtuluş, Fransa'da İmam Zeynel Aslan ve İsviçre'de H. Yılmaz yeni temsilcilerimiz. Başarılar diliyoruz.

Bir sonraki sayımız Haziran-Temmuz sayısı olarak Haziran ortalarında size ulaşacak. Buluşmak dileğiyle.

Şevki Ömeroğlu

TOPLUMSAL KURTULUŞ

aylık teorik-pratik sosyalist dergi

Beşinci Yıl, Sayı: 55
Mayıs 1992

Sahibi: Şevki Ömeroğlu
Genel Koordinatör: Çelik Bilgin
Genel Yayın Yönetmeni: Nejdet Kanbir
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kadir Güven
Merkez: Büyük Reşit Paşa Cad. 40/4
Beyazıt / İstanbul
Telefon: 528 43 72
Ankara Bürosu: Konur Sokak 73/19 Ankara
Telefon: 425 93 78
Avrupa Temsilciliği: İ. Kılıç
Poste Restante Paris Bonne Nouvelle
75010 Paris, France
Almanya Temsilciliği: Nurettin Kurtuluş
Solling Str. 15 3000 Hanover 21 (W) Almanya
İsviçre Temsilciliği: H. Yılmaz
Albert Str. 7 8005 2 H Schweiz
Fransa Temsilciliği: Zeynel Aslan
4, Rue du L'ecluse 68092 Mulhouse France
Banka Hesap No: 378 760 Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Çağaloğlu - İstanbul
Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık: 100 bin TL
Yurtdışı: Yıllık 80 DM
Yurtdışı aylık: Almanya: 7 DM
İsviçre: 7 SF
Fransa: 20 FF
Döviz Tevdiat Hesap No: 3112141 Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Çağaloğlu - İstanbul
Kapak:
Basıldığı Yer: Aydınlar Matbaacılık
Teknik Hizmetler: Şubat Ajans,
Konur Sokak 73/9
Tel: 425 00 75 Ankara

Telefon Değişikliği

İstanbul: 528 43 72

İÇİNDEKİLER

- 3- 1 Mayıs 1987-1 Mayıs 92
Ne Mutlu Büyük Yürüyüş İçin
Elele Tutuşanlara
İlker Akdeniz
- 5- Yorumlarıyla Olaylar:
Mayıs'ta Yurt ve Dünya
* İki Hukuk Cinayeti
* Sovyetler Batınca Faşizm ve İrtica
* Psikolojik Savaş
* "Eşekler" Yeniden Bulundu
* Bilgesu Erenus'tan Tekzip
* Özgür Ekin Faaliyetlerine
Bakanlık Sınırlaması
* Geçen Ayın İzleri
- 15-Korkunun Ecele Faydası Yok
İrfan Dayıoğlu
- 19- Güzelliklere Gebe Bir Bölge
Yalçın Küçük
- 23- Kişiyi Nasıl Bilirsin Kendim Gibi
Şevki Ömeroğlu
- 26- Yalçın Küçük'e İki Fetva
- 27- Kıbrıs ve Ermenistan
Y. K.
- 28- Helsinki Watch'dan Rapor:
Türkiye'deki Yunanlılara Baskı
- 29- "Kürden Raus" Hikayeleri
- 31- Sürüye Katılanlara
Nurettin Kurtuluş
- 32- Kürdistan'dan Küba'ya
Küba'dan Kürdistan'a - II
Sami Emir-Selim Ferat
- 35- "Kadife Tenli Zamanlara"
Gökhan Aktemur
- 36- Kadın ve Aile -III-
Nuray Bayındır
- 38- Bilim Yöntemi "İsmail Beşikçi eleştirisi"nin
Eleştirisi ve Özgürleşme Süreci
Mustafa Göksoy
- 42- Çözumsuzlüğün İktidarı
E. Doğan
- 45- Faşizm ve Tekelli Devlet
Şafak Ceyhan

TOPLUMSAL KURTULUŞ'UN BEŞ YILI

Sahibi:	Genel Müdür:	Genel Koordinatör:	Genel Yayın Yönetmeni:	Yazı İşleri Müdürü:
Bilgesu Erenus Yalçın Küçük Ahmet Zengin Şevki Ömeroğlu	Hasan Akgüç Şevki Ömeroğlu	M. Emin Sert Abdullah Keskin Çelik Bilgin	Erhan Tezgör İlhan Akalın Onur Erk Candan Baysan Nejdet Kanbir	Servet Ulusoy Orhan Gökdemir Felemez Ak İlhan Akalın H. Kaya Eker Metin Ağaçgözü Sedat Yılmaz Hasan Kara Nejdet Kanbir Kadir Güven

1 Mayıs 1987 - 1 Mayıs 1992

NE MUTLU BÜYÜK YÜRÜYÜŞ İÇİN ELELE TUTUŞANLARA !

İlker Akdeniz

Türkiye'de 1 Mayıs için milad alınacak olursa 1906 yılına kadar gidilebilir. Bildiğimiz, bu yıllarda Üsküp ve Selanik'te kutlamaların yapıldığıdır. 1921'de işgal yıllarının İstanbul'unda 1 Mayıs ilk kez kitlesel olarak kutlandı. Anti-Emperyalist içerikli bu gösteride işçiler mavi gömleklerinin üzerine kırmızı atkılar takarak yürüyüş yaptılar. 1921'den 1992'ye kadar Türkiye'de 1 Mayıslar burjuvaziye korkutan günler olmuştur. Tutuklamalar ve yasaklamalarla 1 Mayıs kutlamaları engellenmeye çalışılmış buna rağmen sosyalistler küçük toplantılarla, bildirilerle de olsa çeşitli koşullar altında kutlamalarını sürdürdüler. Bunun yanında, burjuvazi 1 Mayıs'ın özünü çarpıtarak bahar ve çiçek bayramı adı altında tatil günü ilan etti. Amerikancı sarı sendikacılığın temsilcisi Türk-İş bu çarpıtmaya toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yasalarının kabul edildiği 24 Temmuz 1963 gününü İşçi bayramı ilan ederek katıldı ama tüm bu oynanan oyunlar işçi sınıfına bu günün gerçek anlamını unutturamadı.

1976-77 yıllarını özellikle vurgulamak gerekiyor. 1976'da Taksim Alanı'nda daha sonraları 1 Mayıs alanı olarak bilince kazanacak olan bu alan

DISK'in önderliğinde sosyalistlerin büyük çabalanyla yüzünü aşan bir kalabalığa tanık oldu. 1 Mayıs 1977'de yine DISK önderliğinde Taksim'de miting düzenlendi. Yüzbinlerce işçinin, emekçinin ve aydının doldurduğu alan bir katliama sahne oldu. 35 devrimci öldü. Gazetelere resmi ağızlardan fraksiyon çatışması olarak geçen kıyım CIA-Kontrgerilla tarafından tezgahlanmıştı.

78 yılında DISK 1 Mayıs'ı 1 Mayıs alanında kutlayarak 77 katliamının işçi sınıfını korkutmadığını gösterdi. Bu dönemde adım adım uygulamaya konulan sıkıyönetim beraberinde yasaklamayı getirdi. 12 Eylül'le birlikte bir bellek silme operasyonuna girişildi. Ama 1 Mayıs geleneği kalplerden silinemedi. Bu gelenek ufak çaplı ve etkisizde olsa takılan karanfillerle, mahpushanedeki kutlamalarla yaşatılmaya çalışıldı.

Türkiye sürekli baskı düzeni içinde yaşıyor. Baskı yalnızca fiziksel olarak yok etme biçiminde olmuyor. Büyük oranda beyinlere yapılıyor. Burjuvazinin bakış açısı beyinlerimize kakılıyor. Bize ait olmayan düşünceler bize aitmiş gibi gösteriliyor ya da bizim düşüncelerimiz gibi yansıtılıyor. Eylülüst dönem bunun en şiddetli yapıldığı dönemdir.

~TARİHÇE
~KONUŞMALAR
~BASINDA 1 MAYIS

87'den 92'ye 1 Mayıs

"Bizleri, sizleri, hep denizin üzerindeki ağaç gövdelerine benzetiyorum. Bastırıyorlar, suyun dibinde tutuyorlar, bir süre kalıyoruz sonra yukarı fırlıyoruz, ileriye. Hep ileriye fırlıyoruz ve ileriye çıkmak zorundayız."

1 Mayıs 1987 Emek sineması. 1978'den bu yana en geniş beraberliğin sağlandığı gün. Y. Küçük'ün yukarıdaki sözleriyle açılan coşkulu gece, sosyalist güçlerin fiili varlığını öncü sınıf, bilinçli işçilerle omuz omuza diri bir güç olarak siyaset sahnesinde olduklarını göstermiştir. En önemlisi bu kutlama 1 Mayısın kafalarda yasaklanmasına son verilmesi açısından dönemeç olmuş daha geniş birlikteliklerin önünü açmıştır. Evet hep ileriye fırlıyoruz bu zorunluktan kaynaklanıyor. '89 1 Mayıs alanını zorluyor devrimciler. M. Akif Dalcı'yı kaybediyor, inaflarını kaybetmiyorlar, 90'da artarak yeniden zorluyorlar alanları. Gülay Beceren ağır yaralanıyor. Suyun dibinde uzun süre tutmayı beceremiyorlar.

Y.K devam ediyor "Hiç bir kaybımızı parça parça kazanmayı kabul etmiyoruz, etmiyorum... Kaybetti- renleri pişman edebilmek için, kaybettiklerimizden çok fazlasını birden ve toptan istiyoruz." Biz iktidarı istiyoruz. 1 Mayıs'ları sosyalizm propagandasına yaradığı, iktidar mücadelesinin bir aracı olduğu ölçüde devrimci bir içerikle kavradığımızda, özüne uygun olarak kutlamış olacağız. 1 Mayıs'ın yasallaşmasını önümüze koymak ya da salonda mı, alanda mı tartışmasını yapmak, Türkiye'de kazandığı anlamı bugün için daraltmak olur. Azı değil çoğu istemeliyiz. İstemek bizim özgürlüğümüzdür. 1980'de 1 Mayıs'a izin vermeyeceğiz diyordu Demirel ve arkasında sıkıyönetim kutlamaları yasaklıyordu. Bugün Demirel herkes istediği gibi kutlar diyor ve hatta "yollar yürümekle aşınmaz" diyerek nostalji yapıyor. Arkasından Emniyet genel müdürü ve İstanbul valiliği "izinsiz gösteri yapanları mosmor edeceğiz" diyor. Hep böyledir. Demirel'in dediği gibi bizler geçiciyiz, ama devletin güvenlik güçleri vardır ve görevlerini yerlerine getirirler. İşçi sınıfının ve sosyalistlerin izine ihtiyacı yoktur. Önemli olan 1 Mayıs'ı iktidar perspektifiyle, içeriğine uygun kutlamaktır. Türk-İş, DİSK ve

Hak-İş Ankara'da karayollarının salonunda kutlama kararı alıyor. SP'ye çeşitli illerde miting izni veriliyor. Koalisyonun yumuşak karnı SHP bunları destekliyor.

Y. Küçük konuşmasını sürdürüyor.

"Her beraberlik bir reddi içeriyor. Her ortaklık bir dışlamayı anlatıyor. Her toplanma aynı zamanda bir çıkarmadır. Şimdi bu ortaklık tartışmasından çıkardıklarımı özetliyorum; Türkiye'nin gelecek siyasal haritasını Batı'da değil, Doğu'da arıyorum. Ortak pazar ile ortaklık yerine, komşularımızla ortaklık öneriyorum.

Önerim son derece açıktır; Suriye'den başlayan, Irak, İran ve Afganistan'ı içine alan Doğu Ortak topluluğunu düşünmek zorundayız. Bu topluluk içinde Özgür Filistin'e mutlak yer olmalıdır. Ayrıca Helenler'in Türkiye'yi ortak pazar kapısında tutmayı amaçlayan çabalarına hayıflanmak yerine, Helenler'i de doğu Ortak Topluluğu içinde görmeliyiz. Helenler'le geçmişimizde çok büyük ortaklıklar var, geleceğimiz de ortak olmalıdır."

Ortaklık öneriyor. Bugün bu öneri bir anlam kazanıyor. Kürt özgürlük yürüyüşü bölgeyi şimdi daha çok sarsıyor. Kazanımlarını Türkiye işçi sınıfına ve devrimcilere aktarmak istiyor. Bölge tarihsel bir dönemden geçiyor. Doğu Halkları Sosyalist Cumhuriyeti projesi netlik kazanıyor. 1 Mayıslar Türkiye'de bu ortaklığın tohumlarının atıldığı, halklar arasında kardeşliğin pekiştiği en önemli günlerden birisidir. Y. Küçük konuşmasında diğer bir ortaklığa da çağırıyor. "Eskilerden Mustafa Suphi bizim ölümüzdür. Yakınlardan Mahir Çayan da bizim ölümüzdür. Şefik Hüsnü de bizim ölümüzdür, Doktor Hikmet Kıvılcımlı bizim ölümüzdür. Ölümlerimizde özel mülkiyet eğilimleriyle sonuna kadar mücadele edeceğimi açıklamama gereği duyuyorum."

Geçmişinde ortaklık olmayanın geleceğinde de ortaklık olmaz. Biz bunu peşinden koşulması gereken ilke olarak görüyoruz.

Son olarak işçi sınıfı için her günün 1 Mayıs olacağı günler gelecektir. Gelecek üzerimize geliyor. Geleceği bugünden görüyoruz. Büyük yürüyüşe devam ediyoruz. Ne mutlu büyük yürüyüş için el ele tutuşanlara.

1 Mayıs 1992 İstanbul Gaziosmanpaşa Mitingi'nde okunan mesajımız

1 Mayıs'ı 77'de, 89'da ve 90'da kana bulayan Türkiyeli kanemcilerin inadına, bilinçle, inançla ve inatla, alanları boş bırakmayarak bugünlere taşıyanlara, Türkiye işçi sınıfına selam olsun!

Bugün burada toplanmış olan devrimcileri, sosyalistleri, sosyalizmin zaferi yolunda ve zafer gününde omuz omuza olmak dileği ve sevinciyle yoldaşça selamlıyoruz!

Yaşasın 1 Mayıs!

Yaşasın Sosyalizm!

Yaşasın Bölge Devrimi!

Toplumsal Kurtuluş Dergisi

MAYIS'TA YURT VE DÜNYA

I İKİ HUKUK CİNAYETİ

Türkiye insanı cinayetler karşısında umursamaz bir davranışa girdi.

Anayasa Mahkemesi'nin PKK Davası hükümlülerine on yıllık tahliye şartının uygulanmayacağı yolundaki kararı bir hukuk cinayetidir.

Ceza hukukunda suç işleme eğilimi ya da kıyas yoluyla karar, Orta Çağ'a ait bir tutumdur.

Bir diğer cinayet iki ayrı mahkumiyete iki ayrı infaz kararıdır.

Hükümlüler arasında ayrım olmaz.

Mahkumiyetin dayandığı madde, hükümlüler arasında ayrıma gerekçe yapılamaz. Anayasa Mahkemesi'nin PKK Davası hükümlülerine on yıllık tahliye şartının uygulanmayacağı yolundaki kararı bir hukuk cinayetidir. Hiçbir hukukçunun böyle bir karara imza atabileceği düşünülmemelidir. Fakat artık hukukun da politik kaygıların esiri olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu önemli bir sonuçtur.

PKK HÜKÜMLÜLERİNE YİRMİ YIL

Newroz Ateşi içinde Anayasa Mahkemesi, beklenmedik, tüm hukuk bilgi ve ilkelerine ters bir karar verdi. Vermiş olduğu kararlar daha önce alınmış önemli bir ilke kararı da ihlal edilmiş oldu.

Anti-Terör Yasası çıkartılırken bazı hükümlülerin on yıl ve diğerlerinin ise yirmi yıl hapis yattıktan sonra tahliye edilmeleriyle ilgili kanun maddeleri, hukukun temel ve eşitlik

ilkelerine aykırı düşüyordu. Bu nedenle yargı organları, hemen bu eşitsizliği fark ettiler ve TC Kanununun 146. maddesinden hüküm almış olanların da on yıl hapis yattıktan sonra tahliye olmalarına karar verdiler.

Bu karar, hukukun temel ilkeleri açısından son derece doğaldır. Çünkü hukukun temel ilkelerine göre hükümlü hükümlüdür ve hüküm maddesine göre bir ayrım yapmak imkanı dahilinde olmamaktadır.

Anti-Terör yasasındaki bir büyük hukuk cinayeti, THKP kökenliler açısından on yıl haptisten sonra tahliye kapısı açılarak, ortadan kaldırılmıştır. Ancak daha çok PKK Davası sanıklarının yargılandığı 125. madde ile ilgili kanun maddesi Anayasa Mahkemesi'nin önüne gelmiştir. Mahkeme, Newroz çatışmalarından hemen sonra aldığı bir kararla, PKK sanıklarının şartlı tahliyeden yararlanmak için yirmi yıl hapis yatmaları gerektiğini Anayasa'ya uygun bulmuştur.

SAVUNULAMAZ BİR KARAR

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı savunulamaz, Hukuka düşmüş bir lekedir. PKK'lıların, aynı maddeden yargılanacak "suçlar işlemeye devam etmeleri", böylesine hukuk dışı bir kararın dayanağı yapılamaz. Ceza hukukunda suç işleme eğilimi ya da kıyas yoluyla karar, Orta Çağ'a ait bir tutumdur. Hukukta kararlar genel olmak durumundadır. Bir kez bu maddeye göre hüküm almış olanların yeniden ve bu maddeye uygun suç işleyeceklerini iddia etmenin hiçbir hukuk mantığıyla bağdaşır yanı bulunmamaktadır. "Suç işlemeyecek olsalardı" pişmanlık yasasından yararlanırlardı" mantığı ise bir hukuk mantığı değil intikamcı tutumdur.

HUKUK ÖNÜNDE EŞİTSİZLİK

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararının bir tek anlamı vardır: Kürtler için hukukun eşitliği ilkesi işlememektedir. Türkiye'de idam hükmünün, müebbet hapis hükmünün Türkler'e ve Kürtler'e ayrı ayrı uygulanması, bütün Türkler için yüz karası sayılmalıdır. Buna hukuk kurumlarının yeterli ölçüde tepki duymaması ise ayrı bir utanç kaynağıdır.

BİR DİĞER CİNAYET

Diyelim, 142. maddeden bir mahkumiyet var. Diyelim bir daha var. Eğer bir af çıkarsa bunların tümü için geçerlidir. Bir şartlı tahliye yasası çıkarsa hepsi için geçerlidir.

Bir hükümlü, eğer iki müeb-

bet cezası almışsa, şartlı tahliye süresi on yıl ise, on yılı doldurduktan sonra, bu hükümlünün tahliye edilmesi gerekir. Bu da hukukta alfabledir ve nitelikim son şartlı tahliye yasasından sonra kararlar bu yönde olmuştur. Şartlı tahliyeye uyan hükümlünün müebbet hapis cezasına ya da aldığı idamların sayısına bakılmadan tahliyeler yapılmıştır.

BİR HAKKIN MAHKEME KARARIYLA YOKEDİLMESİ

Ancak son zamanlarda yük-

sek yargı organları bu alanda yine beklenmedik ve savunulması imkansız bir karar almışlardır. Bu yeni karara göre, eğer bir müebbet hükümlü on yıl sonunda tahliye edilecekse ve eğer iki müebbet hükmü varsa, her birisi için on yıl yatması gerekmektedir. Yargıtay, bu yönde bir karar almıştır ve birden fazla idam ya da müebbet hükmü alanlara tahliye kapısını kapatmıştır.

Yargıtay'ın almış olduğu bu karar, daha önce tahliye olanların, yakalanarak tekrar hapse konmalarını gerektirmektedir.

Anayasa Mahkemesi ile yüksek yargı organlarının almış olduğu bu iki karar, bu kurumların hala eylülist mantık içinde olduklarını göstermektedir. Hala hukuk dışı bir mantığın esiridirler. Hala, yürütme organından çok daha fazla özgürlük karşıtı olabilmektedirler.

Newroz, bu iki hukuk cinayetinin dikkatlerden uzak kalmasına neden olmuştur.

Bütün hukuk kurumlarını, baroları, bu savunulması imkansız hukuk cinayetlerine karşı tepki oluşturmaya çağırıyoruz. ■

II SOVYETLER BATINCA FAŞİZM VE İRTİCA

Batı'da faşist partiler sıçrama yaptı.

Doğu'da bağınaz islam iktidar peşinde.

"Muzaffer" kapitalizm kına yakmalıdır.

Kütleler, kendi düzenlerini, normal akıllarıyla gördüklerinde, bu düzenleri istemediklerini anlıyorlar.

Avrupa'nın her yerinde seçimlerden faşist partiler çıkıyor.

Seçim sandığından faşist partilerin çıkması, kapitalizmi ve tekelleri temsil eden partilerin, bir çekiciliği olmadığını gösteriyor.

İtalya'da, Almanya'da, Fransa'da faşist partilerin ilerlemesi, tekelli düzenin ancak anti-komünizm üzerine yaşayabildiğini gösteriyor.

ANTI-KOMÜNİZM SÖNÜNCE

Sınıflı toplumlar korku üzerinedir. Uzun yıllar komünizmin korkusunu körükleyerek düzenlerini sürdürdüler. Bu

korkuyu fazla körüklediklerinde ya da bu korku büyük ekonomik bunalımlarla birleşince, İtalya ve Almanya örneklerinde olduğu gibi, demokratik rejimler yerlerini faşist yönetimlere bıraktı.

Şimdi, Ekim Devrimi ile kurulan düzenler yıkıldı. Kısa bir zaman içinde korku kampanyaları yaratmak zor görünüyor. Kütleler, çınl çıplak kendi düzenleriyle karşı karşıya geliyorlar. Kütleler, kendi düzenlerini, normal akıllarıyla gördüklerinde, bu düzenleri istemediklerini anlıyorlar. Komünizmin bir alternatif olmadığı bir zamanda ise eskiden savunulan tarihe sığınıp yabancı

düşmanlığını körükleyen faşist dalgalara kapılıyorlar. Bugün Avrupa'da olan budur.

MÜSLÜMAN YÖRELERDE İRTİCA

Kapitalizm gericiliktir.

Sosyalizmin yıkılması çift gericiliktir.

Orta Asya'da sosyalizm yıkınca yerine islam gericiliği geldi. Sovyet sisteminin müslüman halkları büyük bir ikiyüzlülikle inanılmaz bir bağınazlığın ve gericiliğin batağına gömüldüler.

AFGANİSTAN ÖĞRETİCİDİR

Afganistan öğreticidir.

Afganistan'da sosyalizme açık düzeni "Sovyet İşgali" olarak kötüleyenler kına yakınılar.

Afganistan kapitalizmin aynasıdır.

Afganistan'da kapitalizm çirliçiplaktır.

Afganistan'da en gerici ile daha gerici savaş yapmaktadır.

SOSYALİZM İSKELEDİR

Sosyalizm, dünyanın aydın-

liğa dayalı iskelesi olmuştur.

Sosyalizmin Sovyet denemesinin sona ermesiyle birlikte bu iskele yıkılmıştır.

Sosyalizmin Sovyet türünün yıkılmasıyla, dünya aydınlığını kaybetmiştir.

Bugün dünya her zamankinden daha karanlıktır.

Batı'daki faşizm heveslileri ve Doğu'daki bağnazlar, dünyanın her zamankinden daha çok sosyalizme ve sosyalist mücadeleye muhtaç olduğunu gösteriyor.

Dizlerini dövecekler. ■

YAZIŞLARI MÜDÜRÜMÜZ KADIR GÜVEN AÇLIK GREVİNDE

Istanbul'da öldürülen Dev-Sol kadrolarının, Istanbul Karacaahmet Mezarlığında yapılan cenaze törenine katılanlardan yaklaşık üçyüz kişi gözaltına alındı. Bunlar arasında Yazışları Müdürümüz Kadir Güven, arkadaşlarımız Cemal Yazıcıoğlu ve Emre Taylan'da bulunuyorlardı.

Akadeşlarımız çeşitli karakollarda, dergimiz yayına hazırlandığı sıralarda gözaltındaydılar, diğer gözaltına alınanlarla birlikte açlık grevi yapıyorlar. Açlık grevi oniki gündür devam ediyor.

KANBİR VE EZGİ 1 MAYIS'TA GÖZALTINDA

Diğer taraftan Demirel Hükümetinin yasal olduğunu ilan etmesine karşın 1 Mayıs'ta da bir çok devrimci gözaltına alındı. Dergimiz çalışanlarından Ankara'da Metin Ezgi ve İstanbul'da Genel Yayın Yönetmenimiz Nejdet Kanbir de gözaltına alındılar.

III

PSİKOLOJİK SAVAŞ

Dev-Sol ve PKK ile ilgili son operasyonlar, psikolojik savaşa sahne olmuştur. Hükümet, silahlı mücadele karşısında itibar yitirmiştir.

Psikolojik denge telekslerle ve planlamayla değiştirilmeye çalışılıyor.

Andaç'ı acımasızca psikolojik savaş unsuru yaptılar.

İç İşleri Bakanı İsmet Sezgin'in Bekaa'dan "hayırlı haberi", İstanbul'da Dev-Sol'un "beyninin dağıtılması" ve Kürdistan'da PKK'ya "en ağır darbenin indirilmesi", aynı haber bültenine yetiştirilmiştir. Bu yetiştirme, savaşın aynı zamanda bir psikolojik savaş olduğu kanısını çok kuvvetlendirmektedir.

TEKELLER VE PLANLAMA

Hükümet, silahlı mücadele karşısında itibar yitirmiştir. Newroz ile Kürt silahlı hareketi bir nitelik değişmesi gösteriyor. Newroz ile birlikte artık bunun "bir örgüt işi" olduğunu diğer hükümetlere anlatmak müm-

kün olmuyor. Bir kütle hareketi ve çatışması görülüyor.

Aynı şekilde İstanbul'daki silahlı militanlar, zaman zaman darbeler yeseler bile, güvenlik kuvvetlerini demora'ne edebiliyorlar.

Hükümet aciz kalmış izlenimini veriyor.

Böyle bir durumda psikolojik denge hükümetin aleyhine dönüyor. Teleksler ve planlama, her iki alanda da büyük başarılar alındığı izlenimini verecek bir biçimde harekete geçiriliyor.

HALKA VURGU

Son operasyondan hükümetin ve borazanlarının hep tek-

rarladıkları bir nokta var. "Halk destekliyor." İst. bul Emniyet Müdürü'nden, Hürriyet'te Ertuğrul Özkök'e, Özkök'ten Demirel'e kadar herkes "teröristlere karşı halk desteği" üzerinde duruyor ve şükranlarını ifade ediyor.

BİR HALK SAVAŞI MI?

Ortada görünür ve ciddi bir halk desteği yoktur. Orta Çağ'dan beri her halkta silahla adam öldürmeye karşı bir büyük merak vardır. İkel kütleler, silahla insan yokedilmesinden zaman zaman büyük haz alırlar.

Türkiye'de bu yaratılmak isteniyor.

Hükümet'in duruma hakim olduğu, milletin makus talihini yenmeye başladığı havası ve ilmek isteniyor. İsmet Sezgin'in Şam'da elde ettikleri bu nedenle abartıyor. Nitekim fıkra yazarları satır aralarında Şam'ın çok büyük ödün vermediğini, Bekaa Vadisi'nde yapacaklarının belli ve net olmadığını yazmaktan geri kalmıyorlar. Kürdistan'da öldürülenlerin bir bölümünün masum halk olduğu ortaya çıkıyor. İstanbul'da öldürülenlerin en azından bir bölümünün de, silahlı eylemle ilgili olmadıkları ileri sürülüyor.

Bütün bunlara karşı Hükümet, Birinci İnönü Savaşı'nı kazanmış bir hava vermeye çok özen gösteriyor. Halkın desteğini abartarak teşekkür üstüne teşekkür ediyor.

TÜRKEŞ'E İTİBAR

Demirel, her türlü oyuna yatkın bir politikacıdır. Aba altından sopa göstermeyi adet edinmiştir. Yine eski huyuna kapılarak bir "Milliyetçi Cephe" kurması ya da bununla tehdit etmesi imkan dahilindedir. Orta Asya'ya çıktığı seferde yanında Milliyetçi Cepheler'in uğursuz politikacısı Albay Türkeş'i de götürmesi dikkat çekicidir.

Savaş bir psikolojik savaşa dönmüştür.

Ancak psikolojik savaşlar son derece tehlikelidir. Hem önemlidir ve hem de sabun köpüğü niteliğine sahiptirler.

Psikolojik savaşlar, yalana dayandırılırsa, yalanları sürekli yalanlarla desteklemek zorunlu olmaktadır. ■

İstanbul'un Anadolu yakasındaki Devrimci Sol üyelerine uygulanan yargısız infazlardaki halkın tutumunu abartarak kullanma çabalarına karşı B. Erenus her birimiz için tek tek tekzip hakkı doğmuştur dedi.

BİLGESU ERENUS 'un TEKZİP'i

Türkiyeli insanlar olarak her birimiz için tek tek tekzip hakkı doğduğuna inanıyorum.

Bu tekzip hakkı, resmi ağızların, televizyonun, bazı köşe yazarlarının örgüt evi baskınları konusundaki yayınları karşısında doğmuştur.

Her ne kadar piyasa araştırmalarıyla yönetilmeye alışkın bir ülkenin insanlarıysak da, halk ve vatandaş sözcükleri bir sokağın anlayışıyla genelleştirilemez. Türkiyeli insanın, genç ölüleri havaya sıkılan polis kurşunları eşliğinde alkışlayan Selami Çeşme-Cezmi Or sokağı sakinleriyle uzaktan yakından hiç bir ilişkisi yoktur.

Şefkat ve hukuk devleti sözlerini dillerinden düşürmeyen yöneticilerin bir apartman dairesinde kuşattıkları insanları çok daha sabırla ve sağ olarak ele geçirmeleri mümkünken peşin infazla cezalandırmışlardır. Görgü tanıkları, tiyatro oyuncusu Ayşe Nil Ergen'in vücudunda altmış kurşun yarası olduğunu söylüyorlar, kuduz köpek imhasında bile daha duyarlı davranıldığını düşünüyorum.

Bu durumda peşin infazlara halk desteği olsa olsa "aranan kamuoyu"yla ilgili bir devlet reklamıdır ve gelecek yılın kristal elmasına adaydır. Bel kırma, beyin dağıtma, kana kan nidalarıyla Güneydoğu ve İstanbul'da güvenlik güçleri ve insanlarımız birbirine kırdırılırken, demokrasi söylemleri de gün günden inandırıcılığını yitiriyor.

Devleti yönetenlere önemle duyurulur.

Örgütün gizli belgeleri polisin eline geçti...

Sinan Kukul: İki numaralı adam

- Hücre evlerde yapılan aramalarda silahlardan başka, örgüte ait çok sayıda gizli doküman ele geçirildi. Özellikle Ust. Bostancı'da Dev-Sol Merkez Komite üyesi ve örgütün ikinci adamı Sinan Kukul'un, kaldığı evde çok önemli belgeler ele geçti. Polis, bu belgelerin incelenmesinden sonra Dev-Sol'un sırlarının elde edileceğini açıkladı. ● 19. sayfa

Psikolojik Savaş ve Sinan Kukul: 18 yıllık direniş ve mücadele. Bitimi olmayan koşu.

IV

"EŞEKLER" YENİDEN
BULUNDU

Cumhuriyet'i kaybetmiştik:
Hem biz bulduk ve hem de yazarları buldu.
DİSK, mallarını ve paralarını kaybetmişti.
On iki yıl aradan sonra mallarına ve paralarına kavuştu.
Anayasamızı kaybetmiştik.
Bulmadık ama "bulunmak üzere" olduğu haberine kavuştuk.
Çünkü soldan korkularını yendiler
Politikada bulunan eşekler eskisine benzemezler.

Şimdi çok "sevinçliyiz."
Çünkü "kaybettiğimiz eşekleri-
mizi yeniden bulduk."

Cumhuriyet'i kaybetmiştik:
Hem biz bulduk ve hem de ya-
zarları buldu.

DİSK, mallarını ve paraları-
nı kaybetmişti. On iki yıl ara-
dan sonra mallarına ve parala-
rına kavuştu.

Anayasamızı kaybetmiştik.
Bulmadık ama "bulunmak üze-
re" olduğu haberine kavuştuk.

SOL ve SOLDAN
KORKUSUZLUK

Cumhuriyet'in ansızın ve açık bir ANAP-Washington tür-
küsüne kapılması ters tepti.
Türkiye aydınını, zaman za-
man SHP çizgisinde, zaman za-
man kemalist, zaman zaman
anti-Amerikan bir gazeteden
yoksun etmenin sakıncaları or-
taya çıkarıldı.

Cumhuriyet ansızın, İlhan
Selçuk ve arkadaşlarının yöne-
timine geçti. Henüz finansman
zorluklarının tümünü yenmiş
görünmüyor. Ancak hızlı bir
geçiş sağlandı.

DİSK ve HUKUK CİNAYETİ

Anayasa Mahkemesi,
DİSK'in mal varlığını iade etme
kararını verirken PKK davasın-
dan hüküm almış olanların yir-
mi yıl hapis yatmalarını da ke-
sinleştirdi. DİSK'in ilerici bir

sendika olarak çalışmasını ko-
laylaştıran bu karar Türk-Kürt
ayrımı konusunda son derece
olumsuz bir inatla birlikte gel-
di.

DİSK şimdi güçlü bir mali
yapıya kavuşmuş olmaktadır.

HAKLAR
VE
ÖZGÜRLÜKLER
CEPHESİNDE

Demirel liderliğindeki hü-
kümet, hukuk yapısını, 27 Ma-
yıs Anayasası'nın kapsamına
çevirme iddiasındadır. Sendi-
kal alanda, memur sendikacılı-
ğında, partilerde, öğrenci ve
üniversite mensuplarının parti
faaliyetlerinde önemli vaadler-
de bulunuyor. Bunların bir bö-
lümünü Meclis'in yaz tatilinden
önce yetiştirmeye
çalışacağı izlenimini veriyor.

SOLDAN KORKMAMAK
VE
TIKANIKLIK

Bütün hakları gaspeden De-
mirel'in bunları tekrar vermeye
çalışması, ünlü öyküdeki gibi
sadece kaybolan eşeği yeniden
bulma anlamına gelmiyor. Böy-
le bir dönüşte, egemen sınıfların
soldan korkularını yenmele-
rinin büyük payı var. Artık
solu bir tehlike olarak görme-
dikleri için ve bu hak ve özgür-
lükleri kullanacak, bunları
mantıki sınırlarına taşıyacak
kadroların olmadığına inandık-
ları için özgürlükçü bir toplum
yaratılmaktan çekinmiyorlar.

Ayrıca her alanda ülkenin ti-
kandığını görüyorlar. Hiç bir fi-
kir ya da çözüm önerisi çıkmı-
yor. Böyle bir durumda
çaresizlikle tartışma kapılarını
açmak zorunda kalıyorlar.

BIÇAK KEMİĞE

Ancak Nasrettin Hoca kay-
bettiği eşeğini bulduğunda

eşek yine eşektir. Fakat, eylülist darbeyle başlayan bu son on iki yılda, işçi ücretleri reel olarak yarıya inmiştir. Zenginler çok daha büyük zengin olmuşlar ve geniş emekçi kitleleri çok büyük bir yoksulluğun içine itilmiş ve ayrıca hak arama alışkanlığını kaybetmiştir.

Özgürlükler, işçi sınıfının tımar edildiği bir zamanda veriliyor.

Özgürlüklerin kökünün kazındığı bir zamanda köylülük büyük bir sömürü yaşamıştır.

Özgürlüklerin kökünün kazındığı bir dönemde ahlak bozulmuş ve kitleler sürüleştirmiştir.

Böyle bir dönemde özgürlükler iade edilse bile bir süre kullanıcısını bulamayacaktır.

Kullanmak ise ancak sıçratmak olacaktır.

YA TÜRKES

Süleyman Demirel özgürlükleri iade edeceğini ilan ettiği zamanda, Orta Asya'ya faşist Albay Türkeş ile beraber

gitmektedir. Bunda, Türkeş'in eski yardımcısı, daha sonra ANAP'lı bakan ve şimdi Demirel'in büyükelçisi Namık Kemal Zeybek'in Orta Asya'da faşizan örgütlenmeler peşinde olmaları ve uzun süredir Orta Asya'da cirit atmasının etkisi olabilir. Demirel'in, Orta Asya'da fıskıran gerici ve faşist örgütlere göz kırpmak istemesinin de rolü görülebilir. Bu ortak sefer Demirel'e MIT tarafından empoze edilmiş de olabilir. Fakat Demirel'in bunu istemiş

olması da mümkündür.

Demirel özgürlükleri sevmez. Özgürlüklerden korkar. Bu özgürlükleri verdikten sonra, transfer kapısı da açılınca, bir DYP-MÇP hükümetini düşünmüş bile olabilir. Çünkü Demirel, özgürlüklerden korkar ve özgür bir ortamda yanında hep bir Albay Türkeş ister.

Demirel'e güven olmaz.

Politikada kaybolan eşekler bulduklarında hiç bir zaman eskisine benzemezler.

Sefer Dönüşü 'Son Süleyman': "Kaşam karmakarışık oldu. Ben belirsizlik adamı değilim, ama heyecan doldum."

ÖZGÜR EKİN FAALİYETLERİNE BAKANLIK SINIRLAMASI ENSTİTÜ AÇILIŞINDA DEVLET TEKELİ Mİ? ÖZEL KURUMLAR ENSTİTÜ AÇAR MI AÇAMAZ MI?

Ankara'da kuruluşu yapılan ve kuruluş söyleşisini Toplumsal Kurtuluş'un 51. sayısında yayınladığımız, Özgür Ekin Derneği tüzüğü ile ilgili sonuçlanan İçişleri Bakanlığı incelemesi, toplumda tartışması süren bir takım konulara iktidarın nasıl yaklaştığını gösteriyor.

En önemlisi devletin dışında enstitü açılıp açılmayacağı tartışmalarına getirilen yorum...

Özgür Ekin tüzüğü'nün, 3/i maddesi "Unutulma, yitme tehlikesiyle karşı karşıya kalan kültürleri toplamak üzere enstitüler açar" şeklinde düzenlenmişti. İçişleri Bakanlığı'nun değerlendirmesi ise şöyle: "Enstitüler araştırma ve öğretim kurumu olarak 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununu ilgilendirdiğinden, 3/i maddesi tüzükten çıkarılmalıdır."

Özgür Ekin, tüm bölge kültürlerini toplayan bir enstitü ve emperyalizmin kültürel kuşatmasına tekellerin ve basının yoğun manipülasyonlarına yönelik "İnsan Aklını Yaşatma Enstitüsü" nün kurulması düşüncesi ve faaliyeti içerisindeydi.

Konu bu günlerde Mezopotamya Kültür Merkez'inin çalışmaları sonucu İsmail Beşikçi başkanlığında kurularak faaliyete geçen "Enstitüye Kurdi" nedeniyle de tartışmalara yol açacaktır. Bilindiği gibi İstanbul'da kurulan ilk Kürt Enstitüsü'nün tabelası açılıştan bir saat sonra emniyet tarafından indirilmişti.

Politikada ve kültürde varlığı bu kadar tartışılan devletin, bu konudaki tekel iddiası, bize kaybettiğimiz eşekleri yeniden bulduran hükümetin demokratik anayasa faaliyetlerine rağmen, İçişleri Bakanlığı'nun bu tutumu ile yeni bir tartışma ve mücadele alanına açılıyor. Süleyman İnönü Hükümeti verdiği hakların kullanılmayacağından emindir. Kullanabileceğimizi ve etkili olacağımızı bildiği haklarımızı da gasp etmekten çekinmemektedir.

-V-

GEÇEN AYIN İZLERİ

- ▼ Tanrı vergisi, vergi rekortmeni Matild Manukyan
- ▼ Koçlar "vergi vermek ibadettir" dediler?
- ▼ Kürtçe kanal
- ▼ Ve dünya kanalı TRT
- ▼ Sempatik eylemler dönemi ve altmışsekizliler vakfı
- ▼ Toplumsal Kurtuluş'a toplatma
- ▼ Toplumsal Kurtuluş'un '88 davası canlandırıldı
- ▼ Özgür Ekin şenliği
- ▼ Hedef Dergisi yeniden yayında

TANRI VERGİSİ, VERGİ REKORTMENİ MATİLD MANUKYAN

Son yılların her Nisan ayında, Nisan Yağmurları ile birlikte Rahmet yağar bu memlekete. "Rahmetinden kim demlenir bulutların?" Bu, rahmetine göre değişir. Rahmetin adı vergi, demlenen devlet ve rahatlayan halktır. Yıllardır rahmetin en büyüğü ve en verimlisini dağıtan, İstanbul ve tüm Türkiye'de adı çok duyulmuş hayat dağıtıcısı da olan, Matild Manukyan'dır.

Gazeteler, kısa kısa, ama sık sık Manukyan Hanım'ın genelev patronu olduğunu, İstanbulda en yüksek gelir vergisi verdiğini yazarlar. Matild Manukyan 72 yaşında olup, tüm yaşamını devletine adanmış bir kişidir. Kendisi, servetini mezarı götüremeyeceğinin farkındadır ve bu yüzden vergisini eksiksiz vermektedir.

Bayan Manukyan, Silahlı kuvvetler vakıflarına ve birçok hayır kurumuna bağışta bulunuyormuş. Helal olsun; hem hayat dağıt, hem bağış yap, hem de en yüksek vergiyi öde. Bundan daha iyi vatandaşlık olur mu? Halkın, devletin ve ordunun yararına çalışan kişiler, "Tanrı Vergisi" olsalar ge-

rek. Eğer "vergi vermek ibadet"se, en iyi ibadeti bir "genelev patroniçesi" yapıyor.

Matild Manukyan'ın Emniyetle arası oldukça az açılmış. Uzun aradan sonra Manukyan'ın 19 evi kapatılacaktı. Ancak, İstanbul'da bir seks bunalımı yaşanmaması için, evlerin dönüşümlü olarak mühürlenmesi kararlaştırılmış; 17 Nisan tarihli Cumhuriyet gazetesi böyle yazıyor. Peki bir vergi bunalımı yaşanması olasılığı karşısında kimin neresi açılıp neresi kapatılacak?

Bu sorunun yanıtını, bütün günlük gazetelerin haber ve ekonomi sayfalarını taramalarımız sonucunda bulamadık. Gazetelerin hiç birinde, Manukyan Hanım'dan daha çok gayrimenkul sahibi ve geliri olanlar yansıtılmadı.

Koç Holding İdare Komitesi Başkanı ve Koç'un damadı İnan Kıraç, üçüncü sırayı alıyor. Diğer damat Erdoğan Gönül, Koç Holding Otomotiv şirketi başkan yardımcısı ise yedinci sırayı alıyor.

Ankara'da ise Rahmi Koç 2 Milyar 580 milyon, Vehbi Koç ise 2 Milyar lira vergi verecek; Vehbi Koç dördüncü sırada yer alıyor.

Koç'lar vergi rekorunu ba-

yan Manukyan'a kaptırdılar; Koskoca Koçlar Manukyan kadar olamadılar.

KOÇLAR "VERGİ VERMEK İBADETTİR" DEDİLER?

Vergi vermede, Bayan Manukyan'ın arkasında kalan Koçlar açıklamasını şöyle yaptılar; "Türkiye'de toplanan her 10 liralık katma değer vergisinin 1 lirasını, her 8 liralık kurumlar vergisinin de yine 1 lirasını Koç topluluğunun ödediği..."

Katma Değer Vergisi, satılan malın ve yapılan hizmetin bedelinin içerisinde alınır. Yani, bir mübadelede satın alan bu vergiyi öder. Koç'lar KDV ödüyorlarmış? Nereden bilsinler? Belki de biliyorlardı, "vergi vermek ibadettir" dediler ve bir kez kendileri KDV ödediler; kim bilir?

Sabancı Holding ve Sabancı ailesinin ise vergi konusunda hiç sesi çıkmıyor. Hiç bir gazete Sabancılar'ın vergi sıralamasındaki durumlarını yazmıyor. Ama dikkate değer bir konu var ki bayan Manukyan hiç okul yaptırmamış. Eğer Sabancılar kadar okul yaptırsaydı vergi rekortmeni olamazdı.

KÜRTÇE KANAL

Önce basının sözbaz yazarları gündeme getirdi. Özal, GAP TV'nin Kürtçe kanala dönüşmesinde yarar görüyordu. Bu fikri bazı kuvvet komutanları da sakıncalı görmüyorlardı.

Sonra, Amerika'ya hareket ettiği gün yokluğu anlaşılmasın ve Amerika'da yalnız bırakılmasın diye sözcüsü daha geniş bir açıklama yaptı: Kürtçe kanal şarttı.

Büyük Basın şoven havasından hiç bir şey kaybetmeden, Özal gündemde kalmaya çalışıyor, rekabetçi ve hükümeti sıkıştıran tavırlar geliştiriyor, yorumuna girdi. Demirel, önce bayağı gerildi. Gereksiz bir tar-

tışma bu dedi. Öfkelen-di. Ertesi gün ise Kürtçe TV'ye ben değil anayasa karşı yorumuna girdi.

Aslında Özal'ın yalnızlığından şu sıralar korkmasına gerek yok. Kanser olan bir büyüğümüzü nasıl ihmal ederiz. Kusurumuz ve kötü niyetimiz affedilsin. Yine de Özal'ın prostatıyla rejimin politikasının karakter birliğini görmeden durmuyoruz. Zaten, Özal'ın değil, Türkiye'nin prostat olduğunu yazanlar da bulunuyor.

Özal hastalığının tedavisi için üç seçenek bulunduğunu, en kesinini seçtiğini söylüyor. Her zaman böyle operatiftir. İktidarsızlığı ise bu sayfalarda çok vurguladık. Emperyalist Türkiye ihtiyacı gören ve ancak böyle bir Türkiye'nin partisi olarak ANAP'ın yaşayabileceğini tesbit eden, şimdilerde ise bayrağı Demirel'e kaptıran Özal, tartışmaları cumhuriyetin kuruluş yıllarına götürüyor. Irak ve Suriye Kürtleri'nin birleşme isteğinin Kemal Paşa'nın biz devletimizi kuruyoruz, siz de kurun, federasyona gideriz sözleriyle tartışmayı şimdilik noktalyor: Atatürk de federasyon demmişti.

Kurtuluşçu olmayan Kürtlerin Diyarbakır merkezli bir TV istasyonu girişimi bulunuyor. Amerikalı bir şirkete yarım milyara fizibilitesi bile yaptırılmış. Yasal düzenlemeler bekleniyor. Irak Kürdistanı bu ay seçimlere sahne oluyor. Geçen ay yapılan mahalli seçimler Barzani başkanlığı ve Talabani sözcülüğüyle bir Kürt Hükümeti oluşacağını gösteriyor. Çevik güce yoğun Türk kuvveti katkısı söz konusu. Yani Özal'ın tartışması bu sefer o kadar da spekülatif değil. Yaşamını operasyonlarla ve operasyon düşleriyle sürdüren Özal Kürtçe kanalın sadece Türki-

ye'deki Kürtler için değil tüm bölge Kürtleri için yaşamsal hale geldiğini anlatıyor.

VE DÜNYA KANALI TRT

Kürtçe kanal tartışılırken Türkiye televizyonu CNN'den sonra dünyada en geniş alana yayın yapan televizyon istasyonu haline geldi. 'Avrasya' adıyla 'Adriyatik kıyısından Çin sedlerine artık TRT yayınları izlenebiliyor. Avrasya'nın açılışı Demirel'in seferine denk getirilmiş. Orta Asya Türkleri asırlar önce geldiğimiz bu toprakların halkının bilinci-

Deniz, sadece 68'li diye anılmak ister miydi?

nin Anadolu'nun kasketli köylüsünün bilincine bile yetişebilse kurtulacaklarını Demirel'in ağzından Türkiye Türkleri ile aynı anda duyabiliyorlar. Mutluluğa ve hüznüne bakın.

Oligarkların, tekellerin yöneldiği Türkiye'yi taşımaya başladığı Asya'da Sovyetler sonrasında oluşan tabloyu Türkiye solculuğu, sosyalizmin Sovyet deneyimini bu yönde de sorgulayarak ele almalıdır.

Özellikle son otuz yılı yoğun sosyal ve sınıfsal mücadelelerden geçerek oluşan Türkiye

gerçekliği Asya Türklüğüne taşınırken oralara getirilen biraz da bizim gerçekliğimizdir. Oligarkların büyük seferler düzenlediği Orta Asya'da Türkiye solculuğu da kendi gerçekliğini büyütme zorundadır.

SEMPATİK EYLEMLER DÖNEMİ VE ALTMİŞSEKİZLİLER VAKFI

"Mesele esir düşmekte değil, Teslim olmamakta"

N. Hikmet

"Sempatik eylemler dönemi bitmişti." Bu, bir Latin Amerika devrimcisinin geçmişe bakıp bir dönemci yorumlarken söyledikleridir. Türkiye solculuğunda bulunmuş insanların bir bölümünün geçmişe bakıp gördükleri de bu olmalıdır: Bir sempatik eylemler dönemi. Tarihte 1968 olmalıdır. Ürkütücü tarih ise herhalde 1971'dir. Ya da 1972. 30 Mart, 6 Mayıs. Ya daha sonrası; görmeye ve konuşmaya yürek dayanmaz.

En doğrusunu Tuğrul Er-yılmaz Cumhuriyet Dergi'nin 'sunuş'unda yazdı. 68'lilik başka birşey, 70 sonrası başka. Sonrakilerin onurlu mücadelesine ve ölümlerine saygıda kusur etmeksizin bu böyle. Biz 68'liyiz ötesini bilmeyiz.

Sosyal mücadeleler tarihinin bir kesiti, başlangıcı ya da yumuşak dönemi ya da sempatik eylemler dönemi, tek başına alınıp kurumlaştırılır mı? Bizimkiler bunu başardılar. 68'liler Vakfı'nı kurdular. Tarih şöyle gelişmiş böyle işlemiş. Bize ne canım. Var mı 68 gibi yıl? İsteyen 68'li ölümle de dansedebilir. Ve de etti. Aslolan yaşamaktır. Ama nasıl yaşamak ve nasıl yaşıyorlar? Onurla mı, sevgiyle mi, hüznüyle mi, kederle mi? Yaşama sevincini duyabiliyorlar

mi? Bu mümkün mü?

Türkiye'nin 68'ini yorumlar-ken Denizlerin, Mahirlerin gösterdiği yaratıcılığı 1992 Türkiye'sini ele alırken 'eski dostlar' topluluğu ne derece gösterebiliyor? Cevahirlerin, İnanların toplumun gerçekliğine ve onun devrimci dönüşümüne olan tutkulu bağlılıkları sorumluluk ve cesaretleri eski dostların hala belleklerinde mi? Hayır ne gezer. Onlar 'eski dostlar' şarkısını söyleyerek yitirilmişlik duygularını kurumlaştırmaya çalışıyorlar.

'68'den 6 Mayıs'a Deniz Gezmiş' belgesel filminin anılar demetinden oluşan ve her 68'linin evindeki video kaset dolabında bulunması gereken bir nesne, bir fetiş olmasından korkulur. Sıkıntılı, yağmurlu ve hüzünlü havalarda seyredilecektir. Çünkü 68'lilere uzaktan ve yakından bakıldığı zaman görülen arabesk bir yaşamdır.

Denizlerin, Mahirlerin yaşasalar yerlerinde duramayacakları ve geleceği kurmak için sonsuz bir araştırma ve deneme çabaları içinde olacakları, potansiyel gelişmelere ve geniş hareket alanlarına sahip bir Türkiye'de adlarına birşeyler yapmak için ortaya atılanların yaratıcılıklarının TBMM'de hak iade çabalarıyla sınırlı olması trajik, hüzünlü bir tarih tablosudur.

TOPLUMSAL KURTULUŞ'A TOPLATMA

Toplumsal Kurtuluş'un Nisan 92 tarihli 54. sayısı 3713 sayılı anti terör yasasına muhalefetten toplatıldı.

Toplatma kararı, Şevki Ömeroğlu'nun Kürtlerin Uzun Yürüyüşü ve Türkiye Solu ile Kürtlerin Uzun Yürüyüşü yorum yazısından ve A. Öcalan'ın Türkiye Soluna Eleştiri ve çağrısını içeren yazısından dolayı alındı

TOPLUMSAL KURTULUŞ'UN '88 DAVASI CANLANDIRILDI

Geniş gözaltı ve tutuklamalarla açılan 1988 Toplumsal Kurtuluş davasına DGM'de yeniden başlanıyor.

Hatırlanacağı üzere Y. Küçük için beraatle sonuçlanan davada, Hüsnü Öndül, Remzi Küçükertan, Kenan Güngör, Orhan Gökdemir, İlhan Akalın, Bilgesu Erenus ve Selim Açıan yargılanıyor.

ÖZGÜR EKİN ŞENLİĞİ

3 Mayıs Pazar günü Y. Küçük'ün evinde toplanan Özgür Ekin Derneği Yönetim Kurulu Üyeleri, derneğin çalışma faaliyetleri ve çalışma alanları üzerine konuştular. Toplantı sonucunda alınan kararlar arasında, yakın bir tarihte, bir Özgür Ekin Şenliği düzenlenmesi de var. Tarih olarak, 24 Mayıs 1992 Pazar günü kararlaştırıldı. Ve izin alınması için girişimde bulunulacağı bildirildi. Bir panelin yer alacağı şenliğin diğer programlarını genel olarak, şiirlerin okunması, halk oyunları ve diğer etkinlikler oluşturacak

HEDEF DERGİSİ YENİDEN YAYINDA

Bir süredir yayınlanmayan *Hedef* Dergisi Nisan 92 sayısı ile yeniden sosyalist basına katıldı.

Yayına ara vermelerinin dar anlamdaki sorunlardan ibaret olmadığını bildiren dergi yalnız yayın alanında değil, her alanda köklü bir dönüşüm zorunluluğu karşısında bulduklarını ifade ediyor. Solun sadece 70'lerde ciddi bir değişime ve girişime girdiği değerlendirilmesiyle *Hedef*, bu dönemde derginin yeni bir anlayışla dönüşüm ve dönüştürmenin nasıl olacağını tartışıldığı bir platform olacağını açıklıyor.

Şamil Kazbek imzalı giriş yazısı "Şiddetlenen Savaş Ve Devrimci Görevlerimiz" başlığını taşıyor ve hedef sapıyor, "Toplumumuza asil rengini veren

geleneksel değerlerin etkisindeki ezilen milyonların vicdanında yer etmek temelinde, yaşama biçiminden, insan ilişkilerine, politika yapma tarzından, ahlak anlayışına kadar kendisini yeniden tarif edip şekillendirmelidir. Devrimci hareketin temel gelişmesi toplumumuzun ana gövdesiyle yaşadığı yabancılaşmadır."

Alp Kayı imzalı "Yasal Parti ve Türkiye Solu" yazısı "Salt legaliteden azami yararlanma kafasıyla ortaya çıkacak olan bir oluşumun, SBP serüveninin tekrarından başka bir sonuca yol açmayacağını bu konuda geçerli ve dayatıcı platformun HEP olduğunu" vurguluyor, "HEP'in bir Kürt ve burjuva partisi olmadığını, bir süreç yaşadığını" söyleyen Kayı, "tarihsel gelişmenin halkları ortak bir geleceğe zorladığını, reformist bir parti de olmayan ve yasal devrimci demokrat kitle muhalefetine ana kanal olan HEP'te, Türkiye devrimcilerinin temel görevlerini yerine getirme çabasını elden bırakmaksızın" yer almalarını öneriyor.

"Türkiye Devrimi ve Gelecek", orta sayfa yazısı ve Fuat Deniz imzalı. Düzenin ve Türkiye Solunun iflas ettiği değerlendirilmesi üzerine kurgulu. Orta sınıf hareketi olarak gelişen solun çözüldüğünü ve eskiden devrimden uzak duran halk yığınlarının giderek daha fazla düzen karşıtı konumuna rağmen, ortada sol kalmadığı için başıbozuk, öndersiz ve çözümsüz bir halk muhalefetine varlığının tespiti yapılıyor. Kendi yapısının krize gitmesini bir avantaj olarak gören F. Deniz, çizdiği toplumsal tabloda sorunun kişiliklerde, yapı içinde ve sol içinde bir devrim ne kadar hazır ve uygun olduğunda düğümlendiğini düşünüyor.

"Hazır olanlar var ve onların sürece damga vurmak için artık daha fazla beklememeleri gerekiyor. (...) Yeni devrimci inisiyatif Türkiye Solunun ve Türkiye'nin kaderini değiştirmenin ilk adımı olacaktır." (F. Deniz, Agy.)

*Hedef*e yeni yayın ve politika sürecinde başanlar diliyoruz. ■

MALİ DURUMUMUZ

Vergi affından yararlanarak kuruluşumuzdan beri birikmiş olan vergilerimizi ödemeye başladık. Temmuz ayında beşinci yılımızı geriden bırakırken mali açıdan da sağlam bir yapıyı hedefliyoruz. Taraftarlarımızı mali katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Vergi affı, muhalefetin ne kadar abartmacı olduğunu bir kez daha ortaya çıkardı. Hükümetin getirmiş olduğu düzenlemeyle vergileri değil sadece cezaları ve cezaların da yalnızca yüzde yetmişini sildiği ortaya çıktı.

Vergilerimizi Ödemeye Başladık

Bin dokuzyüz seksen yedi yıldan beri zaman zaman polis baskısı ile zaman zaman polisin kayıtlarımıza el koyması nedeniyle zaman zaman bizim ihmalemizden zaman zaman bilgisizliğimizden büyük bir vergi yükü altına girdiğimizi öğrendik.

Vergi affı, düzenlemesinin, vergi cezalarının yüzde yetmişini silmesinin getirdiği imkanlardan yararlanarak, tüm birikmiş vergileri ödemeye başladık.

Daha Sağlam Bir Toplumsal Kurtuluş

Çok büyük siyasal geçmişe sahip hareketlerin dergi üzerine dergi kapattıkları bir sırada ve beşinci yılımızı tamamlarken amacımız her bakımdan daha sağlam daha canlı bir Toplumsal Kurtuluş'tur.

Altıncı yılımızda hiç bir borcu olmayan alacaklarını toplamaya çalışan bir mali yapı kuracağız. Taraftarlarımızın da katkıda bulunurlarsa seviniriz.

Basın Açıklaması

DEVLET TERÖRÜ ARTIYOR

Devletin şiddet politikası gün geçtikçe artıyor. Şiddet çok yönlüdür ve hem ideolojik hem de fiziksel olarak yoğunlaşmıştır. "Yargısız infaz" yöntemi artık devletin tek yöntemidir ve devlet "teröristleri" hukuk dışında tutup öldürmenin toplumsal meşruiyetini yaratmaya çalışıyor.

Demokrasi vaatçisi hükümet hiçbir siyasi gücü olmadığını ortaya koymuştur. Kürdistan'da çözümsüzdür, baskı yöntemleri hep geri tepmiştir Kürt halkının yükselişi karşısında çaresizdir. Özel televizyon programları hazırlayıp Newroz'u milli bayram ilan ederken bir yandan da "şefkat"ini göstermektedir.

Devrimcilere yönelik operasyonlarda birkaç sivil ve soytarıyı kullanarak halkın polisi desteklediği imajını vermeye çalışmaktadır.

Devrimcilerin cenaze törenlerinden bile korkan polis, "teröristler" için binlerce kişinin toplanmasını ve kamuoyunda yaratacağı ilgiyi önlemek için her türlü zorbalığı kullanmaktadır. Bunun son örneği 21.4.1992 Salı günü Karacaahmet Mezarlığında Devrimci Sol şehitleri için yapılacak olan cenaze töreninde görülmüştür. Polis, gelen herkesi sorgusuz sualsiz coplamaş ikiyüz kadar insanı gözaltına alarak cenaze törenini engellemiştir.

Artık polisle birlikte çalışır hale gelen basın, her türlü olayda tarafını açıkça sergilemekte, devrimcilerin karanması kampanyasına iğrenç manşetlerle katılmaktadır. Ama devlet terörünün çok somut örneklerini ya hiç yansıtmamakta ya da profesyonelce yöntemlerle en az ilgi çekecek şekilde vermektedir.

Artan devlet terörünü ve basının bu tutumunu kınıyor, 21 Nisan'da cenaze töreninde, yazışleri müdürümüz Kadir Güven ve arkadaşlarımız Cemal Yazıcıoğlu ve Emre Taylan'la birlikte gözaltına alınan bütün insanların serbest bırakılmasını istiyoruz.

Toplumsal Kurtuluş
22.4.1992 İstanbul

KORKUNUN ECELE FAYDASI YOK

İrfan Dayıoğlu

Özgürlük Dünyası Dergisinin Mart 92 sayısında V. Sinan imzasıyla "Yalçın Küçük'ten Son Esintiler" başlıklı bir yazı yayınlandı. Yazı baştan aşağı ideolojik olmayan kaba değerlendirme ve küfürlerle dolu. Düzeysiz eleştiri ve karalama mantığı ile yazılan yazıda çekememezliğin ve treni kaçıranın hezeyanı seziliyor.

Okuyalım "Doğu Perinçek"le epey yarıştıktan sonra, kazandığı Y. Ülke'deki köşesinde Yalçın Küçük:"Bu topraklar, marksizm-leninizm'e büyük katkılara gebe görünüyor" diyor ve "katkı öznesi" olarak, hemen bir paragraf sonrasında şunları ekliyor: "...Görüntüde marksizm-leninizm ile, işçi sınıfına tutkun bir bağlılık ve bunun altında koyu ve derin bir atalet dini yatabiliyor. Marksizm-leninizme bağlılığı hareketin freni yapabiliyorlar. İş yapmadıkları için de, işçi sınıfının kuşatılmış olduğunu göremiyorlar... İşçi sınıfının giderek gericilik ve şovenizmin dayanaklarından biri haline geldiğini göremiyorlar... Şimdi, işçi sınıfı başarıya, güce ve eylemliliğe muhtaçtır, göremiyorlar." (Y. Ülke s. 24-30 Kasım)

"Görüntüde marksist-leninistleri" ve işçi sınıfının kendiliğinden eylemine tapınan- yine Y. Küçük'ün deyimiyle "işçi sınıfı dalkavukları"nu, örneğin Perinçek'in S.P.'sini savunacak değil ama bunları çok aşan devrimin temel gücü proletarya ve öncü ilişkisi bağlamında tartışılması gereken bir içeriği var söylenenlerin." (Ö. Dünyası Mart 92 Sayı 41 s. 30)

Yukarda da görüldüğü gibi amaç ideolojik eleştiri değil, kendince karalamaktır. Söylenenlere eğer bunları S.P. için söylemişse karşı çıkılmamakta ancak kendileri de hedeflendiğinde yanlış söyleniyor olmaktadır. Doğu Perinçek ile yarış içinde olanların kimler olduğunu, solun tarihini bilenlere anlatmaya gerek yoktur. Bizlerin, Kurtuluş Hareketinin ve Y. Küçük'ün böyle bir sorunu hiç yoktur. Ancak arkadaşların varlık koşulu tam da Doğu ile yarışmaktır. Aynı tezleri, aynı dünya görüşünü savunmalarına karşın, hep yarış içindedirler. Gıdaları maoculuktur. Ancak hiçbiri Mao'nun Çin'de yaptıklarını ülkemizde hayata geçirmek için pratik bir adım dahi atamamışlardır.

Arkadaş yazıda devam ediyor: "Önce şunu belirtelim, işçi sınıfının kuşatılmış olup olmadığını görmek için "iş yapmak" gerekmiyor. Bu konuda yargıda

bulunmakla, Y. Küçük'ün kendisi de bunu kanıtlıyor. Fakat şu kesindir: Komünist olmak, işçi sınıfına yakın durmak, sınıfa yönelmek, devrimin ve sosyalizmin bilincini sınıfa taşımaya temel görev edinmekten geçiyor. İşte Komünist Parti'yi "işçi sınıfı dalkavuklarından" da aydın oportünizminden de ayıran bu sınıf hareketine müdahale eğilimi ve eylemidir. Yalçın Küçük'ün ve benzerlerinin uzak oldukları ise tam da budur." (a. g. e.)

Sınıfın İçinde Olmak ve Öncülük

"işçi sınıfına yakın durmak, sınıfa yönelmek..." v.b. söylemlerle kendinizi birilerinden ayırmaya çalışmak boşunadır. Komünisti sahtesinden ayıran onun söylemini hayata geçirip geçirmediğidir. Gericiliğe, faşizme karşı her alandaki pratik tavrıdır. Söylemde herkes sınıfa yakın olur. Bugün yaptığınızın S.P. ve diğerlerinden farkı, fazlalığı nedir? İşçi sınıfına yakınlık, sendikalarda olmaksızın, fabrikalarda, grev yerlerinde bildiri dağıtmaksa, grevle dayanışmaksızın, birkaç işçiyi harekete kazanmaksızın bunun hemen herkes yapıyor ve Doğu Perinçek sizlerden daha çok sınıf içindedir. Sosyal demokratlar, DYP, ANAP, RP v.b. ise hepimizden daha çok sınıfın içindedirler. Bizleri, komünistleri herkesten ayıran, sınıfa kendi geleceği olan, toplumun dünya görüşünü eylemli bir

Karamsarlık ve umutsuzluk bizim kitabımızda yazmaz. Bizi iyi izleyenler bunu görebilirler. Bir avuç insanla ne tür projelerin altına girdiğimizi görebilirler. Ancak gerçeği de görüp ona göre tavır belirlemek komünistlerin işidir. Boş umutlar dağıtıp kitleleri hayal kırıklıklarına uğratmak yerine, devrim kavgasının zorluklarını, bu kavgada ödenecek bedelleri kitlelere baştan anlatmak, başarıyı buradan geçiriyor.

biçimde taşımak ve sınıfı iktidara hazırlamaktır. Bu ise sınıfa görüşlerimizi götürmenin yanında pratik olarak kurulu düzene yönelimimizle mümkündür. Küçümsediğiniz, Aydınlar dilekçesini hazırlamak, Ekin-Bılar'ı kurmak, 1 Mayıs 87 eylemini yapmak, açık grevlerine katılmak, desteklemek, Kürt Ulusal Hareketini desteklemek vb. eylemler, yayın organları çıkarmak, teslimiyete karşı çıkmak bütün bunlar bilinç taşımadır, iradi müdahaledir, yol açmadır. Ama sizler için eğer bunları yalnızca bir "aydın faaliyeti" ise, soruyoruz sizlere "Proletarya Partisi" olarak, 20 yıldır farklı ne yaptınız? 12 Eylül karşısında hangi kitlesel eylemi yaptınız, hangi silahlı direnişi, sokak gösterisini, gerilla eylemini örgütlediniz? Sizlerin yaptığı dergicilik dışına çıktı mı? Bizler de aynısını küçük bir grupla yapıyoruz. Farkınız nedir? Haydi 12 Eylül

karşısında bir şey yapamadınız diyelim bugün "komünist" olarak bizden ve diğerlerinden farklı ne yapıyorsunuz? Hiç bir şey.

Biz, sizden farklı olarak, kimsenin Kürt kelimesini ağzına alamadığı bir dönemde, Kürt Ulusal Hareketinin görüşlerini yayınlarımızla kitlelere ulaştırdık, yol açtık, bu yoldan başkaları geldi. Biz 1 Mayıs 87'yi yaptık, yol açıldı. Bunların çok büyük eylemler, çok büyük çıkışlar olduğunu söylemiyoruz. Ancak gününde değerlendirildiğinde önemi anlaşılabilir. Bugün için açlık grevlerinin 1 Mayıs kutlamasının, Aydınlık Dilekçesinin önemi, dönemin ilk çıkışları olmasındadır. Ortak eylem olmalarındadır. Yine "küçük" hareketimizin saflarında 12 Eylül karanlığına karşı cezaevlerinde, teslimiyetin hakim olduğu Mamak zindanında tek başına direnmenin sembolü olan devrimciler yer alıyor. Mamak 81 Açlık grevinin organizatörleri yer alıyor. Bütün ilkler ve yol açıcıların büyük bir kısmı bu "küçük" harekette biraraya geldiler. Bu, sizlerden farkımızdır.

Evet, bütün bu yaptıklarımızı, mücadelenin olduğu her yerde en önde yer alan Bilgesu Erenus'un eylemlerini, Yalçın Küçük'ün defalarca gözaltına alınmasını, PKK'ı diye, bölücü, Kürtçü diye yargılanmasını, yazı işleri müdürlerimizin yargılanıp ceza almalarını, 5 yıldır aralıksız olarak her türlü baskı, yıldırma, toplatmaya karşı yayın hayatına hiç bir taviz vermeden devam eden, herkesin SS yasasının ardında Kürt kelimesinin yerini boş bıraktığı yayınlarına karşın, bundan da taviz vermeyen hareketimizin faaliyetlerini "bir aydın faaliyeti olarak küçümsemiyor, gereken değeri veriyoruz elbette, fakat bir hareketin-Kurtuluş Hareketi!- siyasi faali-

yeti olarak sık sık reklamı yapıp abartırsa, bir mi-zah konusu olabiliyor ancak" (a. g. e.) diyerek "küçümsemeyen" arkadaşlar, farklı yaptıkları bir yana, bunları dahi yapamazken ve 20 yıllık bir partililik geleneginden geldiklerini söylerken ne kadar inandırıcı olabiliyorlar? İşçi sınıfı kelimelerini fazla telafuz etmekle işçi sınıfına yakın olunacaksa varsın arkadaşlar yakın olsunlar. 20 yıldır "örgütledikleri" DSM (Devrimci Sendikal Muhalefet)! bugün işçi sınıfını ne derece yönlendiriyor? "Devrimci Komünist" parti sınıfı ne derece bilinç taşıyor? Konuşulan, söylenen bunlardır. Seçimlerde blok olarak davrananların oy oranları ne oldu? Gerçekler acıda olsa dile getirildiğinden neden hezeyan içinde bağırıyorsunuz, "işçi sınıfı sağa kaymıştır" denildiğinde neden heyecanlanıp saldırıyorsunuz? Bütün bunları söylemek yerine doğru olan şapkanızı önünüze koyup düşünmenizdir. Cambazlık yaparak "söyleyecekse eğer (Y. Küçük kastediliyor. b. n.) işçinin ANAP'a değil de, bir bütün olarak "burjuva parti"ye oy verdiğini söylemeliydi." (a. g. e.)

Komünist sahtesinden ayıran onun söylemini hayata geçirip geçirmediğidir. Gericiliğe, faşizme karşı her alandaki pratik tavrıdır. Söylemde herkes sınıfa yakın olur. Bugün yaptığınızın S.P. ve diğerlerinden farkı, fazlalığı nedir?

Biz işçi sınıfının sağa kaydığını söylerken somut verilerden hareket ediyoruz. ANAP'a veya diğer burjuva partilerine oy vermesi arasında bir nitelik farkı yoktur. Düzene karşı olup olmama noktasında nitelik farkı aranır. Bugün sınıf genel olarak düzene karşı bir kendiliğinden hareketlilik içinde dahi değildir. Eylemliliği ekonomik çıkışıdır. Elbette buna politik muhteva dışarıdan bilinçle kazandırılabilir. Ancak bu bilincin taşıma biçimi konusunda anlaşmak gerekiyor. Fabrikalara, grev yerlerine, işçi mahallerine gidip propaganda yapmak, bunlar eğer somut iktidara yönelik değişik eylem biçimleri ile beslenemezse, öncülük yerine, destekçilik ve yedeklenmek olur. Nitekim olan da budur. Grevlere para topladığınız oranda işçiler sizi severler, sendika liderleri buna müsade ederler. Ancak yürüyüşlerde de görüldüğü gibi, politik slogan atmaya kalkarsanız sizi aynı işçiler yürüyüş dışına atar. Gözaltına alındığınızda size sahip çıkmazlar. Bunlar, bilincin, orada bulunmakta, taşınmış olamayacağını göstermektedir. Eylemli bilinç taşımak, esastır.

Evet, bizler ne "kendiliğinden hareketi" yadsıyoruz, ne de ona tabi oluyoruz. Kendiliğinden harekete politik bir muhteva katarak, onu iktidarı almaya yönlendirecek bir rotaya çekmek, proletaryanın devrim partisi ile olanaklıdır.

Karamsarlık ve umutsuzluk bizim kitabımızda yazmaz. Bizi iyi izleyenler bunu görebilirler. Bir avuç insanla ne tür projelerin altına girdiğimizi görebilirler. Ancak gerçeği de görüp ona göre tavır belirlemek komünistlerin işidir. Boş umutlar dağıtıp kitleleri hayal kırıklıklarına uğratmak yerine, devrim kavgasının zorluklarını, bu kavgada ödenecek be-

delleri kitlelere baştan anlatmak, başarıyı buradan geçiriyor. Eylül öncesi binlerce insanı sokaklara dökenler, yüzbinlere umut dağıtanlar, hazırlıklı olmadıkları zor karşısında kaçacak delik ararken, bugün yeniden umut tellallığı ile nereye varacaklarını zannediyorlar?

Y. Küçük'ün "sosyalist hareketin sıçrama ve atılım yapma dinamiği ve görevini de, Kürt devrimci hareketinin omuzlarına yıkma kolaylığı" yaptığını söyleyip "Bu umutsuzluktur, umutsuz bir aydın kolaylığıdır" diyen arkadaşlar, daha dün kadar dünya devriminin önderliğini köylü sosyalisti Enver Hoca'nın omuzlarına yıktıklarını unutuyorlar. Eritre'yi sosyalizmin umudu gösterebiliyorlar. Ve daha dün kadar Kürt hareketine karşı-devrimci, ajan dediklerini de unutturmaya çalışıyorlar. Umutsuz ve kolaycı olan sizlersiniz. Düne kadar halkçılık yapan, Türkiye'yi yarı-feodal bir ülke görenler, demokrasibilik bağtağında yüzenler sizlersiniz. Bütün bunları belki yeni kuşaklar bilmezler ama, sizlerin kim olduklarınızı, aynı süreçleri yaşayanlar biliyorlar ve teşhir edecek-

lerdir.

Arkadaşlar, içinde bulunulan durumlarını yine görmezden gelerek, 12 Eylül karşısında yenildiklerini, hiç bir varlık gösteremediklerini, şimdiye kadar genel sekreterler düzeyinde ayrılıklar yaşandığını, 20 yıllık "devrimci komünist" partilerin hala bir kongre toplamadan, yeni bir program yayınlamadan nasıl meşru olabileceğinin cevaplarını vermeden Türkiye'de proletarya partisinin olduğunu söyleyebilmekte ve Kürt Hareketini ise sadece bir ulusal hareket düzeyine indirgeyerek, "...Sosyalist harekete, ulusal mücadelelere önderlik edebilir, tersi düşünülemez." diyerek, kendilerini sosyalist lanse etmekte ve hala Kürt hareketine öncülük sevdası taşımaktadırlar. Arkadaşlar PKK programını, tezlerini hiç okumadılar mı? Kimin kime göre daha devrimci ve sosyalist olduğunu belirleyeceğiz. PKK'nın günahı Kürt ulusunun kendi kaderini tayin için can bedeli bir savaşı yürütmek midir?

Biz, önce de belirttik, Kürt Ulusal Hare-

ketini, sadece bir ulusal hareket olduğu için değil, bunun anında, tarihinde ilk defa sosyalizm söylemiyle feodal, aşiretçi önderliği aştığı ve bir emekçi halk hareketi ve işçi partisi iddiası taşıdığı ve bu yolda somut mesafeler katettiği için destekledik ve desteklemeye devam ediyoruz. PKK bugün Kürdistan'da ulusal bağımsızlığın yanında, başta Türkiye halkı olmak üzere, bölge halklarıyla eşit temellerde devrimci, demokratik, sosyalist bir birliği savunuyor. Destegimiz bunun içindir. Kürt devrimcileri, bölgede bir Ekim Devrimi'nden bahsediyor.

Yazıda, arkadaşlar bilinçli olarak bizim parti anlayışımızı çarpıtmakta ve "Türkiye'de sosyalist devrimden bahsediliyor ama, sınıf partisinden söz edilmeksizin, bir devrimci Halk Partisi projesi, politik çalışmanın odağına konularak leninist olunabileceği gösteriliyor, dahası bu, "bu toprakların leninizme katkısı" olarak sunulabiliyor!.." diyerek görüşlerimizi yanlış aktarıyorlar.

Parti Üzerine

Açık devrimci partinin gerekli olduğunu ancak bunun bir devrim partisi olmadığını ve dolayısıyla leninist bir parti olmayacağını söylüyoruz. T. K'nın 54. sayısında Nejdet Kanbir'den bir alıntı konuya açıklık getirecektir.

"Türkiye'de sosyalizm, sosyalizm için devrim mi isteniyor? İyice bellenmeli: Mücadelenin her alanı ve her yöntemi gereklidir. Hep söylenmiyor mu; "dev-

rim partisi leninist olur" hem yüksek sesle söyleyelim; evet öyle olmak zorundadır ve yine yüksek sesle söyleyelim: Leninist parti açık olmaz, leninist parti silahlı olur, açık parti silahlı olmaz, her silahlı parti leninist olmaz ve tekrar olsun hiç bir açık parti leninist olamaz, olsa olsa leninist eğilimli ve destekli olur. (Nejdet Kanbir - Varoluş Sancıları I. T. K. s. 54 s:29)

Umarız arkadaşlar, parti anlayışımızı öğrenmişlerdir. "Hep birlikte Hep" ile ne anlatmak istediğimize açıklandığı gibi herhalde.

Yukarıdaki açıklamadan sonra arkadaşların Y. Küçük'ün parti anlayışı konusunda değinmelerine fazla yer vermeyeceğiz. Ancak Y. Küçük'ün T. K. sayı 50'de, "Bugünkü konjoktürde, klasik anlamda "komün-

Kürt Ulusal Hareketini, sadece bir ulusal hareket olduğu için değil, bunun anında, tarihinde ilk defa sosyalizm söylemiyle feodal, aşiretçi önderliği aştığı ve bir emekçi halk hareketi ve işçi partisi iddiası taşıdığı ve bu yolda somut mesafeler katettiği için destekledik ve desteklemeye devam ediyoruz. PKK bugün Kürdistan'da ulusal bağımsızlığın yanında, başta Türkiye halkı olmak üzere, bölge halklarıyla eşit temellerde devrimci, demokratik, sosyalist bir birliği savunuyor.

nist" gizli örgütlenme peşinde koşmanın herhangi bir riski bulunmuyor" demesine arkadaşlar pek içerlemişler. Haklıdır, bu cümleler arkadaşların "varlığına" yöneliyor. Çünkü ciddi bir iş yapmadan "önemli" olmak ancak gizlilik yapılarak sağlanabilir. Yukarıda belirtildi. Gizli hareket, leninist hareket silahlı

olmak zorundadır. Bu olmayınca bugün risk açısından silahlı eylem yapanlar dışında, açık harekette çalışma önde gelir, bunda anlaşılacak bir taraf yoktur. Açıkta olup Kürt hareketini desteklemek risklidir. Açıkta olup leninizmi savunmak risklidir. Gizlide olup Kürt hareketini lafla savunduğunu, desteklediğini söylemenin hiç bir riski yoktur. Gizlide olup, somut eylemsiz, devrim savunmanın hiç bir riski yoktur. Hatta kendi tabanını tatmin için arasıra birkaç yere bomba koyup, gazeteleri arayarak üstlenmesinde hiç bir ciddi riski yoktur. Gerçeklik budur.

Bütün bu söylediklerimizden sonra hala "Açık Devrimci Partinin" tarafımızca tek alternatif olarak sunulduğunu söyleyebilirsiniz aşkolsun denir.

Son bir alıntı daha yapalım; "Y. Küçük, son dönemlerde, Kürdistan'da gelişen ulusal özgürlük mücadelesini destekler bir tutum sergiliyor. Ancak bu kez ulusal harekete olmadık özellikler atfederek devrimci militanlığın üzerine oturmaya çalışıyor. Köksüz aydın tutumuna uygun olarak, istikrarsızlığını ve revizyonizmini örtmenin çabalarına girişiyor..."

Hemen belirtelim, Y. Küçük Kürdistan'daki mücadeleyi arkadaşlar gibi, "son dönemlerde" değil başından beri destekliyor. Y. Küçük'ün hangi devrimci militanlığın üzerine oturmaya çalıştığı açıklanmalıdır. Y. Küçük Eylül darbesine karşı bir militan kavganın içinde oldu ve bu militan mücadeleye devam ediyor. Kimsenin militan mücadelesine ihtiyacı yoktur. T. Kurtuluş'u oluşturanların geçmişleri ve bugünü militan mücadelenin hep ön sıraları olmuştur. Bu militan-

lığın ritmine uymayanlar saflardan arınıyor. Bilgesu Erenus, bugün her kitle mücadelesinin en öntüdedir. Her haksızlığın karşısında o vardır. Bir aydın ve sanatçı olarak Bilgesu'nun devrimcilere değil, devrimcilerin ona ihtiyacı vardır. Ancak o, hem bir sanatçı, hem bir aydın, hemde bir devrimci olabilmesini başarmıştır. Yalçın Küçük'ü eleştirecekseniz,

Sizin itirazınız, Y. Küçük'ün aydınlığına, yazarlığına değil, onun devrimciliğinedir. Devrimcilik yapmasa baştaçı edersiniz. Korkuyorsunuz. Proletarya partisinin ilk kurucularının aydınlar, proletarya aydınları olması gerektiği açıktır. Aydınların yüz akı Y.Küçük aramızda diye sevineceğinize, korkuyorsunuz. Çünkü artık bu kafalarla kimseyi yönetemeyeceğinizin farkındasınız. Tek çareniz Y. Küçükler'in çoğalmasını ve sınıf hareketine müdahalesini engellemektir. Ancak çabanız boşunadır.

Türkiye Üzerine Tezler'i, Aydın Üzerine Tezler'i ve diğer kitaplarını bir bütün olarak eleştirin. Bu tezler birçoğunun ufkunu açtı. İnkâr geleneğini kafalardan yıkın. Sizin itirazınız, Y. Küçük'ün aydınlığına, yazarlığına değil, onun devrimciliğinedir. Devrimcilik yapmasa baştaçı edersiniz. Korkuyorsunuz. Proletarya partisinin ilk kurucularının aydınlar, proletarya aydınları olması gerektiği açıktır. Aydınların yüz akı Y.Küçük aramızda diye sevineceğinize, korkuyorsunuz. Çünkü artık bu kafalarla kimseyi yönetemeyeceğinizin farkındasınız. Tek çareniz Y. Küçükler'in çoğalmasını ve sınıf hareketine müdahalesini engellemektir. Ancak çabanız boşunadır.

Artık Türkiye'de devrim; devrimci olan aydınlarla, aydınlaşan devrimcilerin öncülüğünde yükselecek, ilerleyecektir; devrimci olamayan aydın, aydın olmaktan, aydın olamayan devrimci ise devrimci öncü olmaktan çıkıyor. Telaş bundandır. Kendini yenilememenin telaşı ile eski "militan" solcularla, eski "marksist" aydınlar gerçek devrimci komünistlere, devrimci aydınlara ve aydınlanmış devrimcilere saldırıyorlar.

Öğrenci ve köylü devrimciliği artık bir umut olmaktan çıkmaktadır. Ya köhnemiş kafaları değiştirirsiniz ya da yok olup gidersiniz. Yenilenme ve birleşme zamanıdır. Birlikten en çok siz korkuyorsunuz. HEP'te birlik söylenir. "Kürtlerin himayesinde olmaz" dersiniz. Hep olmasın adımı hep birlikte koyalım denir, önce eylem birliği yapalım, sonra düşünerüz dersiniz.

Buyrun eğer en "devrimci", en "komünist" sizlerseniz, işte HEP, görüşlerinizi egemen kılın, yok gelemezsiniz, çünkü kendinize güveniniz yok, eldekini kaybetmekten korkarsınız. Sizler gibi düşünen gizli parti varsa biz gelelim, bir cephe'de Türkiye'de açılış dendiğinde o da olmaz dersiniz.

Son dönemlerde herkesi, bir Y. Küçük'ü ve Hareketimizi eleştirme hastalığı sarmış bulunmaktadır. Bunu anlıyoruz. Ancak eleştiriler biraz düzeyli olmak, ideolojik, politik olmak durumundadır. Bu olmayınca cevaplarda karalamalara, çarpıtmalar da somut cevapların ötesine geçmiyor.

Devrimci açık olmak durumundadır. Biz açıklıyoruz: "Toplumsal Kurtuluş bir kütlüsellik iddiasında değildir. Kapalı alanın önemini hep vurgulamaktadır. Teorik, politik, ideolojik cephede güçlü bir öncülük ve entellektüel şiddet konusunda da sahiplik iddiasındadır." T.K. S:54s.3)

Bir parantez açma ihtiyacı çıkıyor.

Bizleri eleştirenlerin de böylesine açık olması gerekiyor. Türkiye devrimi Türkiye Devrim Partisi'nin omuzlarında yükselecektir. Böyle bir partinin açık alanda da destekçileri olacaktır. Tesbitimiz, böyle bir devrim partisinin mevcut gizli örgütlenmeler içinde doğamayacağıdır. Bu parti bilimsellikte, radikalliği özümsemiş ve bu anlayışı yaşam biçimi haline getirmiş kadroların işidir. Eski yapılarla ve eski particilik anlayışlarıyla devrimin partisinin yaratılma şansı ortadan kalkmıştır. Yeni parti, tüm Türkiye'de taban bulacak bir yapı olmak zorundadır. Oysa geçmiş devrimci hiçbir yapı bölgeselliği, şehirciliği, hatta bazıları mezhep ve aşiretçiliği aşamamışlardır. Kimisi Kayseri'de, Kimisi Elbistan'da, kimisi Hatay'da, kimisi Elazığ'da kimisi, Kars'ta, hatta kimisi aynı şehirlerde değişik köken ve mezhepler üzerinde etkili olmuş olan ve Türkiye çapındaki örgütlenmelerini de burardan taşıdıkları kadrolarla yapmış olan "proletarya partileri" ile iktidara uzanmanın hiçbir şansı olmamıştır ve olamaz da. Yine hiçbir aydınların doğrudan katılımı, öncülüğü veya desteği ile oluşmayan, genellikle öğrenci ve kırsal kökenli gençlere dayanan bu yapılar, modern proletaryanın temsilcileri olma özelliği gösterememişlerdir. Bunun dışında örgütlenmeye çalışanlar ise çok marjinal küçük gruplar olarak kalmışlardır.

Yeni partinin bütün bu özellikleri iyi irdelemesi ve gerekli dersleri çıkarması gerekmektedir. Böylesi yapıların neden 12 Eylül karşısında varlık olamadıkları, oluşum koşulları iyi irdelendiğinde anlaşılabilir.

Bu ayrı bir incelemenin konusu olacaktır.

Bu parantezi kapatarak yazımıza son verirken kendine devrimci diyenlerden tek isteğimiz, yaratılan değerlere sahip çıkılması, küçük grup çıkarlarının içinde hapsolünmaması ve eleştirsek de, haklıya hakkını vererek eleştirmek geleneğini yaratmak gerektiğidir. Bundan böyle T. Kurtuluş dost eleştirilere gerekli duyarlılığı gösterirken, köksüz eleştirilere, karalamalara, ve özellikle de fiili düşmanca saldırılara kayıtsız kalmayacak ve gereken her yöntemle cevap vermesini bilecektir.

Greek-Kurdish Solitarity Committee'nin çağrılısı olarak Londra'ya giden Yalçın Küçük, dayanışma komitesinin düzenlediği, Avrupa Parlamentosu'nun İngiliz ve Alman üyelerinin de katıldığı panelde konuştu. Londra Üniversitesi ve Londra Halkevi'nde konferanslar verdi ve panellere katıldı. Pek çok basın mensubuna demeçler verdikten sonra Paris'e ve Strasburg'a geçti.

Yalçın Küçük, Londra ve Strasbourg'da düzenlenen Newroz kutlamalarında konuştu ve Strasbourg'daki konuşması Paris'te yayın yapan Kürdistan'ın Sesi Radyosu'ndan yayınlandı. Küçük'ün, Londra Halkevi'nde yaptığı konuşmanın bant çözümünü yayınlıyoruz.

GÜZELLİKLERE GEBE BİR BÖLGE

Değerli arkadaşlarım... Sizlerle bugün birlik, Türkiye ilericiilerinin birliği üzerine konuşacağız, tartışacağız.

Benim, ilk bölümde sizlere aktaracağım konuları tartışmaya imkan vermesi açısından da biraz daha keskin formüle etmeye çalışacağım. Konuşmama "Bir Yeni Lenin" anlatarak başlayayım, kısaca... Bugün içinde yaşadığımız bölge, Türk'ü, Kürt'ü, Arap'ı, Çerkes'ile dünyanın canlı, belki de en canlı, en sevinçli, en acılı bölgesi...

Büyük güzelliklere gebe bir bölge. Bu bölgede yaşıyoruz. Zengin. Zenginliğini her gün duyuyoruz, acılarıyla, sevinçlerle, yapılanlarla duyuyoruz. Bunun bir de teorik, metodolojik zenginliği var. İzinizle sorayım: Tarih nedir? Geçmiş nedir? Şöyle düşünülebilir. İnsan bugünü tarih yardımıyla anlamaya çalışır, düşünebilir. Bu kısım doğrudur. Bana öyle geliyor ki çok daha büyük bir doğru vardır. O da tarihi, bugünden bakarak anlamaya çalışmaktır. Bugünün pratiğinin içinde hareketle tarihe bakmak. Bugün daha aydınlık. İzinizle söyleyeyim. Bugün çok önemlidir. Pratiğin zenginliği dediğimiz nokta budur. Bundan üç hafta önce, belki dört hafta önce Bursa'da idim. HEP'in, aşağı yukarı böyle bir salonda düzenlediği, Hatip Dicle arkadaşım, Ahmet Karataş arkadaşım, HEP'in genel sekreteri ve benim katıldığım bir panel yaptık. Çok hoş bir paneldi. Bursa İl Başkanı Murat arkadaşımız yönetti. Sonradan bir başka yere gittik. Orada Hatip Dicle ile sohbet ederken, "Hocam" dedi, "1987 öncesinde öğrenci derneklerinde Kürt gençlik hareketi içerisinde çok aktifim. Okurduk Lenin'i. Adam, beraberliklerinden bir müddet sonra bu adamlara "hain" derdi, anlamazdık, şimdi anlıyorum" diyor. Şimdi haini çok iyi anlıyorum diyor. Kendi pratiği içinde görüyor. Demek ki bugünün pratiği, tarih bugünü anlamada ne kadar ışık tutuyorsa, bugünden bakarak, geçmişi anlamada

olağanüstü ipuçları veriyor, zaman zaman büyük ışıklar açıyor. Şimdi ben de, bugünden bakarak konuşmamın birinci bölümünde çok kısa, bir yeni Lenin anlatacağım, o da şu: Bunu da söylerken gayet pratik bir önerim var. Sovyet sisteminin çözülmesi, bunu da kazanca çevirebiliriz, bir takım kalıplardan kurtularak bakarsak, kazanca çevirebiliriz. Her devrim kendisini över. Bugün Sovyet sisteminin çözülmesi, bu çözümlüşün verdiği rahatlıkla bazı çok fazla dinselştirdiğimiz, çok fazla kutsallaştırdığımız, çok fazla doldurduğumuz bilgileri sormaya başlarız, özünü değil. Öz'ünü sormaya başladığımız zaman başka olursunuz. Şimdi böyle okursunuz, Lenin şöyleydi, şunla tartıştı, bunla tartıştı, şöyle tartıştı, böyle tartıştı. 1905-1907 ve bir yığın insan var... Ve 1913-14'e geldiğimizde bir bakarsınız ki Lenin'e muhalif olanların

Bugün Türkiye gericiliğinin yenilmesini istemeyen bir insanın devrimci olabileceğini düşünmek mümkün değildir. Türkiye gericiliğinin bugün yapılmış olan mücadelede net bir şekilde yenilmesini istemediğiniz müddetçe bir solcu, bir devrimci olamazsınız.

hepsi yaşıyor mu yaşamıyor mu onu bilemiyorsunuz. Bir noktaya kadar öyle, insanlar ayaktalar, Lenin'in bütün muhalifleri ayakta. Bana göre Lenin en büyük doğumunu 1914'ün sonlarına doğru yaşadı. Nasıl yaşadı?

I. Dünya Savaşı çıktığı zaman, bugün söylenmesi çok kolay; ama 1914'te söylendiği zaman karşılaştığı tepkiler; bir yanda marksizmi kurmuş olan Plehanov'un, bir yanda Vera Sasiliş'in, bugün böyle baktığınız zaman her birini küçük küçük insanlar gibi görüyorsunuz; ama 1913'e, 14'e geldiğinizde, biraz o tarihi düşündüğünüzde, koca koca adamlar. Lenin'de öyle çok fazla sevilen bir adam değil. Sonradan tarihin yazdığı kadar büyük şansta bir adam değil. Belki Lenin biraz küçük o sırada, diğer rakipleri çok büyük. Ne yapıyor 1914'te? Bugün bize çok kolay bir çözüm gibi görünüyor, 1914'te savaş çıktığı zaman vatanın savaşta yenilmesini açıklıkla istiyor. Lenin, bir Rus politikacısı, I. Dünya Savaşı'nın başında, Rusya'nın bu savaşta yenilmesini açıklıkla istiyor. Yeni bir politika yapıyor. Yaptığı işin büyüklüğünü ancak şuradan anlayabilirsiniz; o zamana kadar Lenin'le be-

raber olan herkes bu politikayı çılgınlık olarak görüyor. Gerçekten de Lenin'i düşünün, fazla düşünün, şöyle düşünün; bir insan düşünün, kendi vatanının girdiği bir savaşta vatanının yenilmesini açıklıkla istiyor. Hiç kimse istemiyor; ikinci enternasyonal, kocaman Almanya Sosyal Demokrat Partisi sıkır sıkır bu noktada dökülüyor. Bu nokta çok önemli. Hem kendi vatanının bir savaşta yenilmesini istiyor hem de o savaşın, çok açıklıkla "bir iç savaşta çevirin, ey Rusya askerleri, savaşta silahlarınızı subaylara çevirin" diyor açıklıkla.

Bu kısmını en yakın arkadaşlarından geçiremediği için törpülüyor, bu savaşı, emperyalist savaşı, iç savaş yapın diyor. Bu benim size verebileceğim yeni bir Lenin'dir. Buradan, tabi yüzüme baktıkları zaman şunu söylüyorlar; Bugün Türkiye gericiliğinin yenilmesini istemeyen bir insanın devrimci olabileceğini düşünmek mümkün değildir. Türkiye gericiliğinin bugün yapılmış olan mücadelede net bir şekilde yenilmesini istemediğiniz müddetçe bir solcu, bir devrimci olamazsınız. O zaman Türkiye devrimcileri açısından Türkiye gericiliğinin yenilmesini ikirciksiz olarak isteyenler, Kürt devrimcileriyle iç içe, dış dışa amaç birbirine paralel geçecektir. Bunu açıklıkla söylüyorum ve bugünün pratiğinden Lenin'e baktığımızda, 1917'deki burjuva devrimini hürsle, daha ileri bir devrime çevirmesine değinmeyeceğim, soran olursa sonra devam ederim. Kendi pratiğimizden baktığımızda söyleyeceğim birinci nokta budur. Bir sırat köprüsüdür. Türkiye gericiliğinin yenilmesini istemediğiniz müddetçe gelecek sizin değildir. Lenin'i bu şekilde anlıyoruz.

Konuşmamın birinci kısmı bu. İkinci kısmı, benim iktisatçı olarak, yıllardır politikayla ilgili bir arkadaşınız olarak söylüyorum, bana göre Türkiye Cumhuriyeti, isterseniz adına Birinci Türkiye Cumhuriyeti deyin, sonuna gelmiştir. Yani Türkiye Cumhuriyeti artık tıkanmıştır. Nerden çıkartıyorum bunu? Çok basit. Burada beraber oluyoruz, sadece heyecanlı laflar söyleyecek değilim, birazcıkda size, biraz tartışmaya olanak verecek bilgiler vermem lazım. 1980'li yıllarda Türkiye Cumhuriyeti'nin eline geçirdiği ekonomik

PANEL

KONU: Kürdistan ve Kıbrıs Sorunu

KONUŞMACILAR:

Yalçın KÜÇÜK

Akif HASAN

ERNK

Kikis KAZAMIAS

AKEL mp

Hiris KIRIAKIDIS

DIKD mp

GÜNDEM:

- a - Kürdistan ve Kıbrıs Sorunu
- b - TC. Politikaları
- c - Çözüm Yolları Nedir

YER : KİD.

SAAT : 10.30'da

TARİH : 22.03.1992

olanakların, bir daha hiçbir zaman Türkiye Cumhuriyetinin eline geçebileceğini, böyle bir düzende tahmin edemiyorum. Nedir o? Marksizmin en önemli ilkelerinden biri "artık" üzerinedir. Ben şimdi üniversitede de söylüyorum, çocuklar çok iyi anlıyor, bu artık lafını Marks bulmadı, Marks'tan önce de vardı. Adam Smith'te, Ricardo'da artık kavramı vardı. Çok iyi bir kavramdır, basit bir kavramdır. Bunu at'la da anlatıyorum, çoğunuz köyden geldiniz, atı veya öküzü artık bir noktaya gelince ne yaparlar? Vururlar, ne zaman vururlar atı? Onun hergün yedikleri ile yaptığı iş karşılaştırılır, köylü bunu bilir, yaptığı işi ölçer, bu kadar iş yapıyor at der.

Bu kadar da yiyorsa, o hesaplar onu, atı sever, her zaman sever ama, atı ihtiyarlar kocar, günde yaptığı işle yediği bir birine eşit olursa, onu bütün sevgisine rağmen bir uzağa götürür, sadece ızdırıp çekmesin diye alından kurşunla vurur. Bu, artık kavramıyla ilgilidir. At dedim, oraya insanoğlunu da koyabilirsiniz. Eğer yaptığı iş şu kadarsa, yediği şu kadarsa, o ölçülür, aradaki artıktır. Bütün mesele bu artık üzerinedir.

Sovyet sisteminin yıkılmış olması hoş bir şey değil, ama böyle yararları da var, bunları rahat anlatıyoruz, artık üniversitelerde de anlatıyoruz. Şimdi ne oldu? Bu 80'li yıllarda askerlerin gelmesiyle birlikte reel ücret dediğimiz, işçi sınıfının eline geçen ücret yarı yarıya azaldı. Eğer işçi sınıfımızın verimliliği aynı kalsa bile ki kalmadı, arttı. Ama aynı kalsa bile bu artığın, işçi başına artığın, yüzde yüz arttırıldığı demektir. Yıldan yıla, ama bir de verimlilik artarsa müthiş bir şey. Demek ki bu 80'li yıllar, askerlerle bilmem nesiyle, işçi sınıfının yarattığı değerlerden çok büyük bir kısmını zenginlere verdi. Birincisi bu. Türkiye'nin tarihine bu kadar kanlı, bu kadar ezici bir başka ve uzun bir rejim gelmeden bunun tekrarlanması mümkün değildir. İkincisi; biz iktisatçılar, köylünün sattığı malların fiyatlarıyla, sanayicinin sattığı malların fiyatları arasında bir endeks yaparız. Buna da iç ticaret hadleri deriz. Ve o dönemde, 10 yıl içinde, buna da makas deriz, Rusya devriminde de vardı, köylü gide-

rek daha ucuza sattı, giderek daha pahalıya aldı, sanayiciden, dolayısıyla inanılmaz bir ölçüde sanayideki zenginler, oligarklar sadece işçi sınıfını değil, zenginini fakiri bütün köylüleri de sömürdüler ve bu Türkiye tarihinde olmadık boyutlara ulaştı. İki: Eylül'de inanılmaz bir imkan Türkiye. Bir: Hiç bir işçi sınıfı buna razı olmadı. İki: Köylülüğün kökünü kazıdılar. Onun yarattığı değerlerden de, sanayi ile ticaret arasındaki alış veriş bahane ederek mümkün olduğu kadar sanayiye, oligarklara aktı. Üç: Tarihte görülmemiş ölçüde dış borç yapıldı. Bu dönemde aşağı yukarı otuz beş milyar dolarlık borç yapıldı. Bütün bunları eklediğiniz zaman inanılmaz bir imkan doğdu, Türkiye rejiminin, kapitalizminin, tekelinin harcına. Dört: Bunun dışında ne vardır? Çok açık olarak söylüyorum, uzaktasınız, bugün Ankara'da, İstanbul'da, ana caddelerde saat 20:00'den sonra istediğiniz kadar erkek ve kadın fahişe bulabilirsiniz. Gençcik kızlar fahişeye dönüştüler. Gelir bölüşümü inanılmaz bir şekilde bozuldu, hiç kimse, hiçbir kadının isteyerek fahişelik yaptığını düşünemez. O kadar kötü bir şey, insanın kendi vücudunu satması kadar kötü bir şey olamaz. Cinnah Caddesi, İstanbul'un caddeleri, artık fahişeliklerle ve hırsızlarla dolu Türkiye'de gizleri olan bir iş olmaktan çıktı. Açıkça yapılıyor. Her tarafta bar var. Belki görmüşsünüzdür. Kadınlar ve en son icad, inanılmaz bir sapkınlık. Bir kadının bardan müşterisi çekmesi için naylondan küçücük yerler vardır. Bu kadar bir yere

havuz yapmış, içine çamur koymuş. İki tane kadın çamurun içinde çılçıplak güreşiyorlarmış. 600 bin lira alıyorlar gecede. Adlarını da değiştiriyorlar. Bu Türkler'in biraz şansı var, Türk sömürücülerin, bu gibi işlerde. Yani Ekim Devrimi oldu, bütün Beyaz Rus kadınları geldi, İstanbul'da fahişelik yaptı. Devrim çözüldü yine de Türkiye'de fahişelik yapıyorlar. İnanılmaz

bir ahlaksızlık. Bütün liderlerin etrafında hırsızlık dedikoduları var. Hücum bitmiş ahlaka. Hiç bir yaratıcılığı kalmamış. Size iki tane örnek verebilirim. Bir tanesi enflasyon. Bir yığın insan var. Türkiye'yi sömürüyor, her senede fiyatlar artıyor. Bir tek, resmi görüşten ayrı, bir tek görüş yok Türkiye'de. Türk solunun, Kürt solunun hiç bir görüşü yok; hiç bir görüş çıkmıyor ortaya bunları çözümlmek için. Donmuş bir toplum. Bunu uzatmayacağım. Türkiye Cumhuriyeti kaçınıcıdır? Ama çok net olarak değerlendirdiğimiz nokta şudur. Türkiye Cumhuriyeti eğer 1923'te kurulmuş olana birinci Türkiye Cumhuriyeti dersek

bu bitmiştir. Bu kendi canlılığını artık yitirmiştir. Bunun yerine yeni bir cumhuriyet kurulacaktır. Burada bir parantez açayım. Bu birlik konularını konuşuyoruz. Demin anlattığım. Ben hiç bir zaman Türkiye'de dinci bir iktidara şimdiye kadar şans tanımadım. Şimdi şans tanıyorum. İnanılmaz bir ahlaksızlık inanılmaz bir geriye dönüşüm, inanılmaz bir yoksulluk Türkiye'de. Türkiye içinde Kürdü, Türkü, Arabı kendisini bir kurtuluş reçetesi haline getiremezse dini bir rejim Türkiye'de kurulur. Yeteri kadar kütle tabanları vardır. Yüzde on beşi buldular. %15 Türkiye gibi bir toplumda iktidarı alıp yerleşmek için çok fazladır. Üstelik islamcı akımlar da, artık eskisi gibi çok fazla demokrasi lafı etmiyorlar. Bizim Kürdümüz Türkümüz çok fazla şey okumuyor. Kürtler şimdi okumaya başladı. O güzel. İslamcıların dergileri yüz bin satıyor. Çok iyi örgütleniyorlar. İktidarı istiyorlar. Bu, dışardan, Amerika'nın baskısıyla... Bir ara kemalist orduya diyorlardı; polisi de, istedikleri zaman alırlar. Hiç kimseyi korkutmak istemiyorum. Benim mizacım korkutmaya elverişli değil. Ama size gerçek düşüncemi söylüyorum. Bunu söylemek durumundayız. Yani Türkiye rejimi kurmuştur, bitmiştir. Türkiye kendi kurtuluş reçetesini bulmak durumundadır. Kurtuluşunun destanlarını bir programla göstermeyen ileriliklik demokratik, solculuk ne dersiniz deyin yapılmamıştır. Şimdi Türkiye generallerinin prestiji çok fazla yüksek değil. Hele 12 Eylül'de geldiler, her şey birbirine karıştı. Hem Kürt silahlı hare-

keti karşısındaki başarısızlık doğrudan doğruya Türkiye ordusunu ve generallerini sorguya çeker. Dolayısıyla şu anda prestijleri yok, prestijleri olmadan gelmezler. Beklerler birtakım insanlar. Ama eğer Türkiye ileriliciliği bütün hesaplarını yapıp, şapkasını önüne alıp kendi komplekslerinden kurtularak bir büyük harekete dönüşmezse ya generaller rejimi yahutta ölüm. Ger-

Eğer 1923'te kurulmuş olana birinci Türkiye Cumhuriyeti dersek bu bitmiştir. Bu kendi canlılığını artık yitirmiştir. Bunun yerine yeni bir cumhuriyet kurulacaktır.

***

Ben hiç bir zaman Türkiye'de dinci bir iktidara şimdiye kadar şans tanımadım. Şimdi şans tanıyorum. İnanılmaz bir ahlaksızlık inanılmaz bir geriye dönüşüm, inanılmaz bir yoksulluk Türkiye'de. Türkiye içinde Kürdü, Türkü, Arabı kendisini bir kurtuluş reçetesi haline getiremezse dini bir rejim Türkiye'de kurulur.

çek görüşüm bu. Ama çok iyimser, optimist bir insan olduğum için bunların ikisinin de olmayacağını biliyorum. Size birazdan da kısmen olumlu haberler verebileceğim. Şimdi arkadaşlarımız üçüncü noktaya geliyor. Bazen beni eleştiriyorlar, çok eleştiriyorlar. Hiçbir itirazım yok. Ama 20 Ekim 1991 seçimlerinde Türkiye halkını, halklarını, ülkesini seven bir insan olarak seçimlerden sonra çıkıp mümkün olduğu kadar geniş insanları, bir tek hareket içinde toplamaya çalışma ve toplamaya çalışanlarla beraber olmayı düşünmek: Seçim bunu gösterdi. Türkiye zannedildiği günden çok fazla sağa kaymış, size büyük Britanya

Public Meeting

STOP THE PERSECUTION OF THE PRESS AND MEDIA IN KURDISTAN AND TURKEY

 Defend freedom of expression

Speakers:

Yalcin Küçük

Professor of Political Science, Editor of Yeni Ülke newspaper

Helen Darbshire

Article 19, International Centre Against Censorship Campaign Officer

Tim Gopsill

Editor of The Journalist, paper of the National Union of Journalists (NUJ)

 Thursday, 26 March 1992

7.30 pm

University of London Union

Room 3B Malet Street

London WC1E 7HY

(nearest tube station: Euston, Goodge Street)

Organised by Kurdistan Solidarity Committee

Adaları'nda yaşayanlara bu noktayı anlatmam kolaydır. Türkiye'dekilere anlatmam daha zordur. Siz İRA'yı biliyorsunuz. İRA hergün hayatınızda var televizyonu açtığınız zaman İRA, İrlanda Cumhuriyet Ordusu. Belki aramızda çoğunuz tarihini de biliyorsunuz. İrlanda Cumhuriyet Ordusu 75 yıldan daha fazla bu mücadelesine devam ediyor. Bir kütle tabanı var. Yaşıyor, 75 yıldan daha fazla yaşamış bir hareket. Ama hala sonuca yaklaşamamış. Niye yaklaşamamış? Çünkü burada, Londra çok katı, Londra taş gibi, Londra duyarsız. Londra sağır ve Londra'yı hiç kimse yumuşatamıyor. Bundan bizim çıkartacağımız dersler var.

Eğer bizim kendi aramızda dediğimiz Kürdistan cephesine ki biz ona kod olarak doğu cephesi diyoruz. Türkiye cephesine batı cephesi diyoruz. Eğer batı cephesinde bir mücadele açılmazsa Kürt kardeşle-

rimizin mücadelesi yine çok zahmetli olur. Şimdi bu iki yazgı iç içe girmiştir. Hem Türkiye rejiminin bitmişliği, hem Türkiye rejiminin tıkanmışlığıyla ne mutlu ki bu bölgede mücadele edecek olanlara. Türkiye devrimiyle Kürdistan devriminin yazgıları önemli ölçüde iç içe girmiştir. Bu birlik meselesinde en önemli dayanağımız budur. Çünkü bu iç içelik bizim kişisel irademizin dışındadır. Şimdi bana bazı yerlerde söylüyorlar Yalcın Küçük sosyalizmi bıraktı, işte emekçi, biraz da Kürt milliyetçisi oldu diyorlar. Ben ne Kürt milliyetçisiyim, ne şuyum ne de buyum. Ama bizim, Lenin'in de çok kullandığı, benim Türkiye'de tanıttığım eskiden de bilinen bir yöntemi var. Çubuğu tersine bükeceğiz. Böyle bükülmüş bir çubuğu doğrultmak için tersine bükeceğiz. Çubuğu tersine bükmeden doğrultamazsınız. Türkiye'de pek çok çubuk tersine bükülmüştür.

KİŞİYİ NASIL BİLİRSİN KENDİM GİBİ

Şevki Ömeroğlu

Bir zamanlar Murat Belge'nin işiydi. "Kişiyi nasıl bilirsin, kendim gibi" anlayışıyla çok uğraştı. Hiçbir yere varamamış. Sivil toplumcular bu işi de çözemeyeceklerse niçin varlar, anlamak mümkün değil.

Mekanizma çok basitti. İkinci insan başka bir süreçtir. Zahmet edip çözümleneceksin. Olaylara senin gibi yaklaşmıyor diye sınırlanmayacaksın. Araştıracaksın, soyutlayacaksın eline bir model gelmiş olacak, sonra barışçı biçimde senkronize hale geleceksin. Yoksa demokrat nasıl olunur. Demokrazi bu ülkeye başka türlü nasıl gelir.

Yüzlerine ve gözlerine bulaştı. Konsensus adına sergilenmedik saçmalık kalmadı. Aman bir tatsızlık çıkmasındı. Gerisi kolaydı.

Korku dağları bekler. Aralarında uçurumlar olan ideolojileri, politikaları hiçbir laf köprüsü buluşturamaz. O kadar buluşmak istiyorsanız kavga edeceksiniz. Savaşacaksınız. Washington-Moskova ekseninin konuşulur hale nasıl geldiğini zannediyorsunuz? Neyse geçelim. Bu takıma ne söylersen söyle. Özürleri var.

Bu koşullarda senkronize bir kavgaya giriş en büyük günah oldu. Saftorik uzlaşmacı kibarlığını bizden bekleyenler de var. Köylü kurnazlığıyla, kendine tutkunluğuyla, fütursuzca politik yasaları ihlal edenler, karşındakilerin politik ve insani haklarını gaspedenler, yaptıklarının hep yanlarına kâr kalmasını beklediler.

Politik kalmalymışız. Ne yapmalıyız? Örneğin H. Yurtsever ayrılmış. Ciltler dolusu açıklama yapmak gerekir. Bizim okur-yazarlarımızdan biri *Teori* de böyle yazmıştı. Okura saygısızlık yapmışız. Ayrınlığı tahlil edip gerekçelendirmemişiz. Zahmet et politik eylemci yazar ol. Sen tahlil et. Skolastik felsefenin mektebi değil burası. Ciddi bir okursanda söylenenlere ve yapılanlara bak.

Toplumsal Kurtuluş'un uzlaşabileceği, bazı noktalarda ortak iş yapabileceği anlayışlarla da mücadele halinde olduğu gerçeğinden etkilenenler var. Politika her zaman merkezi ve bütünsel bir sistematik içerisinde yapılır. İnsan ilişkilerinde de örgütsel ilişkilerde de politikamız, olumlu bulduğumuzu desteklemek, bulmadığımızı ise kırmaktır. Karıştırılmasın, biz devrimci sosyalistiz. Nesnelliliğin esiri değiliz. Kavga edenlerin böyle bir hakkı vardır ve bunu kullanırken kimseden izin almaz-

lar. Ayrıca güçleri vardır ki böyle bir hakkı kullanırlar. *Toplumsal Kurtuluş*'un bu çalışma tarzını körlemesine savunduğu ve sekterce uyguladığını iddia edenler varsa, ya bizi hiç tanımıyor ya da açık bir demogojinin içerisinde. Kendimizi anlamamayı doğal olarak sorunumuz kabul ederiz. Demogoji, spekülasyon ve çarpıtmalarla ise uğraşamayız. Sosyalizmin bu zor döneminde buna gücümüz yetmez bir. Bunlardan etkileneceklerin daha yürüyecekleri uzun bir yol var iki. Ve biz, bizi hiçbir iş yapamaz hale getirecek kadar kendi canımızı sıkacak aptallar takımından değiliz üç. Dördüncüsü de eklenebilir; insanlığın, Türkiye'nin, bölgenin girdiği bu önemli tarih kesitinde bir dahiler takımı da değiliz. Bizi önemsemeyin. Çünkü biz kendimizi yeteri kadar önemsiyoruz.

Önemli olan işin meyveleridir. Sosyalist başarıdır, sosyalist gelişmedir. Haluk, Baran, Silar, Fadıl, *Gelenek*, *Emek*, *Ekim*'le paylaşamadığımız meyve nerede? Fol yok yumurta yok. Bu yüzden biz sizi önemsemiyoruz. Bu bir imkandır. Kendinizi önemsemeyin. Ve bizi önemsemeyin. Bu bir gelişme yoludur.

Bizi Kendilerinden

ve

Kendileri Gibi Bilenlere Dair

Evet, *Toplumsal Kurtuluş*'u kendilerinden ve kendileri gibi bilen anlayışlar var.

Peki, kimsenin dostluğundan rahatsız olamayacağımıza göre sorun nedir?

Gördüğümüz şudur; kendileri gibi değerlendirdiğimizden emin oldukları meselelerde kendileri gibi tavır almamamız. Söylediğimiz gibi biz dahi değiliz ve Murat Belge'nin faaliyetleri de hiçbir işe yaramamış. Bunları görebiliyoruz.

Bir de her türlü politik açılımımıza şarhı reflekse dönüşen hakaretimiz tepkilerini. Artık açık açık da yazmaya başlamışlar bunlar ne yapıyorsa tersini yapın diye. Çok güzel. Böyle yapın. Gerçi bu durumda da bize çok bakılmış ve önemsenmiş oluyoruz. Ne yapalım, biz kişiyi kendisi gibi bilenlerden değiliz. Çok ilginç bir siyaset oldu bu *Gelenek*. Durup dururken, yazının bir yerinde, ilgisiz biçimde, Y. Küçük ve birkaç arkadaşının çıkardığı *TK Dergisi* diye bir ibareye rastlayabiliyorsunuz der-

gilerinde. Adresimize bir dergi mi gönderecekler, *Yeni İnsan* yazarı İzmir'li sevgili Hüsamettin Çetin-kaya adına geliyor. Aslında değerli okur galiba on-lar da biz de pek ne yapacağımızı bilmiyoruz. On-lar böyle oyalanıyor ve bizler Kürtlere yamanırken işler birdenbire ciddileşti. Yalçın Küçük'ün *Tewlo* ve *Toplumsal Kurtuluş* yazı dosyaları karışmış. *Tewlo* da çıkması gereken yazıyı biz basmışız. Böyle bir yazıyı basarsan tabii ki basılırsın. Bu sayımız umulmadık zamanlarda toplatılma yarışı yaşadı. 2 Nisan gecesi gelenekçi dostlarımız dergiyi alarak gerekli sayfaları çıkardılar ve bir sosyalist derginin nasıl çıkması gerektiğini bize öğrettiler. Minnet borçluyuz. DGM'ye ne oluyordu 5 Nisan Pazar ve bayram günü dergi mi toplanmış?

Gördüğünüz gibi *Tewlo* ya yazılacak hale gel-miş *Gelenek*'le ilişkilerimiz üzerine derseniz önce ciddi notlar düşelim. Son derece ciddi olarak yazı-yoruz ama, öte yandan meselenin traji-komik bo-yutları da var. Dileyelim dersler çıksın.

Gelenek'le bir sorunumuz yok. Ancak onlar Yal-çın Küçük'ün sosyalist solu, sağa sola savuracağından endişe ediyorlar. Bunları duyunca şeytan yine bizi dürtmüyor değil; böylesi bir solu, sağa sola dağıt. Y. Küçük TK'daki yazısında hakaret ediyor. Duyduğu, gördüğü, okuduğu, yaşadığı hakaretle-re kendi uslubunca cevap veriyor. Anlayan için bir devri kapatmak istiyor. Beşinci yılını bitiren *Top-lumsal Kurtuluş*'taki tek *Gelenek* yazısıdır. Sosya-listlerin iletişimi ve ilişkileri de dergi sayfalarından ibaret değildir. Sosyalist örgütsel ve toplumsal ya-şamda hiçbir özeni ve dikkatli tutumu sergileme-yen, pervasızca en ağır küfür ve hakaretleri yağdı-rabilenler bizden diplomatik tutum bekliyorlar. Bunu yutacağız mı diyorlar? Peki bizim yuttukları-mız? Yutmaya devam ettiklerimiz? Çok mu mide-siz sanıyorsunuz bizi? Yalçın Küçük'ün Kürtlerle ilişkisini dünya tanımlıyor ve biliyor siz tanımla-yamıyorsunuz. Bir yere oturtamıyorsunuz. Gazete-cilerin, Yalçın Küçük bu ay gözaltına alınmadı di-ye haber yazdıkları günleri ne çabuk unuttunuz? Kürtler Üzerine Tezler'i niye görmemezlikten geli-yorsunuz. Siyasette bir takım oluştu: "Tezler"i be-nimsiyor, hatta bazıları "Sorun'daki soruları soran kafanın hayranıyım" da diyebiliyorlar. Ancak "O kafa" pratik politikaya girince kendilerini kaybedi-yorlar. Doğal biçimde Kürt meselesinin içindedir Hoca. Çünkü bu topraklarda yaşamaktadır ve dev-rimcidir. Ona "PKK'dan daha çok PKK'lı" diyenler de vardır. "Kürtleri bitirdin" diyenler de. İlişkiye giren ve ortak iş yapan herkes, Kürt ve Türk görür ve bilir ki Yalçın Küçük, Yalçın Küçük'tür. Gerçi bugünlerde kendisini Kürtlere vakf ettiğine dair duyumları bizde alıyoruz. Ama endişeye gerek yok. Bu ilişkiyi önemli bir imkan olarak göreceği-

ize kaygıya kapılmanız yersizdir. Bu söyledikle-rim samimiyseniz bir anlam ifade ediyor. Sosya-lizmden taviz vermemiz mümkün değildir. Reka-betçi kaygılar içerisindeyseniz elimizden ve elinizden bir şey gelmez. Kürt meselesi de, "tezler" ortadayken bu kadar vulgarlaştırılmaya gelmez.

Daha geçen gün Bilgesu Erenus gözaltındaydı. Newroz katliamını yayınlarımızda sergilemek ve lanetlemekle bugün boyutları çok büyümüş Kürt sorunuyla ilişki kurmuş olmasınız. Ve ilişki kur-manız da şart değil. Kürt meselesine bizim yöneli-şimiz organik ve doğal bir süreçtir. Bizim kadar samimi olun yeter.

Kürt gerçeği büyümüştür ve sosyalistlerin ger-çeği küçüldü. Küçülmüş olmak bizim gerçekliği-mizi unutmamızı yanında getirmez. On yıllarca yılın asimilasyon ve baskı politikalarının Kürt ger-çeğini unutturamaması gibi. Bukalemun gibi dav-randığımız bir durum gösterin. Böyle objektif bir konumlanışta politikalarınız, subjektif saldırılarınız dramatik boyutta faydacı değil mi? Sosyaliz-min gerçekliğini böyle mi büyüteceğinizi düşünü-yorsunuz? Sosyalizmin prestiji sizin mi bizim mi tavrımızla yükselir? Toplum açılıp niye araştırmı-yorsunuz? Yoksa araştırdınız mı? Yolumuz zor mu gözüktüyor?

Ne yapıyorsunuz? Kan ve çile edebiyatı. Birileri canını veriyor birileri parsa topluyor. Rantçılar. Buna kim inanır, soğukkanlı ve ciddi olun. İnsan-lar o kadar helleksiz değil. İdeolojik olan aklınızla değil, gözünüzle bakın. O zaman İslamî Cihad'ın ölüm fetvası çıkardıkları arasında Y. Küçük'ün de adını görürsünüz de aynı dönemde fetva yayınlamak ayıbını yaşamazsınız. Yaşayacaksınız da, sı-raya girin, Perinçek'in yanındaki mezara kaktüs di-kersiniz.

"Küçük, Kürt hareketinin iç dinamiklerine büt-ünüyle tabi olan bir perspektifin bayraktarlığını yapıyor." (*İktidar* s. 6) Bütün sorun ve korku bu. Sa-mimiyseler dostça polemik ve tartışmalarımız ola-caktır. Değillerse ve subjektif ciddiyetsizlikleri de-vam edeceklerse, arkadaşlarımızın gözlerinde gördükleri öfkeyi kontrol imkanı yoktur.

"Bu iç dinamiklerin alabildiğine kaygan olması nedeniyle, zaten bünyesi zayıf düşmüş olan Türki-ye sosyalist hareketi hergün değişik bir yöne doğ-ru esen rüzgarın mutlak etkisinde sağa sola savru-lacaktır." (Agy.) Kaygı bu. *Gelenek* bu. Samimi miler, değil miler zaman gösterecek. "Sosyalist ha-rekette gölgesi kalmış" bir adamın "bayraktarlığın-dan" ne olur diye sormayalım. Yoksa bünyesi zayıf düşmüş bir sosyalist hareketin, bir gölgeyle bile sallanacağı yanıtını alacağız. Çok şükür ki *Gele-rek* ten daha iyimser ve moralli durumdayız.

Evet, *Gelenek*.

N. Kanbir, İstanbul'dan, Y. Küçük'ü arayarak, İstanbul bürosunu karanfillerle ziyaret eden çok sayıda Gelenekçinin kendisiyle Salı gününe randevu kestğini, muhtemelen kapısına siyah çelenk bırakacaklarını kendisinin bu törene katılmak üzere Salı sabahı Ankara'da olacağını bildiriyor.

Kanbir arkadaşımız, kendisini gözaltına aldır-makta eşsiz bir yetenek sahibidir. Bu satırları yazdığımız şu anda da bir iş için bir günlüğüne gittiği İstanbul'da 1 Mayıs toplantısında gözaltında iş-kenceli iki gün geçiriyor. Kız kardeşinin düğün davetiyesini dağıtmak için gittiği Esenlerde Ataköy emniyetine ait bir ekipce bir müddet izlendikten sonra (Pazar günü) alınıyor. Çene sakalı ve bu tipte Esenler'de ne işi olduğu soruluyor. Bayram ve sonrası birkaç günü gözaltında geçiriyor. Salı akşamı bırakılıyor, randevuyu kaçırıyor, Çelenk de gitmiyor. Tesadüfe ve aksiliğe bakın.

Biz, Toplumsal Kurtuluşçular, şu Nejdet'i ne yapmalı diye soruyoruz. Gelenekçiler de şikayetçi. "Nejdet Kanbir nasıl bu kadar belirleyici olabilir"

diye soruyorlar. Büromuzda dinleme aleti mi var? Herşeyimizi biliyorlar. Y. Küçük'ü sorguladık. Sen yoksa gizli Gelenekçi misin? Legal olarak T. K, illegal olarak *Gelenek*. Bizim haberimiz olmadan bizim vesayetimizi onlara mı verdin? *Gelenek*'i başımıza muhtar mı atadin? Hiçbir şey söylememe hakkını kullanacağını söyledi. Herhalde yeni yasa-dan haberi var. Sonra ben artık HEP'liyim dedi. Bunlar beni ilgilendirmez. Peki bunları yazılı olarak alabilir miyiz, imzalayacak mısın diye sorduk. Gene susma hakkını kullandı.

Ve iki gözümüz Fadıl, niye bayılığın izden ayrılıyor ve politikaya başlıyorum diye telefon etmiyorsun da, politikayı bırakıyorum diye telefon ediyorsun. *Gelenek*'le aramızı açacaksın. Unutmadan, Hoca, mektuplarının kitap olacağını duydu. Telif isterim diyor, benden hatırlatması.

Herkes için bir sonsöz:

Biz şeytanız ve siz meleksiniz tamam.

Peki ama bu tanrısal diyalektiğin anlamı ve kökeni ne?

Bunun üzerine hiç düşündünüz mü?

Özgür ve kardeşçe bir yaşam için el ele PROGRAM

KONUŞMACILAR: ● Feridun Yazar (HEP Gen. Başkanı) ● Ahmet Karataş (HEP Gn. Sekreteri) ● Yalçın Küçük (Yazar) ● E. Xemgin (Av. Yazar) ● Ahmet Baraçkılıç (HEB-Av. Gn. Başkanı) ● Selim Sadak (Şımak Mv.) ● Hatip Dicle (Diyarbakır Mv.) ● Zübeyir Aydar (Siirt Mv.) ● Leyla Zana (Diyarbakır Mv.)

● Konuk konuşmacılar.

SANATÇILAR: ● Ali Asker ● Aram ● Dilovan ● Diyar ● Emekçi ● Fırat Başkale ● Gani Nar ● Koma Çiya ● Koma Şirvan ● Nizamettin Arıç ● Nülfir Akbal ● Seyidhan ● Şahturna ● Zamani ● Zozan ● Konuk sanatçılar.

LONDON N.7: 17 Mayıs 1992 Michael Sobell Centre Hornsey Road Islington, Saat: 14.00 ● STOCKHOLM 23 Mayıs 1992, Saat 16.00 ● BERLİN: 24 Mayıs 1992, Saat: 14.00 ● HAMBURG: 30 MAYIS 1992 SCHLÜTER STR. 70 Audimax, Saat: 16.00 ● DANIMARKA: 31 Mayıs 1992 Albertslundhuset Bibliotekstorvet 1-3 Albertslund, Saat: 14.00 ● NÜRNBERG: 6 Haziran 1992, Sutzbach Rozenberg TV, Sporthaus, Saat 16.00, ● GÖPPINGEN (Stuttgart): 20 Haziran 1992, Hohen Stauterhalle, Saat: 16.00, ● DEN HAAG: 21 Haziran 1992, Haustrustweg 106, Saat: 14.00 ● KÖLN: 27 HAZİRAN 1992 Messe Sporthalle, Saat: 16.00

Yalçın Küçük'e İki Fetva

1- İslami Cihad-B'nin Fetvası

2- İktidarın Fetvası

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

BÜTÜN ALEMLERİN RAB'İ YÜCE ALLAH'A (C. C.) HAMDÜŞENA EDER YÜCE RESULÜNE (S. A. S.) SALATU SELAM GETİREREK BAŞLARIZ.

EY MÜ'MİNLER!

1400 YILINDAN İTİBAREN KIYAMET GÜNLERİNİN YAŞANMAYA BAŞLANDIĞINI ÖNCEKİ TEBLİĞLERİMİZDE BELİRTMİŞTİK. BAKINIZ, ASRİMİZİN EBU CEHİLİ APTULLAH ÖCALAN NAMLI KAFİR NERLER SÖYLÜYOR:

"PEYGAMBER MUHAMMED DİNİ KONULARDA YOĞUNLAŞIYOR VE BU YOĞUNLAŞMALAR KURANA EKLENEN AYETLER VE SURELER OLARAK KARŞIMIZA ÇIKIYOR.

BEN DİNİ KONULARDA DEĞİL SİYASİ KONULARDA YOĞUNLAŞIYORUM. TABİİ MUHAMMEDİN BİLGİSİ DAHA KİT İDİ. BİZİMKİ BİLİMSSEL TEMELDEDİR. SİZ BUNLARIN KIYMETİNİ BİLMİYORSUNUZ."

"BENİM DE BAZI SAPLANTILARIM OLDU. HATTA TANRIYI DA AŞABİLİR MİYİM DİYE DÜŞÜNDÜM"

MUHTEREM MÜSLÜMANLAR!

BU SÖZLERİ APTULLAH ÖCALAN'IN YAZMIŞ OLDUĞU 1991 KASIM ÇÖZÜMLEMELERİ İSİMLİ KİTAPTAN ALDIK. BU KİTAP KENDİLERİNE PKK'LI DİYEN MAHLUKLARDA MEVCUTTUR. İSTEYEN ONLARDAN ALIP OKUR VE GÖZLERİYLE GÖRÜR. BU KÜFÜR KİTABININ 210. SAYFASINA İYİ BAKIN.

DEĞERLİ KARDEŞLER!

ASRİN EBU CELİLİ APO'NUN KÖPEKLERİ OLAN "ERNK DINDARLAR BİRLİĞİ" AZALARI İSLAMİ YUMRUK TARAFINDAN ER VEYA GEÇ KATLEDİLECEKTİR.

İSLAMİ CİHAD-B (İSLAMİ YUMRUK) GEÇMİŞTE YAPTIĞI VE MİSALLERİ KIZILTEPE, NUSAYBİN, BATMAN, DİYARBAKIR DA GÖRÜLDÜĞÜ GİBİ BU MÜNAFIKLARLA ALLAHÜ TEALA'NIN İZİNİYLE MÜCADELE EDECEKTİR.

BUNLARIN KATLI VACİPTİR.

EY MÜSLÜMANLAR!

YENİ ÜLKE, ÖZGÜR HALK, NEWROZ, DENG, 2000'E DOĞRU MUHABİR VE YAZARLARININ KANLARI SİZLERE HELAL EDİLMİŞTİR.

EN BÜYÜK İBADET BU KAFİR UŞAKLARI OLAN MÜNAFIKLARLA MÜCADELEDİR.

BUNLARIN YERLERİNİ BİLDİĞİNİZ TANIDIĞINIZ İSLAMİ YUMRUK MÜCAHİDLERİNE GÖSTERİN.

ALLAH (C. C.) YOLUNDA BİRLİK VE KARDEŞLİK İÇİN BU MÜNAFIKLARI ALLAH (C. C.) İN İZİNİYLE YOK ETMEYE DEVAM EDELİM.

- KAFİR NEMRUD'UN DÖLÜ OLAN APO'YA ÖLÜM!
- APO'NUN MÜNAFIKLARINA ÖLÜM!
- ALLAH (C. C.) AŞKI CİHADIMIZIN KAYNAĞIDIR!

MÜSLÜMANLAR!

FAHİŞE LEYLA ZANA, SEDAT YURTTAŞ, HATİP DİCLE, ZÜBEYİR AYDAR, DOĞU PERİNÇEK, YALÇIN KÜÇÜK, MUSA ANTER, MAHMUT ALINAK, AHMET TÜRK, SEDAT EDİP BUÇAK, SALİH SÜMER, MAHMUT UYANIK, SİRRİ SAKIK, MUZAFFER ARIKAN, ADNAN EKMEN, ORHAN DOĞAN, SELİM SADAK, NİZAMETTİN TOĞUÇ, ABDÜLKERİM ZİLAN, MEHMET SİNÇAR, YAVUZ BİNBAZ, CABBAR LAYGARA, SEKVAN AYTU, BARIŞ MÜŞTAKHAN, HAŞİM HAŞİMİ, FAİK TUNEFAN, ÖMER HAZAR, ATA SOYER İSİMLİ MÜNAFIKLAR ALLAH (C. C.) ADINA YEMİN EDERİZ Kİ MUTLAKA KATLEDİLECEKLERDİR.

İktidar'dan açıklama

Yalçın Küçük'e ait Toplum-sal Kurtuluş adlı yayının 54. sayısında başka dergi ve örgütlerle birlikte gazetemiz hakkında insanın midesini bulandıracak ölçüde iğrenç yazılar basılmıştır. Bu terbiyesizliği okuyan dostlarımızın, bizi "uymayın deliye, bununla uğraşmak küçültücüdür, vaktinize ve enerjinize yazık" uyarılarını İktidar için dikkate alacağız. Bu sayfadaki "Bir Adım İleri, İki Adım Geri" yazısı bu anlamda, gazetemizin doğal seyrinin ürünü olarak değerlendirmelidir...

Küçük'e gelince... Fiziki olarak sosyalist hareketin dışına çıkan bu adamın gölgesi ile etrafta rahatsız etmemesi için ne gerekiyorsa o yapılır. Bu münasebetsizin sosyalist harekete musallat olmasında bizim de biraz suçumuz olduğundan, bu görevi ihmal edemeyeceğiz.

KIBRIS eski cumhurbaşkanı Sipiros Kipriyanu'nun başında bulunduğu demokrat Parti'nin basın dairesi, Kıbrıs'ta basın, radyo ve televizyonda yayınlanmak üzere Yalçın Küçük'e sorular yöneltti. Yalçın Küçük'ün 24 Nisan 1992 tarihinde cevaplandığı soruları, faks hattı kesik olduğu için doğrudan göndermek mümkün olmadı. Atina üzerinden Kıbrıs'a gönderilen demeci, İngilizce aslıyla yayınıyoruz. Kıbrıs'ın Elen kesimindeki çeşitli partiler ve kuruluşlar Yalçın Küçük'ü konferanslar vermek ve panellere katılmak üzere Kıbrıs'ın Elen kesimine çağırıldılar ve Yalçın Küçük, zamanın imkan vermesi ölçüsünde çağırığı kabul etti.

KIBRIS VE ERMENİSTAN

Q1. Dr. Küçük, how do you evaluate the latest report of the Secretary-General of the U. N.

A1. A very pro-Turkish evaluation, one of the closest to the Turkish view, ever put forth by one of the bodies of the U.N. It opens the door to the partition of the Island.

Q2. What do you think, has brought about such a turn in the evaluation of the U.N.

A2. I could single out two reasons, intertwined with each other. Firstly, even as recently as the beginnings of the eighties, The Washington has given the impression that it was preparing itself for a pull-out of the U.N., if not dominating it. I can not think that this proposal of the Secretary-General could have been developed and sent to the interested parties, without having been cleared with the Washington.

Q 3. What this might have to do with a pro-Turkish position?

A 3. I am coming to that, it is my second point. Washington wants to play the role of the world arbiter and feels obliged to rely on Ankara in pursuing its policies in the Middle-East and recently opened-up Central Asia. On the other hand the Ankara Government is in trouble with the Kurdish uprising and faces the potentiality of some border troubles vis-à-vis Armenians. The clashes in Nagorno-karabagh, seems to me, just a rehearsal of the forthcoming crisis. Squeezed by Kurdish and prospective Armenian lead in the Middle-East and central Asia. The last proposal of the Secretary-General, seems to me, is the just concession which Ankara needed and which pleases Ankara.

Q4. With respect to the content of the proposal, what are your evaluations?

A4. As I understand it, it is a two-fold proposal. Firstly, it accepts a bizonal Cyprus, secondly, eventually postpones the solution all other problems, including the land settlements, until the bizonality is founded. In other words, the U. N. proposal subordinates the solution of all other problems to the bizonality of the Cyprus Island.

I am against to such a solution, as I think, it inevi-

tably and eventually leads to the partition of the Island.

I am in favour of a solution of multi-zonality at the beginning, applicable only for some years, that is to say, a solution of multi-zonal Cyprus with a view that zones will, in time, disappear.

Q5. What is the attitude of the Turkish public to this proposal?

A5. The left of Turkey having become more and more ineffective, the Turkish public behaves very chauvinistically.

Q 6. Would you have the same evaluation of the existing political parties?

6. All the parties represented in the Parliament, sees the partition of Cyprus as the first move to reverse the ordeal of Turks, which had been ordained at the beginning of the eighteenth century; since then Turkey always fifties and the deportations of the Greek shopkeepers, restaurant and delicaten owners and the like, these were the last remnants of the Greek populate in Anatolia, after the first bloody clashes in Northern Cyprus in early sixties, were important and the last steps of the Turkification process of Anatolia.

I feel very sorry that they were departed, as they were part of the richness of our society.

Q. 7 What about the Armenian massacre, do you think that it was also one of the mechanisms of the Turkification process?

A. 7 It is one of the saddest and most complex episodes of our region. It is a sad story, which I have tackled up in one of my recent publications, the fifth book of my "Theses on Turkey". It was part of Sultan Abdul Hamit's design of saving the Empire, by creating a multi-natioed but one-religioned order, that is, an Empire of Turks, Arabs and Kurds, all muslims, it was implemented by First War. Apparently, the unfortunate operation was based on the war needs, the distrust of the army commanders of the Armenian populace, who were joining force with the Russian troops with which Turkey was in war. But what I think is that, whatever the reasons might have been,

they could and can not justify the brutality of the Turkification process and mass-deportation of at least five hundred thousands Armenians, who have been left to the mercy to the Kurdish tribe chiefs and Turkish gendarmerie.

It is a tragical and one of the saddest stories of the

humanity.

I do not understand why the Turkish Government does not avow the reality. It was a sad responsibility of now non-existing Ottoman rulers and it is touched upon in many Turkish novels and covered, in my books, at least.

Geçtiğimiz günlerde Helsinki Watch tarafından yayınlanan, Türkiye'deki Yunan toplulukla ilgili raporun çevirisini yayınıyoruz. Başlık bize ait.

Helsinki Watch'dan Rapor

TÜRKİYE'DEKİ YUNANLILARA BASKI

Birleşik Devletler İnsan Hakları örgütü "Helsinki Watch"ın yayınladığı yeni bir rapora göre, polis tarafından tedirgin edilen Türkiye'deki Yunan azınlığa karşı eğitim ve dinde ayrımcılık yapıyor, ifade özgürlüğü engelleniyor ve hayır kurumlarını kontrol hakkı verilmiyor.

"Helsinki Watch" raporuna göre, Yunan topluluğu azalıyor ve korkutulmuştur. Onların korkuları, Türkiye hükümetinin eliyle yapılan sınırdışı etme olaylarının ürktücü tarihiyle ilgilidir. Bu tavırların sonucu olarak; insan hakları grubu raporlarında, 1923'te imzalanan Lozan antlaşmasında 110.000 olan Yunan nüfusunun, bugün 2500'e düştüğü belirtiliyor.

"İnsan haklarının reddi ve etnik kimlik: Türkiye'deki Yunanlılar" raporunda, "Helsinki Watch", Türk hükümetini ifade özgürlüğünü, polisin yarattığı tedirginliği, Yunan okullarının ve diğer kurumlarının kurulmasını, idaresini ve kontrolünü yapma özgürlüğünü, din özgürlüğünün güvencesini ve "Halki Teoloji Okulunun" yeniden açılmasına izin verilmesini kapsayan diğer Türk vatandaşlarının yararlandığı tüm vatandaşlık ve politik haklarını, Yunan topluluğunun da kullanabilmesi için çağrı yapıyor.

"Helsinki Watch", Birleşik Devletler hükümetini, Türkiye'nin Yunan azınlığa karşı kötü tutumunu mahkum etmesi ve Türk hükümetin: "Helsinki Watch" tavsiyelerini uygulaması için ikna edilmesi konusunda sıkıştırıyor.

Türkiye'deki Yunanlılar "Helsinki Watch"a polis tarafından çağrılıp sınırdışı edilme ve şiddetle tehdit edildiklerini, bazı kurumların toplantılarına katılmama ve yurtdışında Türkiye hakkında olumsuz konuşmama konusunda uyarıldıklarını söylediler.

"Helsinki Watch" raporlarında, Yunan azınlığın eğitimi büyük bir sorun oluşturuyor. Yunan çocuklarının, Yunan tarihiyle ilgili çalışma yapmasına; çocuklara Yunanca, İngilizce ve diğer konuları öğreten Yunanlı öğretmenlerin Türkiye'ye gelmelerine öğre-

tim yılı başlayıncaya kadar izin verilmiyor. Yunan dil kitapları, eski ve aşınmış olduğundan, öğrenciler Yunanca konuşmaktan vazgeçiyorlar. Yunan topluluğu, öğretmenlerin tutulmasını ve kitapların saptanmasını kontrol edemiyor.

"Helsinki Watch" raporuna göre, Lozan antlaşması ve diğer uluslararası sözleşmelerin güvencesine rağmen, Yunan azınlığın kendi dini kurumlarını kontrol hakkına sahip olması engelleniyor. İstanbul'da Doğu Ortodoks Kilisesi Patrikliği için papazlık eğitimi yaptıran "Halki Teoloji Okulu" 1971'de Türk hükümeti tarafından kapatıldı. Türk yasalarında Patrikliğin ve bütün diğer ortodoks papazların Türkiye vatandaşı olmaları gerekiyor. Bugün, papaz adayları, denizaşırı ülkelerde eğitim görüyor ve çoğu Türkiye'ye geri dönmüyor. Sonuç olarak, daha az sayıda papaz Patriklik hizmetinde çalışmak için uygun oluyor ve gelecekte başka kiliselerde çalışıyorlar.

"Helsinki Watch" raporu, Yunan topluluğunun kurumlarını kontrol etmesiyle ilgili sorunları belgeliyor. Türk hükümeti, 1936'dan beri Yunan kuruluşlarına yapılan tüm bağışları, hükümet mülkü olarak kamulaştırdı. Ayrıca, yıllardır Yunan topluluğu, çoğu kuruluşların yetkili kurulları için yapılan seçimlere katılmıyor. Etnik Yunanlılar, "Helsinki Watch"a 1991'de izin verilen seçimlere, müdahale edildiğini ve Yunan topluluğu tarafından önerilen adayların elendiğini söylediler.

Rapora göre, ifade özgürlüğü diğer bir sorun. Hükümeti eleştirmesine izin verilmeyen, İstanbul'da basılan iki küçük Yunan gazetesi, hükümete gazete kopyalarını vermek zorundadır ve Yunanistan'da basılan gazete ve mecmualar Türkiye'de satılmıyor.

Rapor Türkiye'de ki Yunan azınlığın yaşadığı insan hakları ihlallerinin, Türkiye tarafından imzalanan Lozan antlaşması ve diğer insan hakları sözleşmeleri ile (Paris Şartı ve insan hakları Avrupa Komisyonuyla imzalananlar dahil) çeliştiğini bildiriyor.

Haftalık magazinler "Kürtler ayrılırsa Türkiye zenginleşir" ve "Küçük Türkiye" tartışmasını sürdürüyor. Aktüel ve Nokta'dan sonra Ekonomik Panorama'nın 26 Nisan '92 sayısında da bu konu kapakta. Yorumumuzla derliyor ve Y. Küçük'le yapılan röportajı da sayfalarımıza alıyoruz.

"KÜRDEN RAUS" HİKAYELERİ

Aktüel gibi yüksek tirajlı dergiler de içinde, haftalık magazinler nöbetleşe ve periyodik olarak "Kürtler ayrılırsa Türkiye zenginleşir" ve "Küçük Türkiye" spot başlıklarıyla Kürt sorununu tartışıyorlar. Noktadan sonra Ekonomik Panoramada 26 Nisan '92 tarihli sayısında konuyu kapak yapıyor. Tartışmayı Oktay Ekşi ve Taha Akyol gibi terbiye edici ve eğitici bularak olumlu karşılayanlar var. Magazin yöneticilerinin de yaklaşımı bu olmalı ki farklı görüşlere yer vermiyorlardı. Nokta'nın Y. Küçük'ten istediği demecî T. K. yayınladı. Dergi mutfağlarındaki dosyalarda bir takım demeçler daha olmalıdır.

Ekonomik Panorama bu sefer yelpazeyi geniş tutuyor. "Küçük Türkiye" tezinin dünyanın genel havasına uygunluğunu, Baltık ülkelerinin Sovyetler'e, Hırvatların Yugoslavya'ya olan tavırlarında da saptıyor. Zengin Küzey'in bağımsızlığını savunan İtalyan Lombardiyalılar Partisi'nin seçim başarısını vurguluyor: "Sınıf savaşı ter-

giderlerse gitsinler ama buradakiler de gitsin havasında olduğunu görüyorum." Oktay Ekşi ise Erdal İnönü'den aldığı duyumları, "Anadolunun batısında da artık ayrımcılığın başladığı" biçiminde aktarıyordu. Ekşi, "toplumun kendi içinden çıkan düşmanları tarafından birbirine düşürülmesi"nin sorumlularına şöyle sesleniyordu: Ne istiyorsun? Ayrı bir ülke mi? O bile olabilir. Türkiye'nin her tarafında ne kadar Kürt varsa, kendi ülkelerine giderler, o yöredeki Türkler de bu tarafa gelir, olur biter."

İlk defa Aktüel'in ortaya attığı "Kürdistan Türkiye'yi sömürüyor" tezinin izleyicisi Ahmet Altan için toprak tek başına bir değer ifade etmiyor. Güneydoğu Türkiye'nin zenginleşmesini önüyor: "Apo Allahın bir lütfüdür Türkler'e". Bir kopma halinde batıdaki Türk halkının milli gelirinin üç misli artacağı ileri sürülüyor. Eski MHP'nin şimdi ise yeni sağ'ın ideologlarından Taha Akyol bu tartışmaları Kürt ayrılıkçı hareketi üzerinde uyarıcı rollerden dolayı destekliyor. Meydan Gazetesi'ndeki köşesinde girdiği tartışmalarda okuyuculardan hiç olumsuz tepki almadığını aksine "ya doğru böyle yapalım" şeklinde mektuplar aldığını açıklıyor.

Baba Çetin Altan tartışmaya katılıyor" Verelim mi vermeyelim mi? İyi ama biz kimiz, kendimizi farkında olmadan Sultan'ın, ordunun ya da Atatürk'ün yerine koyuyoruz. Mesele Türkiye'nin meselesi. Eğilimler var, aletler yok, partiler yok."

Ahmet Altan siyasi olarak da Kürt kartının Türkiye'ye karşı kullanılmasının önüne böyle geçileceğini, Orta Doğu, Balkanlar ve Asya'ya, küçülerek güçlenecek bir Türkiye'nin açılacağını savunuyor.

Oktay Ekşi, Türkiye'den ayrılmak isteyenlerin, bunun faturasını göze almaları gerektiğini öğrenmelerine olanak sağladığı için tartışmaya katıldığını bildiriyor. Ekşi'ye göre plebisit yapılmalıdır." Bunlardan oy hakkımı kullanmayacağım diyenlerin meselesi bitmiş sayılmalıdır. Oyumu kullanacağım diyenlere, haberin olsun, bağımsızlık istemiyoruz diyenlerin sayısı çok olursa bağımsız Kürdistan lafı biter. Bağımsız Kürdistan isteyenler kazanırsa Türkiye'de yabancı olursun denmelidir."

Mezopotamya Kültür Merkezi Başkanı ve Kürt Enstitüsü kurucularından İbrahim Gürbüz tartışmanın tezlerini şantaj ve tehdit olarak değerlendiriyor. Sömürülen bir ülke ancak yük olmaya başladığı zaman ondan vazgeçilir" değerlendirmesini yapan Gürbüz'ün "Birlik gönüllülük ve eşitlik temelinde olur. Eğer Türk halkı ayrılmak isterse bu onların en doğal hakkıdır. Biz de kıt kanaat geçinmek zorunda kalsak bile bu kararı saygıyla karşılarız" görüşünü bildiriyor.

Yaşar Kaya'ya göre bu tartışma üç safasataya dayanıyor: "Bir alıp yedi veriyoruz safasatası, Kürtler Güney Doğu'da toplu olarak bulunsalardı ve Kürtler milliyetçilik yapıyor safasataları. Sorumlunun Kürt realitesini reddeden Türk milliyetçiliği" olduğunu söylüyor, Özgür Gündem gazetesi sahibi Yaşar Kaya.

Musa Anter bu tartışmayı Güney Doğu Türkiye için bir külfet değil nimettir, sözleriyle ayıplıyor.

Ayrılık, Türkiye'nin Çıkarına

Ahmet Altan "Küçük Türkiye" tezinin ve Güneydoğu Türkiye'ye ilişkin görüşlerini Panorama'ya anlatıyor

sine döndü."

Panorama, tez sahipleri olarak Ahmet Altan ve Oktay Ekşi, yorumcu olarak da Taha Akyol, İbrahim Gürbüz, Yaşar Kaya, Musa Anter, Yalçın Küçük, Murat Belge ve Mustafa Sönmez'in görüşlerine yer veriyor.

Dergi kendi sunuşunda, Ertuğrul Özkök'ün, "Kürdistan Bağımsızlık Partisi'ne izin" başlıklı yazısındaki bazı saptamalarının altını çiziyor. Özkök'ün Ege izlenimleri bunlar. Ege'ye çok bakılıyor. Aktüel'in haberi de Ege'de Klu Klux Klan başlığını taşıyordu. Amerika'nın ünlü zenci karşıtı ırkçı örgütünü özlüyorlar mı yoksa bir tehlikenin altını mı çiziyorlar belli değil. Şahinleşme özleminde o kadar gazeteci var ki. Özkök'ün söyledikleri sunlar: "Konuştuğum bazı insanların, güneydoğu için

Yalçın Küçük çözümsüzlük içinde "bir kaç ili Kürdistan olarak Kürtlere verelim. Öcalan gelsin bakın neler olacak neler" çözümüne varıldığını, bu çözümde "Kürdistan'ı veren" ve "Kürdistan'ı alan" bulunacağını, vermek isteyen politikacının zor çıkacağını almanın ise garanti olmadığını söylüyor.

Murat Belge ise "Biri vatan toprağına diğeri milli gelire dayalı iki milliyetçilik eğiliminden şimdiye kadar bir karış toprağıımızı vermeyiz anlayışının yaygın olduğunu şimdi ikincisinin de geliştiğini" söylüyor.

Mustafa Sönmez ise "Doğunun Milli geliri içinden yüzde 7.68'e kadar düşen katkısı ile "sömürüleme", kapitalist çevrime dahil olamamanın sıkıntısını yaşadığını söyleyerek tartışmaların temelini ciddi bulmadığını" açıklıyor.

Çözümsüzlük içinde böylesine, eğitici ve bilgilendirici (!) tartışmaların devam edeceği anlaşılıyor.

YALCIN KÜÇÜK

Olmaza İndirgeme

Yeni Üke yazarı Yalçın Küçük.

Ahmet Altan, birikimi olmadığı alanlarda kalem oynattığı sevir. Hiç iktisat bilmediği halde, hiç iktisat bilmediğini gösterecek fıkralar yazıyor. Kür-

Panorama Dergisi'nden Yücel Göktürk'ün Sorularına Cevaplar 16 Nisan 1992

— Basında, başyazar ya da fıkra yazarları eliyle, Kürdistan'ın ayrılması yönünde, "alın tepe tepe kullanın" ifadesiyle özetlenebilecek bir eğilim belirdi, nasıl değerlendiriyorsunuz?

— Samimi ve kalıcı bir çözüm olarak ileri sürüldüğünü sanmıyorum. Geçici bir çözüm olarak ileri sürüldüğünü düşünüyorum. Kısa bir zaman sonra Kürtler'in Kürdistan'ı tekrar verecekleri inancı var.

— Hayır. Türkiye için bir kambur olduğu ileri sürülüyor. Ahmet Altan, "ekonomik açıdan bakarsak, Güneydoğu Anadolu bugün Türkiye'nin sırtında ağır bir yük" diyor ve verilmesini istiyor.

— Ahmet Altan, birikimi olmadığı alanlarda kalem oynattığı sevir. Romancılıkta birimi yok, roman yazdı. Şimdi hiç iktisat bilmediği halde, hiç iktisat bil-

mediğini gösterecek fıkralar yazıyor.

Kürdistan'ın yük olduğu iddiası hiç bir iktisat tartışmasından geçemez. İktisat dinamiktir statik bakılmaz. Eğer bugün geriye, daha önce geri değildi ve ileride geri kalmayabilir. Eğer Batı gelişmiş ise bu Doğu'nun sömürülmesindedir.

Bu kadar değil, bir: Kürdistan'ın yeraltının zengin olduğundan hiç kimse kuşku duymamalıdır. Kuzey Irak ya da Irak Kürdistan'ı petrol yatağıdır ve işletiliyor. Türkiye Kürdistan'ının Kuzey Doğusu'nda petrol yatakları vardır ve işletiliyor. Türkiye Kürdistan'ında petrol olmaması mümkün değildir. Ancak yataklar çanak yaprak derinde olmak durumundadır. Tıpkı denizdeki petrol yataklarının son zamanlarda işletilmesi türünden bu zengin yataklar mutlaka işletilecektir.

Ayrıca unutulmamalıdır; Türkiye metropollerinin ürünleri için, otomotiv sanayii, dayanıklı tüketim malları sanayii için büyük bir pazardır.

Türkiye sermayesinin gümrüksüz bir pazarına gümrük duvarları yükseltmesinin ve hasım bir devlet sınırı çizdirmesini beklememek gerekiyor.

Ahmet Altan iktisat bilmiyor ve fantazi yapıyor. Daha fazla uzatmak istemiyorum.

— Ancak Altan Öymen de benzeri görüşleri savunuyor. İtalya'da Kuzey'in zenginliğini yoksul güney ile paylaşmak istemeyen bir partiden söz ediyor. Türkiye'de de olamaz mı?

— Genişleyen ve gücünü arttıran Kürt tezleri karşısında fıkra yazarlarının bu tür benzetmelere başvurmalarını büyütmek gerekiyor. Burada ortaya çıkan yaklaşımı, ekonomik ya da zenginlik farkına dayanan bir ciddi öneri olarak görmüyorum. Politik manevra var.

— Hürriyet'te Oktay Ekşi de plebisit öneriyor ve "Bağımsız bir Kürdistan kurulsun" görüşü kazanırsa "biz Türkler bu sonuca katlanalım ve o yöreyi bu sevgili kardeşlerimize bırakalım, "alın tepe tepe kullanın diyelim" diyor. Mümkün mü?

— Mantıkta bir çözüm yolu var, reductio ad absurdum, "olmaza indirgeme" yöntemi denebilir. Kendilerine göre olmayacağı söylüyorlar. Çözümsüzlük içinde buldukları çözüm şudur: "Bir kaç ili Kürdistan olarak Kürtler'e verelim. Öcalan gelsin. Bakın ondan sonra ne olacak. Neler olacak neler olacak?" Çözümde ifade edilenler ve edilmeyenler var. Bu çözümle hem PKK'den kurtulacağı ve hem de Kürtler'in tekrar Türkiye'ye katılmayı isteyecekleri inancı var.

— Sizde Türkiye böyle bir çözümü oynayabilir mi?

— Bu çözümde "Kürdistan'ı veren" ve daha sonra "Kürdistan'ı alan" olacaktır. Hiç bir politikacı "veren" olmak istemez. "Alan" olmak ise garantili değildir.

Türkiye'nin bu çözümü ciddi olarak oynayabilmesi için uzun yıllar iktidarda kalmayı savunan bir askeri diktatörlük olması kaçınılmazdır.

— Peki PKK'nın tutumu böyle bir çözüm karşısında ne olabilir?

— Benim kendi söyleyeceklerim var. 1 Mayıs 1987 tarihinde yapılan toplantıda "Doğu Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği" projesini ortaya atmıştım. PKK şimdi bunun bir versiyonunu savunuyor ve hem siyasal kimlik ve hem kimlikli bir siyasal organizma ve hem de birlik istiyor. Dolayısıyla PKK'nın şimdiki pozisyonu böyle bir senaryonun ötesindedir.

PKK, sadece kendi siyasal organizması peşinde koşmuyor. Kendi bağımsız siyasal organizmasıyla birlikte, bir üst birlik kurmaya razı bir Türkiye istiyor.

Sürüye Katılanlara

varacakları yere vardılar
daha sonrası korku dolu yüreklerine
ve durdular, yürüyemediler
ve yürüyenlere taktılar karanlıklarını
küfrettiler, küfrediyorlar
sıcaktan kaçtılar
soğuk yataklarında yatıyorlar
ıslak ve kaygan
sevgisiz, duyarsız
ve de duasız
olur mu? bayrak ellerindeydi,
işçiler yoluydu,
koca bıyıklı dostum benim yaşadığına şüpheliyim
karanlık ve küfredensin
kaçak ve kavgasız
duasız ve duyarsızsın
hiç kızma
gelecek benim elimde
kale de
bayrağı da aldım elime
güzelim çocuklar geliyor geride
ne de güzel gülüyorlar
korkmayacaklar, küfretmeyecekler
biliyorum, inanıyorum
duaları, kaleleri olacak
sevgileri de
ellerinde...
ve sen iki büklüm olacaksın
soğuk yatağında koca bıyıklarını buracak
duasız ellerinle
tesbih çevireceksin
ve teslim olduğuna
sürüye katıldığına
yanacak-mısın?

Nurettin Kurtuluş
Stöcken 1992 Mart 25

KÜRDİSTAN'DAN KÜBA'YA KÜBA'DAN KÜRDİSTAN'A - II

Sami Emir — Selim Ferat

Küba Komünist Partisi MK üyesi- enternasyonal
ilişkiler sekreteri Jorge Castro:

"Binlerce kişi:

'Vur Gerilla Vur Kürdistan'ı Kur' Sloganı Attılar"

Küba'ya gidişimizin ikinci günü "Manuel Asance" adını taşıyan kooperatifteyiz. Kooperatif ismini 1960'ta Contralar tarafından boğularak şehit edilen bir öğretmenden almaktadır. Manuel Asance isminin verilmesi konusunda bize bilgi veren bir kooperatif üyesi: "Manuel Asance biz köylüler için çok çaba harcayan bir komünistti. Uzun yıllar okuma-yazma seferberliğine öncülük yaptığı için katledildi. Bundan dolayı da biz kooperatifimizin adı ile onu geleceğe taşıyoruz." 1978'de kurulan bu kooperatifin 56 üyesi var. Bunlardan 36'sı erkek, 20'si ise kadın. Kooperatifte 46 çocuk yaşamaktadır. Sebze (Domates, patlıcan, salatalık, karpuz, biber, lahana vs.) yan ürünler olarak yetiştiriliyor. Ana ürün ise tütün. Kooperatif üyelerinin 30 evi var. Çoğu devrimden önce evsiz olduklarını söylüyorlar. Birçoğu yıllarca tarlalarda evsiz yaşamışlar. Her kooperatif üyesi günde 14 Pesos ücret almaktadır. Bu oran bir Mühendisin maaşı ile aynıdır. Her kooperatif evinde bozdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, vantilatör (Küba'da sıcaklardan dolayı çok gerekli bir ev eşyası) bulunmaktadır. Tüm evler kooperatiflerin ortaklaşa kurdukları bir çalışma ekibi tarafından yapılmış. 65 yaşını aşan erkek ve 60'ı aşan kadınlar kooperatiften tüm ihtiyaçlarını ödemesiz karşılıyorlar. Devlet her yıl kooperatiflere belli bir miktarda ödenek ayırıyor. Kooperatifin kârları ise üyeleri arasında bölüştürülüyor. Kooperatif başkanı 61 yaşında umut dolu bir emekçi. Kooperatifin geçmişi konusunda bilgi verirken hazırlanmış yazılardan faydalanarak konuşmuyor. Her şeyi hayatının bir parçasıymış gibi umut içinde anlatan 61 yaşındaki Santiago Rosa'ya politik yaşamı konusunda sorular soruyoruz. Kısaca cevabı şu oluyor; "1980'den bu yana militan bir komünistim."

Aynı günün öğleden sonrası için programımızda bulunan Rum ve Puro fabrikalarını ziyaret ediyoruz. Ertesi gün ise Tıp Fakültesindeyiz.

Küba'da en çok kazananlar doktorlardır (ortalama işçi ücretleri 250 pesos, doktor ücretleri ise 300-350) Tüm doktorların %60'ı ise kadın. Ziyaret ettiğimiz tıp fakültesinde 2300 öğrenci okuyor. Öğretmen sayısı ise 470, devrimden önce 125 doktorun bulunduğu Pinar del Rio (680.000 nüfuslu) bölgesinde 1991 yılında

2000 doktor görev yapmaktadır. Fakültenin kitaplığında duvarla büyük puntolarla Lenin'den bir alıntı var: "Kitap eşsiz bir güçtür."

Fakültenin Radyoevi var. Programı bir öğrenci komisyonu tarafından yapılıyor. Okumak tamamen parasızdır. 5 yıl devam eden okuma süresinde her öğrenci dil laboratuvarlarında İngilizce öğreniyor. Pinar del Rio'da karşılıksız olarak 1000 yabancı öğrenci okutulmaktadır.

Fidel Castro fakülteyi ziyaretinde, misafirlere ayrılan deftere "Kıskanılacak bir kurum" notunu düşmüş. Bize ayrılan bölümüne ise "Kürdistan Gerillasından Küba'ya selam" yazıyoruz.

Tıp fakültesinden ayrılmadan önce, bize refakat eden iki profesöre, Küba'da yüksek tahsil için ne gibi şartlar konulduğunu soruyoruz. Profesörlerden biri bize "Küba'da sadece bir ayrıcalık vardır, o da kabiliyettir" diyor.

"Bugün Dans Ediyorum, Yarın Çalışacağım,
Ertesinde İse Silah Elimde Savaşacağım."

12. 9. 1991 günü bölgenin Komünist Gençlik Teşkilatının 20'ye yakın üyesi kaldığımız yerleşim birimine geliyorlar. İçlerinden birçoğu aralıklar ile gençliğin görevleri üzerine açıklamalar yapıyorlar: "Biz, gençlik, devrimden sonra yaşama gözlerimizi açtık, ancak devrimin yarattığı olumlulukları görüyor ve devrimi koruyoruz... Gençlik, devrimimiz ile birliktedir, bunu anlamak için her Kübalı gencin duygularına ve sesine kulak veriniz... Almanya'da gençlik kendi dünyası konusunda ne kadar hassas ise, biz de devrimimiz konusunda o kadar iknayız... Biz sosyalizm için mücadele veriyoruz, kapitalizm kurtuluş yolu değildir.... Şu anda ABD tarafından ablukaya alınmış bulunmaktayız önümüzdeki büyük görev, herkesin daha çok çalışmasıdır... Gençlik kendisine verilen ücret için değil, devrim motorunun dönmesi için çalışacaktır."

Tanıtımdan sonra, gelen Genç Komünistler bize çeşitli sorular sorarak, Kürdistan hakkında bilgi alıyorlar. Ağırlıklı sorular ABD emperyalizminin Kürdistan'da oynadığı rol ve Gerilla ile ilgili. Gençliği

Küba tarihinde de ilgilendiren en önemli sorunlar olduğu tartışmalarımızda belirginleşiyor.

Tartışmanın bitiminde, çardaklı bir alanda müzikli eğlence var. Küba'nın tanınmış ses sanatçıları Pablo Milanes ve Silvio Rodrigo'z'den çalınan parçalar ile hareketli bir dans başlıyor. Ortada bir daire oluşuyor. Dairenin ortasında, saniyede onlarca hareket başararak, eli, kolu, ayağı, bacağı, dili ve kulağı ile göz kapakları ve gözünün içi ile dans eden erkeğin biraz önce soruları çoğunlukla cevaplayan komünist delege olduğunu tesbit ediyoruz. Yoldaş Osvaldo Pampillo. Özellikle Kürdistan'da politikacıların bu kadar çılgınca folklor yapmaları, kişiyi çerçeveleyen bakışlar tarafından adeta yasaklanır. Pampillo yoldaşla konuşuyoruz, Kürtler ile ilgili düşüncemizi anlatıyoruz. "Çılgınca" olarak adlandırılabilir hareketliliğin nereden geldiğini soruyoruz. O, bize her şeyi üç noktada yaşamaları için tüm imkanların oluştuğunu söylüyor. Bizdeki yapıyı ise, kurtulmamışlığa ve bağımsız olmamaya bağladığını açıklıyor. Sonunda ise "Bugün dans ediyorum, yarın çalışacağım, ertesinde ise silah elimde savaşaacağım" diyor.

"Bütün Haklı Savaşları Destekliyoruz"

13. 9. 1991 günü ICAP (Küba Halklarla Dayanışma Komitesi) Pinal del Rio temsilcisi Francisco Pando Perez ile söyleşimiz var. ICAP'ın görevleri ile ilgili sorular yöneliyoruz. Bize anlattıklarını başlıklar halinde aktarıyoruz: "Bizim gerçeğimizi tanımak isteyen tüm halklar ve kişiler ile ilişki, bizim bugünkü konumuz realitede pek rahat olmamasına rağmen, herkese kucak açışımızdır... Biz ne ten renginin ne de ırkın ayrılık olmadığını Jose Marti'den öğrendik... Biz dostlarımızı finanse etmeyiz. Onlar ile kendimizi açık tartışırız. İlk planda aramızda karşılıklı ilişkilerde birbirini kabul şartı vardır... ICAP Dayanışmanın ve dostluğun kurumudur. Nerede bir dürüst insan varsa, o bizim dostumuz olacaktır... Biz kültür, ve tarım sektörleri alanında 90 ülke ile ilişki içerisindeyiz... Bizim mülkiyetimiz sadece bizim değil, ona muhtaç olan tüm halkların mülkiyetidir."

Kürdistan'daki gerilla hareketi ile ilgili bir sorumuzu yoldaş Perez yanıtlıyor: "Her halk kendi mücadelesini öngördüğü biçimde verme hakkına sahiptir. Bir devrim ne ihraç, ne de ithal edilir. İnsanlar kendi mücadelelerinin yollarını bulup, devrimlerini başarıya ulaştırmanın imkanlarını bulacaklardır. Ancak, tüm bunlara rağmen biz, gerilla hakeretlerini destekleyeceğiz, onlar ile dayanışmada bulunacağız, bunu onların başarıya ulaşmaları için yapacağız."

"Her halk kendi mücadelesini öngördüğü biçimde verme hakkına sahiptir. Bir devrim ne ihraç, ne de ithal edilir. İnsanlar kendi mücadelelerinin yollarını bulup, devrimlerini başarıya ulaştırmanın imkanlarını bulacaklardır. Ancak, tüm bunlara rağmen biz, gerilla hakeretlerini destekleyeceğiz, onlar ile dayanışmada bulunacağız, bunu onların başarıya ulaşmaları için yapacağız."

yanımızdaki tercümanımız yoldaş Adolf bize aktarıyorlar.

"Binlerce Kişi 'Vur Gerilla Vur' Kürdistan'ı Kur' Sloganı Attılar"

Havana'ya 40 kilometre uzakta olan "Julio Antonia Mella" yerleşim birimindeyiz? Burası enternasyonalist dayanışma için Küba'da çalışmak üzere gelen gruplar için inşa edilmiş. Buraya gelişimizin 5. günü. 19 Eylül 1991 günü bize refakat eden Deborah yoldaş kendisi ile kamp yöneticisinin odasına gelmemizi, bizi orada Küba KP'den bir yoldaşın beklediğini söylüyor. Havana'dan gelen Jorge Castro yoldaş bizi çok candan karşılıyor. MK üyesi ve aynı zamanda Enternasyonal ilişkiler sekreteri. Görüşmemizi o açıyor.

"Biz sizin geldiğinizin haberini aldık. Kürdistan ile ilgili çok şey bilmek istiyoruz. Ben SP'nin Kongresine katılmak için Türkiye'ye gitmiştim. Kongrede konuşma imkanı buldum. Kürtlerin Küba'ya, yoldaş Castro'ya büyük sempaticileri olduğunu gördüm. Daha sonra bana tercüme edildi, salonda bulunan binlerce insan "vur gerilla vur Kürdistan'ı kur" sloganı atıyorlardı. Enternasyonal probleme Kürt problemi devamlı bir renk vermiştir. Biz küçük bir ülkeyiz, ama cesuruz. Biz Saddam'ın Kuveyt'i işgaline karşı durduk, bu saldırgan politikadan vazgeçmeleri için kişisel çaba harcadım. Saddam'ın politikası ABD emperyalizminin yapmak istediğine bir vesile gösterebileceği, bir boşluk olduğu için, bundan vazgeçmesini istiyorduk. Biz enternasyonal ilişkilerimizde her zaman Kürt halkının yanında olduk. Ancak bir çok kez manüpülasyona dayalı propagandalar aracılığı ile Kürt halkına karşıymışız gibi gösterilmeye çalışıldık. Ancak bu doğru değildir. Örnek olarak Körfez savaşını alırsak; Amerika emperyalizmi Saddam'ı devireceğini söylüyordu, bir yandan amansız saldırıları yapıp, diğer yandan kendi güçleri olan Kızıl Haç gibi örgütler vasıtası ile lojistik yardımda bulunuyordu. Önce Saddam'ın uçaklarının Kürtleri bombalamasını engelleyen Amerikan emperyalizmi, daha sonra Kürtlerin kırılmasına göz yumdu. Amerikan, Fransız ve İngiliz emperyalistleri Bağımsız bir Kürdistan'a taraf olmamışlardır. Onlar BM'deki kararname ile Kürtlere yardım etmeyi düşünmemişlerdir. Bunlar emperyalizmin "hümanizm" maskesi altında

gerçekleştirmek istediği programdır. Asıl gerçek Amerikan emperyalizminin istediği devlete saldırı hakkını legalleştirmek istemesidir. Biz buna karşı çıktık."

Daha sonra TKP ile ilgili sorular soran Jorge Castro yoldaşı cevapladı. Bizden PKK ile ilgili geniş bilgiler istedi. Küba'da bulunduğumuz zaman diliminde görüştüğümüz iki ayrı MK üyesi yoldaş ve Küba Dışişleri Bakanı yardımcısı Rodriguez Diaz ile Kürdistan ile ilgili Küba'nın tavrını tartıştık. Görüştüğümüz yoldaşların çoğunun istediği bilgiler PKK, ERNK, ARGK ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan ile ilgili idi. Önceden Fidel Castro ile görüşmemize kesin gözü ile bakılırken, daha sonra yaptığımız tartışmalar ve görüşmelerde, daha çok siyasal muhtevada

olması dolayısı ile bu görüşme sonraki bir tarihe bırakılmak üzere yapılmadı. Bu da bize Küba'nın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve onun organlarını daha iyi tanıyarak adım atma isteğini gösteriyor. En son görüştüğümüz Javier Domingez (Orta Doğu ve Kuzey Afrika uzmanı) bize; "Vietnam zaferi elde ettikten sonra Saygon'a ilk büyükelçiliği Küba açtı. Bunun Kürdistan'da da böyle olacağından Kürt halkının kuşkusu olmasın" diyerek, bize pratik politika ile ilgili görüşlerini açıyordu.

Havana Jose Marti havaalanında bizi uğurlayan Batı Avrupa uzmanı Gabriel Benitez Toledo ise, son sözlerini şöyle aktardı; "Siz Kürtler ile aynı paralelde düşünmemiz doğal. Biz üçüncü dünya ülkeleriyiz. Yaşamımız beyinlerimizi birbirine yakınlaştırıyor."

Izmir'de Küba Dostları

Izmir'de kurulan "Küba Dostları" hızlı bir şekilde çalışmaya başladı. Izmir Küba Dostları Atina'dan Türkiye'ye gelen Küba'lı bir Dansçı Grup için Izmir'in tanınmış kulüplerinin birinde bir gösteri düzenledi. Üçyüzden fazla kişinin izlediği ve Küba Elçisinin de izlediği gösterinin gelirleri Küba'lı sanatçılara verildi.

Küba Dostları Izmir'de Küba Filmleri gösterimi için hazırladıklarını tamamladı, ayrıca Havana ile Izmir'in "kardeş kent" ilanı için çalışmalar son aşamaya ulaştı. Küba Dostlarının Çağrısı üzerine Izmir'e giden Yalçın Küçük'e, Izmir Tabipler Odası Lokalinde düzenlenen Basın Toplantısı çok canlı geçti ve kalabalık bir toplantıya dönüştü.

Gelecek sayılarımızda Izmir'deki Küba Dostları'nın çalışmaları ile ilgili daha çok bilgi vermeyi istiyoruz.

Andaç'ın büyüyüp öğreneceği günlere:

"KADİFE TENLİ ZAMANLARA"

Gökhan Aktemur

Büyük uzunluklarla birleşen bu yolda yalnız görkemli insanlar yürür. Görüyordum; en öndeydiler. Ceplerine baksanız onları her an ele verebilecek o müthiş firarların çakıl taşları vardı. Ve sırtlarında idam kararları; -hiç umursamadan önce onu vurdular. Bir kat daha "suçlu" bin kat daha güçlüydüler.

Tüm bildiklerini unuttuktan sonra, savaşın ateş beşiğine, ellerinde soğuk tenli silahla yattılar.

Ve yaşamı kutsadılar.

18 Nisan Cumartesi gecesi çıkan "çatışma" ve sabah onbir ölü.

Sinan Kukul, Sabahat Karataş, A. Fazıl Özdemir, Taşkın Usta, Sathı Taş (Kılıç), Hüseyin Kılıç, Ayşe Nil Ergen, Ayşe Gülen, Arif Öngel, Hamiyet Yıldız, Şadan Öngel'in ellerine silahlar tutuşturularak fotoğrafları çekiliyor. Ayşe Gülen'in vücudundan 60 kurşun çıkıyor. Henüz beş yaşındaki Andaç ağlarken, katiller havaya ateş ederek "zafetlerini" kutuyorlardı. Ve amigo kılıklı diğer meslektaşları elinde bayrakla "en büyük Türkiye" diye bağırıp mutlu oluyordu.

Newroz dönemi -öncesi ve sonrası gitgide güvenini yitiren devlete istihbarat gerekiyordu - bunu aldı.

Güven ve moral gerekiyordu bir gecede yaptıkları gövde gösterisi ile onu da buldu.

Devlet artık işkenceye, sorguya, mahkemeye gerek duymuyor, tutuklamıyor -vuruyor.

Kürdistan'da otoritesi sifra inen TC, Türk Halkının desteğini almaya çabalyor. Kürdistan'daki kitle hareketini metropollerde görmekten korkuyor. Kürt ve Türk düşmanlığı yaratarak devrimcileri halktan koparmaya çalışıyor. Tek başına bunu yapabilecek akla ve güce sahip değil. Fakat eski solcuların kafası iyi çalışır; bunu biliyor -yararlanıyor. Basından büyük güç alıyor ve karşılıklı çalışıyor. İstihbaratı alıyor, vuruyor. Ve gündemi hemen dağıtmak için ya yeni bir 'meseleye' ya da bir başka operasyona koşuyor.

Güçsüzlüğünü hissediyor ve kendine güvenmiyor.

Halka güven vermiyor.

Kendini psikolojik bir savaş içine sokup, kurtuluşu şiddette görüyor.

Ve sürekli bir uçtan diğer uca koşuyor:

Bir taraftan CIA, MIT'i, Emniyeti, Genel Kurmay'ı görüp operasyonu yapıyor; diğer taraftan basın, TV ve hainler kanalıyla "I. sınıf vatandaşlarına" ve Türk Halkına dönüp "bakın ben bunları yapıyorum" diyebiliyor.

"Bakın bunlar bir milyara ev alıyorlar, yedi milyar yakıyorlar, halkı vuruyorlar, tek istekleri lüks içinde yaşamaktır" deyip, evden havay bile çıkarabiliyor.

TC bu işi biliyor. Çünkü ilk kez yapmıyor ve bu eylemlerini sıklaştıracığa benziyor.

Siyasal gerilim hızla tırmanırken, geçmiş süreçlerde yapılan yanlışlıklar üzerinde durmak ve bazı çatlakları sıvamak gerekiyor.

Biz de işimizi biliriz.

Şimdi artık beklemeye zaman yok gültüm
Vakit yok üzölmeye ağlamaya gülmeye
Şimdi artık savaş zamanıdır.
Bırakıp sevdamızı kadife tenli zamanlara
Ellerimiz ellerimizin sıcaklığını kaybetmeden
Sarılıp soğuk tenine silahın
O kutsal ateşin sıcaklığını hissetmeliyiz
Tüm benliğimizle
Bilirim el ele tutuşup kırlarda dolaşmasını
Sırt sırta verip şarkılar söylemeyi
Hem de en güzelinden
En sevdalısından
En coşkulusundan.
Bilirim bir nisan yağmurunda sırlıklam
İslanmaya aldırmadan,
Kalbimde sevdanla birlikte tüketmeyi
Tüm sokakları adım adım, karış karış
Bilirim gözlerin güzelliğini
Bir anne şevkatiyle okşayan tüm sıcaklığımla
Bilirim çiçeklerin en renklisini en kokulusunu
Tenin tene değışindeki mutluluğu
Hayal kurmayı hem de en güzelini en masumunu
Bilirim dünya güzel, biliriz dünya yaşanması
Bilirdi...
Vietnam'da on sekizine varmadan
Cephelerde savaşan cephelerde ölenler,
Hiroşima'da atomla kavrulanlar da bilirdi,
Etiyopya'da açlıktan ölenler de,
Filistin'in savaş çocukları da
Kim bilmez ki...
Ama gültüm,
Ama bir tanem
Ama sevdiğim,
Vakit yok sevmeye
Bak yanıyor dünya
Bak ölüyor insanlar,
Şimdi artık savaş zamanıdır,
Bırakıp sevdamızı kadife tenli zamanlara
Ellerimiz, ellerimizin sıcaklığını kaybetmeden
Sarılıp soğuk tenine silahın
O kutsal ateşin sıcaklığını
Hissetmeliyiz tüm benliğimizle

Sinan Kukul
11 Nisan 1985

Sanki, Sinan bu şiiri 85'te değilde 18 Nisan gecesi yapıyor ve bir kurşunla bize uçuruyordu. "Kadife tenli zamanlarda" okunsun diye...

Yoldaşların ve Sinan'ın artık ne bekleyecek ne de ağlayacak gülecek vakitleri vardı:

Savaş... savaş... savaş...

Ve ertelenmişti; kır gezintileri, coşkulu şarkıları ve kurulacak en namuslu hayalleri. Vakit yoktu:

Savaş... savaş... savaş...

Ve ertelenmişti yaşanması güzel dünyaları; Andaç'ın büyüyüp, öğreneceği, bizlerle birlikte dövüşeceği Kadife Tenli Zamanlar'a...

KADIN VE AİLE - III

Nuray Bayındır

Geçen gün Fransız televizyonunda yalnız kadınları konu alan bir deba izledim. Konuşmacı tüm kadınların ortak özelliği en az bir kez evlilik yaşamış olmalarıydı. Şu an hiç biri yeniden bir evlilikten yana değillerdi. En taze istatistikler Fransa'da otuzbeş yaş sınırına kadar tüm kadınların medeni durumlarını ortaya koyuyor. Evet, bu kadınların yarısı yalnız yaşıyor. Çoğu meslek sahibi ve çocuklu kadınlar. Bu arada bir Fransız kolejinde yaptığım küçük bir anketi de aktarmadan geçmek istemiyorum. 21 kişilik orta birinci sınıfta 15 çocuğun, annesi babası ayrı yaşıyor. Çocukların anlattıklarından geriye kalan 6 evli çiftin de dengeli ve sorunsuz bir aile yaşamı sürdürdükleri söylenemez.

Fransız televizyonunda benim bildiğim insanları evliliğe özendirici üç ya da dört yarışma programı yıllardır kesintisiz sürüyor. Televizyonun kitle kültürüne direkt etkisi tartışılmaz ama kapitalist üretimin her şeyi metaya dönüştüren özü öylesine yaşıyor ki Ortaçağ'dan devraldığı şekliyle evliliği sürdürme gayretleri beyhude bir çaba olarak kalıyor. Tüm maskeleme oyunlarına karşın kapitalist toplum yaşamın iktisadi birimi olarak karı koca ilişkisinin şu son 20 yılda giderek artan bir hızla yıkımına sahne oluyoruz.

Fahişelik

Fuhuşun ve fahişeliğin insanlığın tek-eşlilikle başlayan uygarlık aşamasına denk düştüğü bilinir.

Bizde kadın için ağır bir suç olan, buna rağmen ağır yaşam koşullarının çoğu kez neden olduğu şekliyle evli kadınların üçte birini kapsayacak boyutta yaşanan fahişelik modern toplum gözünde nasıldır.

Meşhur kadın sokakları vardır oralarda, kadınlar, yarı çıplak müşteri çekmek için dar ve kirli koridorlara uzanan kapı önlerinde beklerler. Zaman zaman yüzleri maskeli olarak televizyon programlarına konu olurlar. Devlete fahiş oranlarda vergi verdiklerini ancak sigortalı olmadıklarını söylerler. Hiç bir yaşam güvenceleri yoktur. Aralarında transeksüeller de çoğunluktadır. Bu sokakların kanunu her yerde aynıdır. Üyüştürücüye alışmadan birkaç kez bıçaklanmadan, dövülüp horlanmadan yaşamayı becerenler oldukça azınlıktadır. Sanki hemen hemen hepsinin geçmişi aynıdır. Kimsesiz kalmışlar aç kalmışlar bir kısmı uzak ülkelerden gelip bu yola düşmüş.

Bir de televizyonda reklam verenleri vardır. Bunlar tekelleşmiş olanlarıdır. Toplum öylesine ikiyüzlü olmuş ki fahişeleri her fırsatta aşağılamaktan bıkmaz

ama, porno filmlerine reklam programlarına da bakmaktan geri kalmaz. Sesinizi yükselterek bu kadar alçaklık yeter demek gelmiyor mu içinizden?

Fransızların hem maddi hem moral her yönden aşağıladıkları, çocukların canları sıkılınca ağızlarına aldıkları püt'ler pede'ler sanki günlük yaşamın bir parçası değil mi? Modern toplum tüketim toplumdur. Kadın bedeni toplumsal düzenlerin hiç birinde bu derece vahşice tüketimin hizmetine sunulmamıştır. Sistemin gerçek yüzü en çok geceleri apaçık ortadadır, Paris'te, Saintiago'da, Sainpauli'de, Hollivod'da.

Milyonlarca kadın erkek tüketilir o iğrenç reklam spotlarının aydınlattığı kirli sokaklarda. Bencil ve yalnız güçlüler, kimsesiz ve çaresiz güçsüzleri ezip geçer, herkesin görmeyen gözleri önünde. Paralılar, paralarıyla fuhuş yaparlar, tüketilen kadındır erkek bedenindeki de yine kadındır çoğu kez.

Uyuşturucu ve kadın ticareti içindedir. İnsan, mantığının kabul edemeyeceği boyutlardaki bir vahşetin pençesinde. Fahişelik bu ikisinin sentezidir. Et pazandır, o kadar.

Gelişimin Yönü

Kapitalist üretimin ve ilişkilerinin mantığı tekeldir. Paylaşmacı değil parçalayıcıdır. Aile de daha önceki toplumsal sistemlerin karakterine uygun aldığı her biçimde bu paylaşmacılık esasına dayanır. Tek eşli ailede otorite ve iktidar her ne kadar erkeğin tümüyle tekeline geçmişse de toplumsal sistemin en ufak birimi özelliğini taşıyan aile yapısı süregelen işbölümünün özelliği gereği erkeğe rağmen paylaşımıcıdır. Karı koca çocuklardan kurulan ve bu birliğin kutsallığını tanrı buyruğu gören geleneksel aile sisteminin kapitalist sistemin özelleştirici ve dağıtıcı karakterine daha fazla dayanması düşünülemez. Kapitalist sistemin üretim karakteri kadın yararına kadına rağmen yıkıcıdır.

20. yy'ın son çeyreğinde üretim ve tüketimde korunç bir tekelleşme yaşanıyor. Son 20 yıl, yüzyılı, son iki yıl da yirmi yılı süzerek sürece damgasını vuruyor.

Gelişimin yönü sisteme zincirlenmiş beyinlerde durgunluk ve atalet yaratıyor. Modern toplumu bir bütün olarak kısılcına alan tüm gelişmeler içinde en önemlisi kadın, erkek ve çocukların doğanın diyalektiğine uygun rol değişimleri oluyor.

Üretimin verdiği özgürlük tüketimin karakterine

uygun bireyci ve maddidir. Özgürleşen kadın gibi özgürleşen çocuklar da ancak bin yılların mülkiyetçi erkek özgürlüğü sınırlarına varabiliyor.

Modern toplumun kadın özgürlüğüne hoşgörüsü, tüketim mantığıyla sınırlıdır. Çalışan kadın, kendi kadın kimliğini sistemin tüketici mantığı dışında tek başına kazanma şansına sahip görünmüyor.

Boşanmaların hızındaki artışı, sadece kadınların bilinçli bir özgürlük arayışı şeklinde yorumlamak yanlış olur. Bu toplumlar için feminizmi, kadın bilinci taşıyan kadın özgürlüğü hareketi olarak kabul etmek bile feminizmin geniş kadın kitleleri arasındaki etkisinin yok denecek kadar az olduğunu kabul etmek zorundayız. Ekonomik bağımsızlığını kazanmış kadın, tüketim toplumunun "bağımsızlaştırıcı" etkisine erkekte daha fazla açıktır. Feminist bilinç üretim ilişkilerinin kendisince dolaylı olarak taşıyor. İşten yorgun gelen kadının elinde gazetesi televizyonun

karşısında yorgunluk atan kocasına bakarak ev işine soyunmasına ne kadar dayanacağını sanıyorsunuz?

Kendine güvenini çalınarak kazanan kadınların evliliği eskisi gibi bakmayacağı çok açıktır. Evliliğin süregelen şekliyle devamı bizim gibi toplumlarda bile imkansız hale gelirken modern toplumun felaket çanları çalmasını anlamamak mümkün görünmüyor.

Modernleşimin ölçütü kişi hak ve özgürlüklerine verilen önem olduğu için kadın üzerindeki küflü esaretin izlerini kişisel ve toplumsal hak eşitliği çerçevesinde silmek zorunluluk haline gelmiştir. Ancak bu olay sistemin ezici tüketim felsefesine terstir. Çelişkinin büyüklüğü buradadır.

Modern kadın bin yılların gelenekçi uykusundan maddi gerçekliğin kahredici yorgunluğunda uyanmıştır. Artık erkeklerin yönettiği toplumlarda kadın olmak biyolojik bir olay olmaktan çıkmıştır.

Kadının Hedefi

Kadınların erkek düşmanı eğilim kazanmaları kapitalist sistemin aşağılık ikiyüzlülüğüne duyulan tepki çerçevesinde düşünüldüğünde anlaşılır bir durumdur ancak bu tepki toplumsal bir öz taşımadığı için düzenin dümen suyunda ezilmeye mahkumdur.

Kadın özgürlüğü erkeğe rağmen erkeğe karşı değildir. Erkek, kadınlar kendileri üzerindeki haksızlıkların sınıfsal-toplumsal özüne ve bunun ideolojik yansımalarına başkaldırdıkları zaman kendi değerini ya da değersizliğini anlıyor. Erkek-insan kimliği üzerindeki küflü zincirlerini kırıyor.

Sistemin dayattığı modern erkek ve kadın kimlikleri, sistemin temel işleyiş mekanizmasının insanın entellektüel gelişimine ters gidişatına dur demedikle-

ri ölçüde birer vitrin tipolojileri olmaktan öteye gidemiyorlar.

Düzenin tüm günahlarını üstlerine aldıkları için çocukların aile yaşamına tepkileri ve evlilik yapmaya %100'e varan karşı oyları ile birlikte kiliselerdeki günah çıkarma ayinlerinin kabarışı sistemin çıkışsızlığına en büyük örnek oluyor. Kiliseler gittikçe azalan inananlar için stres atma sığınakları işlevini görüyor. Kiliseler sorunları "çözücü" işlevini çoktan yitirdiğinin farkında. Kadın için kimlikli değil kimliksiz yaşamı vaaz eden cılız sesler olarak kalıyor.

Feminizme kulak kabartanlar için sadece kimliğim ve bedenim benimdir demek yetmiyor. Bunu geniş kitlelere nasıl anlatacağıız? Şayet bu benim sorunum değildir

diyorsanız, ki öyle diyorsunuz, ortalıkta dans etmenize gerek yoktur modern toplumun "modern tipolojileri" sazi çoktan ellerine almış aynı türküyü söylüyor.

Kadın özgürlüğü talepleri ve mücadele an-

layışı sisteme karşıdır ve sistemi karşısına alır.

Aile yıkılırsa işler düzeldir, kadının kurtuluşu aileden ortadan kalkmasıyla gerçekleşecektir mantığı tek başına sığ ve gericedir. Ailenin nasıl çözüldüğüne bakmak gerekir. Kapitalizm insanı ve kadını düşündüğü için aileyi yok olmaya sürüklemiyor, bunu biliyoruz. O halde yeni bir toplumsal sistemin eşliğinde yıkımın yerine ne konulacaktır da düşünmek gerekir. Bunun reçetesini yapmak bize düşmez herkes kendine uygun istediği gibi bir yaşantı seçer, cinselliğin sınırlandırılmasına karşıyız diyorsunuz ki ilk bakışta insana hoş gelen ancak toplumsal örgütleniş karakteriyle toplumcu komünal anlayışla zıt düşen eğilimleri içinde barındıran taleplerdir bunlar. Her türlü dejenerasyona açıktır. En uç noktada erkek-kadın birlikteliğinin karşısına kadın-kadın birlikteliğini koyar. Hedef düzene değil erkeklere karşı olur. Cinsel özgürlük talepleri cinse karşı cins özgürlüğü taleplerine döner. Sadece ailelerin değil toplumun da sosyalist örgütlenişine yönelik ideolojik anlayışıyla çelişiktir. Toplumsal özünden soyutlanmış erkek iktidarına karşı oluş, bu kez kadın eli ve kadın gözüyle yeni bir "erkek" egemenliği anlayışını, erkekleri dışlayarak savunmak demektir.

Yaşam felsefesi ve mücadele anlayışıyla kadın komünist olmak zorundadır. Gerçek özgürlük bu düzenin dışındaysa bu böyledir. Ve kadın 20. yy'ın son çeyreğinde komünizm insanlık tarihinin hiç bir döneminde bu derece yakın olmamıştır.

Yeni düzenin ailesi karşılıklı iki cinsin özgür iradeleri ile oluşturacakları gönüllü birlikteliklerce belirlenecek ve bu aile bugüne kadar gelen anlamındaki aile olmaktan çoktan çıkmış olacaktır. İşte "modern toplum"un çanları bunun için çalıyor.

İsmail Beşikçi eleştirisine soyunan Gültekin, "Beşikçi eline geçtiğini düşündüğü, her 'fırsat'ta sosyalist devrimci hareketin Kürt sorununda 'şoven' olduğunu 'kanıtlamayı' en büyük gaye edinmiştir." diye yazıyor. (agy, s. 24)

M. Bedri Gültekin baltayı taşa vuruyor. İsmail Beşikçi, bilim yöntemini inatla sahiplenen, yaşamıyla, devrimci bir yoldaş derviş olduğunu kanıtlamış, kolektif bir kimliktir. İsmail Beşikçi Hocaya böylesine bir bakış, mekanik ve dogmatik bir bakış ibret verici bir örnek oluşturuyor.

Bilim Yöntemi Tektir

Yazarımız 'Beşikçi eleştirisi' adına mekanik ve dogmatik olmayı sürdürüyor.

"Beşikçi de Türk burjuvazisinin sınıf çıkarlarından daha önce gelen bir 'Türk milli çıkarları' olduğu kanısındadır. Çünkü burjuvazinin tarih ve sosyolojisini benimsemiştir."

"Beşikçi gerçi marksizmi benimsemiyor. O burjuva millet teorisinin geçerli olduğu kanısındadır." (a. g. y., s. 28)

İsmail Beşikçi'ye burjuvazinin tarih ve sosyolojisini benimsemiştir, gerçi marksizmi benimsiyor, o burjuva millet teorisinin geçerli olduğu kanısındadır diyen bir anlayışın, yöntemin ve bakış açısının bilimsel olmadığı kesin. Bu kesinlikte, ister istemez bir soru geliyor insanın aklına, bu partinin neresi sosyalist?

"Araştırmada kullanılan teknikler belirli bir amaca ulaşmak için gerekli araçlardır. Gözlem, deney, ölçme vs. araştırmanın teknikleridir. Yöntem ise, belli bir amaca ulaşmak için yapılan zihinsel ve eylemsel bütün işlemleri kapsayan bir alandır. Bilimsel düşünce biçimi başlı başına bir yöntemdir." (İsmail Beşikçi, Bilim Yöntemi, Yurt Kitap-Yayın, Ekim 1991, s. 14)

Yöntem ile araştırma teknikleri arasındaki ilişkiyi ve farkı da Doğan Ergün şöyle belirtiyor. "Sosyolojik yöntem ile sosyolojik araştırma teknikleri arasındaki ilişkiler, strateji ile taktik arasındaki ilişkilere benzer. Tanımlayacak olursak, strateji başlangıçta hedefler saptamak ve hedeflere ulaşmak için çeşitli yollar saptamak demektir. Taktik, stratejik planı gerçekleştirmek için yararlanılacak araçları, her an belirtmekten ibarettir. Kısacası taktik, manevradır. Ve manevra en iyi aracı bulmak için yapılır. Başka bir deyişle, yöntem, strateji olarak düşünülünce, araştırma teknikleri de taktikler olarak düşünülecektir." (Doğan Ergün, 100 soruda Sosyoloji el Kitabı, s. 162)

Bilim yöntemi strateji, araştırma teknikleri de taktikler olarak düşünülünce bilim yöntemleri denemez, bilim yöntemi tektir. Bilim yönteminin tarihi diyalektik düşüncenin tarihidir. Ampirizm, çözümleme, işlevselcilik, yapısalcılık ve diyalektik birer yöntemdir. Bunlardan bilimsel olanı kuşkusuz diyalektiktir. İstatistik, anket, gözlem vs. araştırmanın teknikleridir. Türkiye'de kavram kargaşalıklarına örnek olsun diye yazıyorum, halen üniversitelerimizin ilgili bölümlerinde

'İstatistik yöntemleri' veya 'İstatistik metodları' adı altında dersler okutulabilmektedir.

"Diyalektik yöntem ile bilim yöntemi arasında büyük bir aynıyat var. Bilimler, bilim yöntemi sayesinde kendi alanlarında cereyan eden olguları ve olgusal ilişkileri kavramaya çalışır. Bu ise, diyalektiğin genel amacıdır. Bu bilimlerin ancak maddeci olacağı gerçeğini ortaya koyar. Diyalektik yöntemin, bu arada diyalektik materyalizmin, bilimlerle tüm olarak özdeş olmadığı doğrudur. Fakat bilimlerin zorunlu olarak diyalektik olduğu şüphesizdir." (İ. Beşikçi, a. g. e., s. 22)

M. B. Gültekin'e sormak istiyorum; burjuvazinin tarih ve sosyolojisini benimseyen, marksizmi benimsemeyen kim?

Teori dergisinin teorisiz yazarı Gültekin, İ. Beşikçi'nin 'Bilim Yöntemi' kitabı hariç, diğer kitaplarının önemli bir kısmını okumuş, yaptığı alıntılardan bu anlaşılıyor. Oysa ki, İ. Beşikçi'nin kitaplarının önemli bir kısmı Bilim Yöntemi, Türkiye'deki uygulama I, Bilim Yöntemi, Türkiye'deki uygulama II vs. diye çıkmıştır ve bütün kitapları bilim yöntemi ışığında yazılmıştır. Bilim yöntemini kavramadan, bilimsel düşünme alışkanlığını kazanmadan, İ. Beşikçi'nin eleştirisini yapmak mümkün değil. Ne yazık ki Gültekin bunu yapıyor.

İsmail Beşikçi Bilim Ahlakını Savunuyor

Bilim nesnel gerçeğe dönüktür ve dinamik bir süreçtir. Bilim dogmatizme karşıdır, eleştirici ve özeleştiricidir. Eleştiri, çelişkiye yönelikse verimli olur. Bilim yönteminden yoksun Gültekin, "Beşikçi, milliyetçi perspektife sahip olduğu için, her etnik ayrılığı siyasal bölünme halinde görmek istiyor. Bunu 'ilericilik' sanıyor. Farklı etnik toplulukların birleşmesindeki güzelliği ve ileriye dönüklüğü görmüyor" diye yazabiliyor. (a. g. y., s. 24)

Teori dergisinin teorisiz yazarı Gültekin eleştirmiyor, hastalıklı bir bencil savcı acımasızlığıyla suçluyor, iddianamenin bilgi ve mantık hatalarına ibret verici bir örnek oluşturduğunu görmüyor.

"Herhangi bir halkın uluslaşmasını tamamlamadan, enternasyonale katılması da mümkün değildir. Zira enternasyonalde bütün uluslar, diller, ulusal özellikler eşittir. Enternasyonalizmin amacı uluslar ve diller gerçeğini ortadan kaldırmak değildir. Başka bir ulusa veya dile imtiyaz verilerek enternasyonale girilemez. Herhangi bir imtiyazın olduğu yerde, zaten enternasyonalde de sözedilemez.

O halde, somut durumun somut tahlilini çok iyi yapmak gerekir. Doğayı, toplumu ve insanı değiştireci, harekete geçirici ve örgütleyici fikirler, ancak, somut durumun somut tahlili sonucu elde edilmiş fikirlerdir." (İ. Beşikçi a. g. e., s. 57)

Bilim yönteminden yoksun M. B. Gültekin, "Beşikçi'nin 'Kürdistan'ın sömürge olduğu' şeklindeki tahlil-

li objektif bir durum tahlilinden çok duygusal bir propaganda üzerine oturmaktadır. Beşikçi marksizmi reddettiği için, marksist literatürdeki adlandırmalardan hareketle Beşikçi'yi eleştirmenin fazla bir anlamı yoktur. Esasen böyle bir yöntem sağlıklı da değildir. Beşikçi'nin tutumu bilimsel değildir. Zaten böyle olduğu için marksizmle çelişmektedir" diye de yazabiliyor. (a. g. y. s. 38) Yanıtı Beşikçi'den alalım:

"Demokrasi, özgürlük, eşitlik, emperyalizme ve sömürgeciğe karşı koyma, sınıfları, sıfatları, statüleri, meslekleri ne olursa olsun, çağdaş toplumlarda, hiçkimsenin, hiçbir zaman vazgeçemeyeceği değerlerdir. Gözlediğini, algıladığını olduğu gibi anlatabilecek kadar dürüst olmak, belgeleri ve olguları tahrif etmeyecek kadar dürüst olmak, yalan söylememek, yalana dayalı bir resmi ideolojiyi hiçbir zaman bilim yöntemine üstün tutmamak, resmi ideolojinin bu tür bilim dışı eylemlerine karşı bilimsel gerekçeler aramaya kalkışmak, yine vazgeçilemeyecek değerlerdir." (I. Beşikçi a. g. e. s. 42)

Alıntıda da açıkça görüldüğü gibi İsmail Beşikçi bilim ahlakını savunmaktadır, bilim ahlakı da bilim yönteminin ikiz kardeşidir.

Resmi İdeoloji Mülkiyet İlişkileri Ve Devrim

Teori dergisinin teorisiz yazarı M. B. Gültekin niyet sadede geliyor:

"Ezilen toplumlar hoşgörülü olmak zorundadır. Çünkü başka seçenekleri yoktur. Hoşgörüne en başta kendileri muhtaçtırlar. Ezilen toplumlar enternasyonalist olmaya daha yatkındırlar. Çünkü dostlara ihtiyaçları vardır. Herhangi bir ülkeye gidin, bir demokrasi, hoşgörü, kardeşlik ve dayanışma havasını en çok o ülkedeki azınlıklar içinde görürsünüz. Çünkü bütün bunlara mecbur ve mahkumdurlar." (a. g. y., s. 49) M. B. Gültekin bütün bunları söylemeye mecbur ve mahkum. Çünkü bu idealist bir bakış açısıdır. Resmi ideoloji veya egemen bir ideolojinin ifade tarzıdır. Ayrıca kendi içinde bir mantık tutarlılığı da yoktur. Çünkü kavramlar özensiz bir şekilde ve anlam bütünlüğü düşünülmeden kullanılıyor. Ezilen bir toplumun hoşgörüne ihtiyacı varsa ve başka da seçeneği yoksa nasıl hoşgörülü olur? Hangi kimlikle enternasyonalist olmaya daha yatkındır? Ve daha bir yığın soru.

Sosyalist etiketli bir dergide yazan M. B. Gültekin'e temel doğruları anımsatmakta yarar buluyorum.

Ulusal kurtuluş mücadeleleriyle sınıf mücadelelerinin temelinde mülkiyet ilişkileri yatar. Mülkiyet ilişkileri yabancılaşma üretir. Mülkiyet temelindeki insan ve toplum ilişkileri de sömürüyle, rekabetle yürür. Birinin avantajı çoğu zaman bir başkasının dezavantajıdır. Herkes, bir başka herkes için gerçek ya da potansiyel rakiptir. Mülkiyetin gasbettiği yaşam da gasp edilmiştir. Mülkiyet özgürlüğü, insan özgürlüğünü ve kültürünü metalaştıran ve sömüren bir dina-

miğe sahiptir. Her resmi ve egemen ideoloji mülkiyet ilişkilerinin zihniyet dünyasını oluşturur. Bu nedenle, resmi ideoloji veya egemen ideolojiyle insan özgürlüğü arasında uzlaşmaz bir çelişki vardır. Resmi ideoloji veya egemen ideolojiyle mücadele etmeden özgürleşmek mümkün değil.

Mülkiyet ilişkileri ile Devrim, zıtların birliğini oluşturuyor. Devrim, insanın en yüksek, en yapıcı, değerlere ulaşması ve insanlığın yücelmesidir. Bu yüceliş, insanın gelişme sürecinin derinleşmesini ve hızlanmasını sağlar. Her ulusal ve sınıfsal devrim yeni insan ilişkileri ve değerlerinin yaratıldığı bir süreçtir. Bu nedenle Devrim, tarihte, bir kültürden daha yüksek bir kültüre geçiş dönemidir.

İsmail Beşikçi, Düşünce Dürüstlüğü'nün, Düşünce Özgürlüğü'nün Yılmaz Bir Savunucusudur.

Her satırı ibret-i alem olan Gültekin "Milletlerin karşılaştıkları felaketleri, katliamları, baskıları birbiriyle kıyaslayarak 'diğerleri bizim kadar zulüm görmedi' demek doğru bir yaklaşım değil. Ama Beşikçi'nin olaya bakışı, ben-merkezci bir dünya görüşünün örneği olması bakımından ibret vericidir." demekten kaçınmıyor, bir sayfa sonra da ben-merkezçiliğin de tarifi ile birlikte yazısını şöyle bitiriyor:

"Ben-merkezci kendini çok sever ve başka halkların acısını kendi içinde duyamaz, onun için başka halklarla birleşemez. Yalnız kalmaya mahkumdur. Günümüz dünyasında ise yalnız kalmak mümkün olmadığına göre, en sonunda gidip dünyanın bir başka gericiliğiyle aynı safa düşmekten hiçbir zaman kurtulamaz.

Onun için bütün dünyanın ezilenlerinin kaderlerini, kendi konumlarında olan bütün herkesle birleştirebilecek bir dünya görüşüne ihtiyacı vardır. Bu, enternasyonalizmdir, işçi sınıfı ideolojisidir. Enternasyonalizm; ben-merkezçiliğin, dar-milliyetçi bakış açısının zıttıdır. Ezilenleri bütün dünyanın ezilen halkları ve sınıflarıyla birleştirir. Emperyalist dünya cephesinin karşısına, halkların ve işçi sınıfının enternasyonal cephesini koyar. Kişiyi ve halkları miyopluktan kurtarır, bütün dünyayı kapsayan bir bakış açısına, bütün ezilenlerin dertlerini içine alan geniş bir yüreğe sahip kılar." (a. g. y., s. 51)

Enternasyonalizmin arkasına sığınan teori dergisinin teorisiz yazarı yalnız kalmaya mahkumdur. İsmail Beşikçi'nin ise Türkiye ve dünyada dostları gitgide artmaktadır.

Yaşamının son onaltı yılının, yaklaşık oniki yılını insan özgürlüğü, bilim ve dolayısıyla enternasyonalizm uğruna hapislerde, sürgünlerde geçiren, bir devrimci yoldaş derviş bilim adamına, ben-merkezci demek için kör, sağır, dilsiz ve yüreksiz olmak gerekiyor. İnsanı insan yapan, herşeyden önce, düşünce dürüstlüğü ve düşünce özgürlüğüdür. İsmail Beşikçi düşünce dürüstlüğü'nün, düşünce özgürlüğü-

nün yılmaz bir savunucusudur. Ondan öğreneceğimiz ve sahipleneceğimiz çok değerler var.

İsmail Beşikçi, para ve para ile ölçülmesi mümkün olan değerler karşılığında kişiliğinden, baskı karşısında da düşüncesinden, kolektif kimliğinden taviz vermeyen, özgür insandır.

Özgürleşme Süreci, Kimlik Ve Zindan

Yazıma bir önemli alıntıyla başlamıştım. Yine bir önemli alıntıyla bitiriyorum; bitirirken sanki yeniden başlıyorum özgürleşme sürecine.

"Zindanın en büyük kimlik tahribatı, bir daha zindana girmeme terbiyesidir."

Mandela, bir girdi, yirmiyedi yıl geçti ve çıktı.

Çok uzundur, insan olarak çıkmış olmasını bile önemsiyorum. Ancak çıktıktan sonra daha uzlaşmacı çözümlere eğilim göstermesi bir yeni terbiye midir; bilemiyorum. Bildiğim bizim İsmail'in terbiye kabul etmediğidir; kim ne derse desin İsmail Beşikçi'yi Mandela'dan çok daha yüksek bir yere koyuyorum." (Yalçın Küçük, Kimlik ve Zindan, Yeni Ülke, yıl: 2, sayı: 8, Aralık 1991)

Bu özgürleşme süreci bir soruya dönüşüyor şimdi belleğimde. M. B. Gültekin acaba Mandela'ya Atatürk ödülü veren jüri üyelerinden biri olmasın sakın? Doğrusu araştırmaya değer.

YALÇIN KÜÇÜK

TÜRKİYE ÜZERİNE TEZLER - 5

Tekin
Yayınevi

ÇÖZÜMSÜZLÜĞÜN İKTİDARI

E. Doğan

Bugün yaşanan, kapitalizmin ekonomik ve sosyal alandaki çöküntüsünün burjuvazinin kurduğu baskı aygıtları ile giderilmeye çalışılmasıdır. Baskı, burjuvazinin siyasi, askeri vb. tüm alanlarda, çöküntünün yaratacağı bunalımda, kendini güçlendirmek, geleceğini güvence altına almak istediği zamanlarda ortaya çıkıyor. Aynı zamanda burjuvazinin var olma koşulu oluyor. Ekonomik ve siyasal çöküntü ile sermaye ile emek arasındaki bütün kurum ve anlayışlar bozuluyor. Toplumda var olan bütün çelişkiler yok sayılıyor.

Unutulmamalıdır, baskı, burjuvazinin yaşamına yöneltilen her saldırıda ortaya çıkıyor ve burjuvazinin kendi iktidarını yaratışındaki tüm demokratik unsurları yok ediyor. Baskının başladığı yerde demokrasi, burjuvazinin işçi sınıfı ile girdiği bütün savaşımelerde kendini askıya alıyor. Demokrasi hep uslanmaz bir çocuk oluyor. Sürekli demokrat kalamıyor, kendini sevemiyor. Ve bütün bunlar işçi sınıfı aleyhine olan bir durumlar toplamı oluyor. Demokrasinin ancak işçi sınıfı adına olduğunda anlam kazanacağını gösteriyor.

SHP-DYP koalisyon hükümeti, sermayenin sürekli artan kârı ile işçi sınıfının reel ücretindeki sürekli bir gerileme ile oluşan mutlu ve sefaletin üzerine geldi. Toplumda yaratılan bunca çelişki içerisinde bu iki partinin iktidara gelmesinde çekici vaatlerin payı büyüktü. Bu dönemde sendikal haklardan şeffaf karakollara kadar demokratik hak ve özgürlüklerden sözedilmeye başlandı. Şartlı olmamalıdır. Bu hükümet Türkiye'nin bir iç savaş yaşadığı dönemde meydana geldi. "Demokrasinin tanımsal sınırını iç savaş belirliyor"(1) ise bu haklardan bir kısmının verileceğinden kuşku da yok. Çünkü devlet, çelişkiler, ancak böylesi bir durumda birbirine karşı tampon olarak kullanıp, onlar, yok edebileceğini düşünüyor.

Hükümetin özgürlük getirme iddiasının hiçbir haklı temelini olmadığını düşünüyorum. Bir ülkede yaşayan insanlar, ekonomik olarak bir çürümüşlüğü, yokluğun içindelerse o ülkede özgürlükten söz etmek mümkün değildir. Böyle bir şey olamaz.

Kapitalizm'de özgürlükten sözedebilmek için en azından insanların asgari yaşam koşullarının düzenlenmesi ve reel ücretlerin artırılması gerekir. Bu yapıldığında sermayenin özgürlüğüne saldırılmış olur ki bütün özgürlük söylemleri, sonunda sermayenin lehine olan dengeyi sermayenin daha da lehine, tüm ilişkilerin sermaye tarafından düzenlendiği bir ağa bürünür. Ve özgürlüğün kolay olanda budur. Sonradan keşfedilmiş Demokrat Demirel, bir yanında sos-

yal dönemler partisinden İnönü, diğer yanında sermayenin meclis içindeki aracısız temsilcisi Cavit Çağlar ile, olsa olsa bu tür özgürlüğün yaşatıcısı ve geliştiricisi olabilirler.

Burjuvazinin, sürekli artan karlarının mutluluğunu yaşadığından kuşku yok. Ama aynı zamanda burjuvazi, ekonomik ve sosyal alandaki çöküntünün yaratacağı sonuçların tedirginliğinde yaşıyor. 24 Ocak Ekonomik paketinin sahibi IMF'dir. Askeri yönetimden liberallere ve tüm eski solculara kadar geniş bir yelpaze bu paketin savunucusuydu. Bunlar aynı zamanda bugünkü ekonomik yapının mimarlarıdır. Fakat gelinen noktada, o zamandan bu yana 35 milyar dolara varan dış borç, %80'e varan enflasyon, gümrük duvarlarının indirilmesi ile ithal edilen mallar sonucunda özellikle tarım sektöründe köylülerin rekabet gücü olmadığından yaşam koşullarının daha da bozulması, yapılan bunca dış borca karşın sadece montaj sanayinde ısrar edilmesi ve uzun vadeli düşünlmemesi ile ağır sanayinin yaratılışında hiçbir adım atılmayışı, işçilerin istihdam oranının her geçen gün azalması ve gittikçe büyüyen bir işsizler ordusu, 1988'e kadar kâr yapan KİT'lerin siyasal tercih taşınması sonucu gittikçe bozulan ve zarar eden kuruluşlar durumuna gelmesi ve bunlara eklenecek birçok olumsuzluklar vardır.

Koalisyon hükümeti, yukarıda sayılan bütün olumsuzlukları kamuoyunda Çiller'in paketi olarak bilinen bir takım tedbirler zinciri ile çözeceğini söylüyor. Hatırlanmalıdır, 24 Ocak bütün liberaller tarafından savunuldu, pratikteki uygulayıcısı ANAP oldu. Bugünkü ekonomik paket özellikle ANAP'lı ekonomistlerin onayını alında DYP-SHP koalisyonu tarafından uygulanmaya başlandı.

Ekonomik tedbirlerde hep öncelik enflasyona verilir. Ve bunun düşürüleceği söylenir. Fakat enflasyonun, bugünkü ekonomik yapı içinde düşmeyeceği sosyal demokratların parti dışındaki ekonomik kurmayları tarafından bile söyleniyor ve hatta Temmuzda bunun %100 lere varacağını bile tüm saflıkları içinde söylüyorlar.

Kısaca Hükümet bugünkü ekonomik yapının sahibi IMF'nin reçeteleri ile sorunları çözeceğini söylüyor. Bunun mümkün olmadığını kendisinde biliyor. Yapacak hiçbir şeyleri kalmamıştır. Ekonominin daha hacimli büyümesinden başka hiçbir şey düşünmüyorlar. Sadece sermayenin lehine bir büyümeyi kendine yeterli görebiliyor. Düzen kendini tekrar etmekten başka hiçbir şey yapamıyor. Bitmiştir.

12 Eylül baskının diğer adıydı. 12 Eylül cuntasının

yönetime el koymasıyla bunun öncesinden başlayan baskı yoğunlaşıyor. Mahkemeler işlevini kaybediyor ve yerinde infazlar başlıyor. Bugün bunun devamı bütün özgürlük çılgınlıklarına rağmen yapılıyor. İstanbul'da ölü ele geçirmeler, İzmir'de göstericilerin üzerine açılan ateşler ve ölümleri, Kürdistan'ta taranan insanlar ve buralarda yasal bir partinin il ve ilçe yöneticilerinin kuşkulu ölüm adı altında infazları, hepsi bir çaresizliğin göstergesi oluyor. Devletin güvenlik güçleri mahkemelere ihtiyaç duymuyor. Savcılar polis örgütü gibi çalışıyorlar. Devlet Takrir-i Sükun yasalarını çıkarmayı kendine görev biliyor.

Burda bir aktarma yapma zorunluluğu duyuyorum. "Kemalist sistem 1930 yıllarda belirlendi ve 1930 yıllarında şekillenin politikaların tümüne "Düzenin Oturması" adını verdim. Biliniyor, işçi örgütlerinin çökertilmesi, faşist İtalya'dan alınan ceza kanunu maddeleri ile düşünce özgürlüğünün kısıtlanması, grev hakkının ortadan kaldırılması, hep bu zamanda oldu"(2) Düzen kurulurken işçi sınıfı örgütleri çökertiliyor, mahkemeler yok sayılıyor ve grev hakkı ortadan kaldırılıyor. Düzen bunu demokrasi için yapıyor. Eylülizm bütün bunları düzeni yaşatmak için yapıyor. Düzen otururken, sarsılırken ve çökerken aynı şeyi yapıyor. Yapacağı tek şey olduğunu düşünüyorum.

Ekonomik ve sosyal alandaki çöküntünün yarattığı bunalımda mahkemelerin işlevini kaybettiği söylendi. Ama aynı zamanda işçi sınıfına gidilmediği ve işçi hareketini politik olarak güçlendirme için sağlam adımların atılmadığı bu dönemler de işçi sınıfının elindeki tek araç (tabiki ekonomik olarak bir hak alma olarak söyleniyor) olan sendikalarda işlevini kaybediyor. Ve bu işçi sınıfını sosyalizmin tek dayanağı olarak görmeyen ve işçi sınıfının politik olarak güçlenmesini önemsemeyen bunun sonucu olarakta eldeki tekdüze aygıtlarla yetinmeye çalışanların bir handikapı oluyor.

Sendikalar Eylülizm ile birlikte yok edilmeye çalışılmaktadır. İşçi ve memurlar haklarına mücadelesi olarak gördükleri sendikalarda, bir iki örnek hariç istemleri olan ücretteki artışlarda bile kandırıldılar. Göreceli artışlarla yetindiler, yetindirildiler. İşçi sınıfı adına hep birileri sendikacılık yaptı ve deyim yerindeyse sınıfı sattılar. İlginçtir, Türkiye işçi sınıfının DİSK'teki mücadelesi önemli bir yere gelince düzenin rahatsızlığını gidermesi gerekiyor ve DİSK'in satışı yapılıyor. Bugün DİSK'in tekrar kurulması ile satışın geri kalanının yapıp yapılmayacağı akla geliyor. Cumhuriyet'in "DİSK'ten tam destek"(3) başlıklı haberinden aktarıyorum. "SHP İstanbul İl Başkanı Bozkurt Nuhoglu, beraberinde yönetim kurulu üyeleri olduğu halde DİSK genel merkezine gelerek, Genel Başkan Kemal Nebioğlu'nu nezaket ziyaretinde buldu. Ziyaret sırasında konuşan Kemal Nebioğlu, DİSK olarak, ülkenin geleceği için koalisyon hükümetinin alacağı birçok kararı destekleyeceklerini belirterek," Türk işçi sınıfının önderi olan DİSK'in demokra-

tik atılımlarda en ön saflarda olacağından hiç kimsenin kuşkusu olmasın" dedi . Evet Kemal Nebioğlu, gerçektende geçmişte önemli bir yere sahip olan DİSK adına bunları söylüyor. Öyleyse Nebioğlu hükümetin alacağı "olağanüstü hal'in uzatılması" kararını destekleyecek. Anti terör yasasının kaldırılması yerine polise daha geniş yetkiler veren hükümet kararını destekleyecek. Organeraller düzeninin uzantısı Çiller'in ekonomik paketini destekleyecek. Ve bütün bunları işçi sınıfı adına yapacak. Lütfen beyler, işçi sınıfını bu şekilde ağzınıza almayın. İşçi sınıfı bu kadar 'demokratik' hakkı kaldıramaz.

Kısaca DİSK, Türk - İş dışında gelişen kısmi işçi sınıfı başkaldırılarını yok etmekle düzenin elindeki bir araç durumuna gelebilir. Yazık.

Sermaye düzeni kendini tehlikede gördüğü zamanlarda ortalığı bulandırmayı kendine görev biliyor. Yukarda sayılanlar bunun bir kısmıydı, diğer bir kısmı ise Kürt sorunu, basın, eski ya da ehilleştirilmiş solcular.

Kürt sorunu, bir kimlik tanıma sorununu çoktan aşmıştır. Kürt sorunu bir halkın kurtuluş mücadelesidir. Ve sorunda bu mücadeleyi yürütenler tarafından çözülecektir. Kürdistan'daki iki tarz-ı siyaset daha önce Toplumsal Kurtuluş sayfalarında yazıldı. Bunların PKK ve Talabani-Barzani siyaseti olduğu söylendi. Bunların dışındaki siyasetlerin bu iki siyasetten birine akmak zorunda olduğu yazıldı.

Devlet bu sorun karşısındaki çaresizliğini Talabani-Barzani görüşmelerini sıklaştırarak önleyeceğini sandı, yanıldı. Şimdi sınır ötesi operasyonlarla bunu yapacağını düşünüyor ve yanıldığını anlayacaktır. T.C'nin Kürt sorununu çözecek hiçbir politikası yoktur. Olan politikalar ise çelişkileri derinleştiren daha çok insan katletme üzerinedir.

T.C bütün politikalarını haklı gösterme temelinde yapıyor. Bunun kolay yolu basın ve eski ehilleşmiş solcular oluyor. Türkiye'de basının devletleştiği biliniyor. Basın devletin resmi organı gibi çalışıyor. Tekelli dönemde basının yazarlarının bu kadar "aptallaşmasına" insanın inanası gelmiyor. Basın tüm varlığını düzene yaranmak temelinde oturuyor. Bunu yaparken kendine güvenini yitirebiliyor ve haklıklarını Türkiye dışındaki kapitalist ülkelerin, Türkiye, vb yerlerde sömürünün işlerliğini takip eden yazarlarında arıyorlar. Söylediklerini pratikte işlemediğini gördükleri zaman ancak bu şekilde meşru olabiliyorlar.

Basın, T.C'nin Kürt sorunu karşısındaki çaresizliğini paylaşmayı zorunlu görüyor. Şahin Alpay'a bu çaresizlik karşısında İngiltere'den yardıma koşuluyor. Alpay, Cumhuriyet Kitap eki'nin (4) sayfalarında yardıma gelen bu kitap'ı överken şunları söylüyor. "Birkaç ay önce İngiltere'de Türkiye'nin Ortadoğu politikasını izleyen önemli bir kitap yayımlandı. Kraliyet Uluslararası Politika Enstitüsü Ortadoğu Bölümü yöneticisi sorumlusu Dr. Philip Robins tarafından kaleme alınan kitapta, Türkiye'nin kimlik sorunu, Kürt

sorunu Suriye, İran ve Irak'la ilişkiler, Körfez Krizi'nde izlediği politika, Arap-İsrail sorunundaki tutumu ve su sorunu gibi konular irdeleniyor." "Turkey and Middle East" (Pinter Publishers, London, 1991)

Evet İngiltere'de önemli bir kitap yayımlanıyor, ve Şahin Alpay bunu bizlere açıklamayı kendine görev biliyor ve hatta biraz daha ileri gidip Dr. Philip Robins ile bir görüşme yapıyor. Görüşmenin sadece PKK ile olan kısmında Robins'in cevabını aktarıyorum.

"Suriye'nin PKK'ya sürekli destek verdiği bir gerçek. Türkiye'ye baskı yapmak için dolaylı veya dolaysız olarak PKK'yı kullanıyor. Suriye desteğini geri çekerse, PKK çok zayıflayacaktır... Suriye hâlâ silahlı ayaklanma peşindeki gruplara destek olmaya devam ediyor. PKK bunun iyi bir örneği. Bana öyle geliyor ki Türkiye PKK'ya olan desteğine son vermesi için Suriye'ye daha büyük baskı yapabilir, tabii ki diplomatik yoldan. Bu konuda ABD'den yardımcı olmasını isteyebilir. Suriye, ABD ile ilişkilerini geliştirmek, ABD'deki imajını iyileştirmek, ABD'nin terörizmi destekleyen ülkeler listesinden çıkmak için büyük bir çaba harcıyor. Suriye'nin söz konusu listeden çıkarılmasının önkoşulu PKK'ya verdiği desteğin son bulması olmalı."

Şahin Alpay'ın önemli dediği kitabın Robins tarafından yapılan değerlendirilmesi bu. Değerlendirmenin hiçbir değeri olmadığını biliyorum. Fakat ister istemez Alpay'ın örümcek ağı ile çevrili bir beyine sahip olduğunu düşünüyorum. Tekelli dönemde kaçınılmazlığı ortaya çıkıyor.

Şahin Alpay yukardaki değerlendirmenin yerine Engin Ardıç'ın, Mehmet Barlas'ın MIT'in basındaki

açık temsilcisi Oktay Ekşi'nin söylediklerinden ya da yazdıklarından bir sentezde çıkarabilirdi. Uğur Mumcu ile bir görüşme yapabilir. Ya da Murat Belge başkanlığındaki aydınların altına imza attıkları bildiri yayınlatabilirdi. Bu tip değerlendirmelerin daha önce bu yazarlar tarafından yapıldığı biliniyor. Fakat Alpay bütün bunların hiçbir haklı temelini olmadığını görmüş olmalı ki, hîç de farklı olmayan bir değerlendirmeyi ithal etme gereksinimini duyuyor. Çaresizliğini böyle gidereceğini düşünüyor.

Son olarak;

Burjuvazi kendini iç savaş koşulları içerisinde hazırlıyor. Yukarıda söylenenler, burjuvazinin, baskı aygıtları ile birlikte politik olarak kendine destek ve güç alma biçiminde iç savaşın "olmazsa olmazı" oluyor.

İç savaş, safların tam olarak ayrıştığını gösteriyor.

İç savaş, Türkiye devrimcilerinin tam olarak netleşmesini anlatıyor. Daha da doğru bir söyleşiyse bir taraf netleşirken diğer taraf bulanıklığı yaşıyor.

İç savaş, Türkiyeli ve Kürdistanlı devrimcilerinin birlikte yürüyüşünü anlatıyor. Netlik buradadır. Netlik iktidarı hedefleyenlerdedir.

Sistem tıkanmıştır ve çözüm buradadır.

Kaynaklar:

1. Yalçın Küçük, Türkiye Üzerine Tezler -4, İstanbul 1990 s. 15
2. Yalçın Küçük, Bilim ve Edebiyat İstanbul, 1985, s.505
3. Cumhuriyet 7 Mart 1992.
4. Cumhuriyet Kitap 16 Ocak 1992 sayı 99.

YALÇIN KÜÇÜK

SOVYETLER BİRLİĞİN'DE SOSYALİZMİN ÇÖZÜLÜŞÜ

Tekin
Yayınevi

NURETTİN KURTULUŞ

ALMAN MUZ CUMHURİYETİ

HAZIRLANIYOR

Dönem
Yayıncılık

FAŞİZM VE TEKELLİ DEVLET

Şafak Ceyhun

Dünya tarihi sınıf savaşımının tarihidir. Bir savaşta her iki taraf silahlarını sürekli olarak yenilemek ve geliştirmek zorundadır. Tekelli devlet, burjuvazinin şimdiye kadar yarattığı en gelişkin savaşım aygıtıdır. Bu aygıtları işçi sınıfına ve sosyalizme karşı ustalıkla kullanmaktadır. Tekelli devleti anlayabilmek için, faşizm konusunu da ele almak gerekiyor.

Faşizm, dünya kapitalist sisteminin genel bunalımı döneminin ürünü olarak ortaya çıkıyor. Faşizmin özellikle İtalya ve Almanya'da ortaya çıkış koşullarını inceleysek şunları görürüz:

A) Emperyalizm döneminin ürünü olan I. Dünya Savaşı, kapitalist sistemin zaten yaşamakta olduğu bunalımı derinleştirmiş ve toplumun büyük bir bölümünde kapitalizme karşı tepki uyandırmıştır. Marksizmin büyük etkisiyle, burjuva ideolojisi etkisini önemli ölçüde yitirmiştir.

B) Bunalım, burjuvazinin çeşitli grupları arasındaki iç çekişmeleri keskinleştirmiş ve devlet yöneteme durumuna gelmiştir. Bu durum, devletin gücünün ve kitleler gözündeki saygınlığının azalmasına neden olmuştur.

C) Ekim Devrimi, kapitalist sisteme büyük bir darbe indirmiştir. Diğer kapitalist ülkelerde sosyalist hareketler başarılı olamamış ve bunun yanında komünist partiler yavaş yavaş işçi sınıfından kopmaya başlamıştır. Ama devrimciler hala önemli bir güç olmaya devam etmektedirler.

D) Liberal temsili sistem, marksizme karşı savaşında yetersiz kalmaktadır. O dönemin faşist partileri liberalizme karşı sert eleştiriler yapmışlardır. "Liberalizmin eleştirisi de liberal devletin marksizme karşı etkili olarak savaşacak yetenekte olmadığı saptamasına dayanıyordu."(1)

Bu koşullar altında, bütün gelişmiş kapitalist ülkelerde yeni bir devlet yapılanması ihtiyacı doğuyor. "Bütün büyük kapitalist ülkelerde, hem kapitalist sistemin kendi iç evriminden hem de sosyalist bir ülkenin -SSCB- ve ana ereklere sermaye egemenliğine -Ekim Devriminin yapmış bulunduğu gibi- son vererek, toplumun devrimci bir dönüştürülmesine girişmek olana komünist partilerin varoluşuyla yaratılan yeni koşullardan ileri gelen zorunlu yeniden yapılanma biçimleri sorunu, yönetici sınıfların, özellikle de büyük tekellerin sermayesinin karşısına, işte bu dönemden başlayarak çıktı. Bu da, öncelikli bir biçimde, devletin niteliği ve rolü, işleyişi, ekonomik yaşam dahil toplumsal yaşamın çeşitli yönlerindeki müdahale

biçimleri sorununa yol açtı. Bütün büyük kapitalist ülkelerde -tekellerin kapitalizmin en etkili çevreleri yöresinde- düşüncenin ana konularından birinde devletin otoriter bir yeniden yapılandırılma zorunluluğu olması bir raslantı değildi."(2)

"NSDAP (Nasyonal Sosyalist Alman İşçileri Partisi) güçlü bir merkezi iktidar istiyordu ve siyasal merkezileşmekten yana olduğunu açıkça belirtiyordu."(3)

Açıkça görüldüğü gibi faşizm, devletin güçlü ve merkezi bir biçimde yeniden yapılandırılması ihtiyacından doğuyor. Tekeller çok güçlenmişlerdir ve bundan sonra tekellerin devletle bütünleşmesi süreci başlayacaktır. Faşizm, kapitalizmin emperyalist aşamasında ortaya çıkmıştır ve tekeller burjuvazi emperyalist açılımlarını daha rahat gerçekleştirebilmek için, doğrudan kontrolünde olacak güçlü ve merkezi bir devlet yapısına ihtiyaç duymaktadır.

Faşist partiler bu koşullarda, birbirlerine yakın zamanlarda ortaya çıkıyorlar. Sosyalist hareketin bastırıldığı ve komünist partilerin yavaş yavaş güç kaybetmeye başladığı bir zamandır. Komünist partilerin çoğu, kitlelere önderlik edememektedirler. İdeolojik boşluk ve önderlik boşluğu önemli boyuttadır. Faşist partiler bu fırsatı iyi değerlendiriyorlar. Aşırı sağdan, reformist sosyalizme kadar geniş bir yelpazeyi içine alan eklektik bir programları vardır. Aşırı demagojik bir söylem kullanmaktadırlar. Faşist partilerin böyle bir ortamda taban bulması pek zor olmuyor ve tabanın büyük bir bölümünü küçük burjuvazi oluşturuyor. (Devrimci olanakların gerektiği gibi kullanılması ve kitlelerin harekete geçirilebilmesi, faşizmin iktidara gelmesini engelliyor. Ama bunun için bir iktidar perspektifine sahip olmak şarttır. Bir nokta daha var. "Faşizm, kapitalist zincirin en zayıf halkalarında iktidara gelmiştir. İtalya ve Almanya'da devrim olmamış, faşizm iktidara gelmiştir"(4) Bu önemlidir. Faşizm, sınıf çelişkilerinin en yoğun yaşandığı kapitalist ülkelerde iktidara geliyor. Faşizm, tekellerle devletin bütünleşmesi aşamasında, bu gibi ülkelerde en uygun yoldur. Fakat diğer ülkelerde, tekeller devlet kapitalizmine geçişte faşizm ortaya çıkmayabiliyor. Bunu belirleyen ise kapitalizmin içinde bulunduğu bunalımın derinliği, işçi sınıfı hareketinin şiddet derecesi ve bunu bastırarak olan eski devlet yapısının gücü oluyor.)

Faşizmi, kalıcı ve sürekli bir düzen olarak görmüyorum. Birinci Dünya Savaşı ertesini yıllar, gelişkin kapitalist ülkelerde tekellerin burjuvazinin iktidarını yeni

koşullar altında sürdürebilmek için tekelli kapitalizme yöneldiği yıllar oluyor. Faşizm, kapitalist zincirin en zayıf halkaları olan İtalya ve Almanya gibi ülkelerde tekelli düzene geçişin bir aşaması oluyor. Bu konuda önemli bir noktaya daha değinmek istiyorum.

Kapitalist devlet yapısı, 1789 Fransız devriminden sonra, burjuvazinin iktidarı almasıyla yavaş yavaş şekillenmeye başlıyor. İlkönceleri çok basit bir yapıdadır ve çok deneyimsizdir.

Zaman zaman monarşik yönetim biçimine kayıyor. Tekellerin ortaya çıkışı ve emperyalist döneme kadar olan süreyi ayrı bir dönem olarak ele almak gerekiyor. İlkönceleri burjuvazi basit bir taktik izliyor. Sınıf savaşını keskinleşmeye başladığında, işçi sınıfını doğrudan karşısında alıyor ve muhalefeti elinden aldığı kadar çabuk ayaklandırarak, onu güçsüzken silah zoruyla ezmeye çalışıyor. Bu da ortamı belli bir süre sakin tutuyor. 1871 Paris Komünü'nü ortadan kaldıran burjuvazi taktiklerini geliştirmek zorunda kalıyor. İki temel yöntem kullanılıyor, "... bunlardan birincisi, işçi sınıfı hareketine hiçbir biçimde göz yummayan, bütün eski ve çağını doldurmuş kurumları destekleyen, reformlara kesinlikle karşı çıkan baskı yöntemidir... ikinci yöntem ise, siyasal haklara, reformlara, işçilere hak tanımaya yönelik liberalizm yöntemidir." (5) Bu taktiklerin büyük etkisi oluyor. İşçi sınıfı hareketinde zaman zaman anarşist zaman zaman da reformist sapmalar yaratmayı başarıyor.

Kapitalizmin gelişimi, tekellerin ortaya çıkışı ve sosyalist mücadelenin güçlenmesiyle birlikte eski devlet yapısı yetersiz kalmaya başlıyor. Daha merkezi bir devlet yapısına ve sosyalizmle mücadelede daha gelişkin taktiklere ihtiyaç duyuluyor. Tekelli devlet kapitalizmine yönelişin nedenlerinden biri de bu oluyor. Tekellerle devletin bütünleşmesi süreci, bazı ülkelerde doğrudan, bazı ülkelerden faşizm aşamasıyla gerçekleştiriliyor. Faşizmin yenilgisiyle birlikte dünya kapitalist sisteminden yeni tip bir devletin, tekelli devletin ortaya çıktığını görüyoruz.

Tekelli devletin sosyalizmle mücadelede uyguladığı taktik fiziksel şiddetle ideolojik şiddetin bir sentezinden oluşuyor. Seçmeli baskı uygulaması (Havuç-sopa ikilemi) en önemli özelliğidir. Düzen içi "mücadele"nin hizmetine her türlü olanak verilirken, sosyalist mücadeledeki insanlar doğrudan şiddete maruz kalmakta, yargılamaya bile gerek görülmeden öldürülebilmektedirler. Tekelli devletin özelliği, faşist ve demokratik örgütlenmelerin üzerinde yükselmesidir. Faşist ve demokratik örgütlenmeler aynı anda ve birlikte tekelli devletin dayanak noktalarını oluşturmaktadırlar.

Tekelli devletin diğer önemli özelliği, insanların bilinçlerine uyguladığı ideolojik bombardımandır. Kitle bilincin önemi, sosyalist devrim mücadelesi de kendini açıkça hissettiriyor. Feodal düzene geçişte ya da kapitalist düzene geçişte kitlelerdeki bilinç unsuru geri planda kalıyor. Üretim araçlarının gelişmesi, eski üretim sisteminde yeni düzenin tohumlarının atılmasını sağlıyor ve örneğin feodal düzende, kapitalist üretim ilişkileri yavaş yavaş hakim olmaya baş-

Tekelli devletin sosyalizmle mücadelede uyguladığı taktik fiziksel şiddetle ideolojik şiddetin bir sentezinden oluşuyor. Seçmeli baskı uygulaması (Havuç-sopa ikilemi) en önemli özelliğidir. Düzen içi "mücadele"nin hizmetine her türlü olanak verilirken, sosyalist mücadeledeki insanlar doğrudan şiddete maruz kalmakta, yargılamaya bile gerek görülmeden öldürülebilmektedirler.

lıyor. Ekonomik gücü eline geçiren yeni sınıf zamanı gelince iktidarı alıyor. Buna karşın sosyalizm, bilimin ve insanın düşüncesinin gelişmesi sonucu önce kafalarda ortaya çıkıyor. Burjuva ideolojisinin hakim olduğu bir

düzende sosyalist düşüncenin tohumları ortaya çıkıyor ve sürekli olarak gelişerek kendini yetkinleştiriyor. Yetkinleştikçe de sınıfsal tabanı olan işçi sınıfının içinde yaygınlaşıyor. İlk ürünü 1917'de veriyor. Bunun üzerine kapitalizmin insan bilincine saldırı zorunluluğu ortaya çıkıyor. Hitler de bu konuya değiniyor. "Direngen ve acımasız bir biçimde kullanılan kaba güç silahı, ancak iki felsefi görüş arasındaki karşılıklı savaşımdayır ki, sonucu, desteklediği parti yararına götürecektir." (6) Mussolini ise 1921'de şöyle diyor: "Sosyalleştirme, devletleştirme, kolektifleştirme girişimlerine bütün gücümüzle karşı çıkacağız. Bıktık usandık devlet sosyalizminden. Ve sizin o doğruluk ve hele kaçınılmaz niteliğini yadsıdığımız doktrininin tümüne karşı savaşımdayım, yani doktrinal savaşımdayım da vazgeçmeyeceğiz." (7) Faşizm, kitleleri sürüleştirmenin ilk aşaması oluyor. Kitleleri, özellikle küçük burjuvaziyi, fiziksel şiddet kullanarak güdümüne sokuyor. Sürekli bir korku aşıyor. Tekelli devlet, faşizmden devaldığı bu sürüyü, kendi ideolojisine göre yoğunluyor. Bilinçlerini yok ediyor. (Eğer sosyalistler bu süre içinde savaşıma başlamamışlarsa, bu gerçekleşiyor. Ne zaman sosyalistler ideolojik ve pratik olarak savaşıma başlarsa bu etki yavaş yavaş kırılıyor.) Tekelli devletin ideolojik bombardımanında en önemli rolü, yine onun güdümündeki medya, eğitim kurumları, kültürel kurumlar ve günümüzde özellikle televizyon üstleniyor. Tekelli devletin insanların bilinçlerini yoketmek için ona bir noktadan, en zayıf noktadan sızması gerekiyor. İnsan bilincindeki en zayıf nokta ise, insanların savundukları, hatta uğruna öldükleri düşüncelerin, temelleri olmayan, sadece belli bir inanca dayanan kesimidir. İnsanlar herşeyi bilemezler. Her düşüncenin, az ya da çok, bir inanç bölümü vardır. Sosyalist insanların düşüncelerinde de bir inanç kısmı vardır. Dini inançtan farkı ise, marksizmin bilimsel olması nedeniyle insan düşüncesini sürekli olarak geliştirmesi ve insanların sürekli olarak -bilimsel bilginin

her çeşidini- öğrenmesi nedeniyle, düşüncelerindeki inanç kısmının daima azalıyor olmasıdır. Marksizme inanan bir insan, ne kadar az şey biliyor olursa olsun, kitaplarda yazılanların yanında, marksist düşünme yöntemini, bilimsel düşünceyi kavrayabilirse, o insanın düşünce gelişimini, bilincinin gelişimini durdurmak hemen hemen inkansızdır. Fakat marksizm bilimsel olarak kavranamaz, sadece tartışmalarda karşı tarafa oportünist, revizyonist ithaflarında bulunabilmek için kullanılacak laf kalabalığı olarak öğrenilirse, düşünce gelişiminin yolu tıkanmış olur. Bu ise, ideolojik saldırılara karşı çok kolay bir yenilgiyi beraberinde getirebilir. Bunun Türkiye de en basit örneğini 70 kuşağında görebiliriz. Devrimciliğin o dönemki popülaritesine kapılıp devrimci olmuş, hatta silahlı mücadeleye bile girmiş birçok insanın, devletin fiziki ve ideolojik saldırılarına karşısında çok kolay teslim olduğunu düzeninin çarklarına katıldığını görüyoruz. Bu tür saldırılara karşı koyabilmenin tek yolu, buluşıklıklardan arınarak, sosyalizmi bilimsel olarak öğrenmek ve onu yaşantımızın her alanında kullanarak bir yaşam biçimi haline getirmektir.

Son olarak Türkiye de tekelli devletin durumuna bakmak istiyorum. Türkiye de bugünkü devlet yapısını kurmak için ilk atılım 12 Mart darbesiyle gerçekleşiyor. Dünyada siyasi süreç ve Türkiye de tekellerin yeterli güce ulaşmamış olması nedeni ile fazla bir başarı sağlayamıyor. Devrimci mücadele kısa zamanda eski gücüne ulaşıyor çünkü darbe dönemi bittiğinde askeri diktanın yerini tutacak güçlü bir devlet yapısı oluşturulamamıştır. Buna karşın 12 Eylül dönemiyle birlikte, Türkiye Solu ve geniş kitleler kendilerini güçlü bir devlet aygıtının ve burjuva ideolojisinin bombardımanı altında bulunuyorlar. Tekelli devlet, 12 Eylül döneminden sonra gücünü ortaya koyuyor.

Devletin 12 Eylül döneminde sadece faşist örgütlenmeler tabanından yükselmesine karşın sivil yönetime geçildikten sonra "düzen içi olmak koşuluyla" sol kesimdekileri de kadrolarına almaya başladığını görüyoruz. Hatta devlet, kendisine "sol" kesimden bir taban oluşturabilmek için özel taktikler kullanıyor. Birçok "aydını" himayesine alıyor. Bugün devletin en güçlü ideolojik saldırı merkezlerinden biri olan basın, büyük oranda eski solcuların denetimindedir. Sağda kontra-gerilla, irticai örgütlenmeler ve sivil faşist örgütlenmeler, solda ise eski-tüfek sosyalistlerin kontrolündeki basın, kültürel kuruluşlar ve sanatsal kurumlar devletin önemli birer dayanak noktası haline geliyorlar. Hatta bir ara devletin güdümünde bir "komünist" parti bile düşünüyor.

Tekelli düzen, SHP-DYP-ANAP ve diğer burjuva partileri arasında hiçbir fark kalmıyor. Bir gelişim sürecinin ürünüdür. Tekellerle devletin bütünleşmesini temsil eder. Tekelli düzende, ayrı ayrı muhafazakar ve liberal partiler yok oluyor ve bir birinin hemen hemen aynısı çizgiler izleyen partiler oluşuyor. SHP ve Ecevit türü sosyal-demokrat kesim sağa kayarak mu-

hafazakarlaşıyor, DYP türü sağ kesim ise demokrasi havarisi kesiliyor. Ortak bir çizgide buluşuyorlar. DYP ve SHP uyumlu bir çift oluşturuyor.

Sonuç olarak şunları söylemek istiyorum. Faşizm, bazı ülkelerde tekeli kapitalizme geçişte bir ara aşama oluyor. Görevi marksizme karşı savaşmak ve devrimcileri düzen sınırları içine çekmektir. Bunda bir ölçüde başarılı oluyor. Sosyalist mücadelede sapsular yaratıyor. Faşizm, anti-marksizm olarak ortaya çıkıyor ama devrimciler faşizme karşı demokrasi istemiyle savaşıyorlar. Şunu gözden geçiriyorlar: Demokrasi ve faşizm, burjuva devletin iki yönetim biçimidir. Her iki durumda da egemen olan burjuvazidir. Ne kadar radikal olursa olsun, demokrasi için savaşmak, düzenin sınırlarını aşmamak anlamına gelir. Faşizmden hem tarihsel olarak hem de yapılanma bakımından daha ileride olan tekeli kapitalizme geçildiğinde ise, bu politika iflas eder. Çünkü devlet, düzene karşı çıkmayanlara faşist yüzünü göstermez. Kendisine karşı kullanılmayacağını bildiğinden, onlara demokratik haklar verir. Bu yüzden, devrimcilerin demokratlaşması değil, eskisinden daha fazla komünizmi savunması tek çıkış yoludur. Çünkü bu düzenden kurtuluşun tek yolu komünizmdir. Demokrasi mücadelesi, ister devrimci demokrat olsun ister başka türlü olsun, iktidarı hedefleyememek, bu düzene karşı bir alternatif olamamak demektir.

Avrupa'da tekeli devletler genellikle demokrasi yüzlerini gösterirler. Çünkü karşılarında düzeni tehdit eden bir güç yoktur. Buna karşın Türkiye'de durum farklıdır. Türkiye gibi orta derecede gelişkin ülkelerde devlet faşist yüzünü daha sık göstermek zorundadır. Düzene karşı mücadelenin koşulları daha uygundur. Devletin fiziki saldırılarına karşı savaşmak, güçlü illegal örgütlenmeleri gerektirir. Bunun yanında burjuva ideolojisine karşı savaşmak, onun kitleler üzerindeki etkilerini silmek ve kitleleri aktive edebilmek için en acil görevimiz her türlü olanağı, yayın organlarını, açık örgütlenmeleri kullanarak, bilimsel sosyalizmi en geniş kesime yaymaktır.

NOTLAR

1. Roger Bourderon, Faşizm: İdeoloji ve Uygulamalar, Onur Yay. 1. Basım, Sf.43
2. Age sf.8
3. Age s.17
4. Toplumsal Kurtuluş, Sayı 19. E. Aydın İki ODB Faşizm ve Askeri Diktatörlük, s.42
5. V. I Lenin, Sağ ve Sol Sapsular Üzerine, Ekim Yay. 2. basım, s.46
6. Aktaran: R. Bourderon, Faşizm, s.51
7. Age, sf.39

HALKLARIN emekçi partisi bir önemli alternatiftir.

KOLAY değildir. Başarı kesin değildir. Ancak bu bölge, kolay ve başarsız kesin çözümlerin peşinde gitme önemini kapatmıştır.

EMEĞÇİ partisini, HEP içinde oluşturmanın, teorik ve niyete dayalı engelleri görülmemektedir. Önemli olan budur. Bu önemli açılımı, başarıya götürmek sürekli çalışmayı, titizliği, uyanıklığı, ancak halkların devrimci kardeşliği, halklar arasında da tartışmayı, dayanışmayı ve gittikçe netleşen ortak yazgıyı görebilmeyi gerektirmektedir. Bu alması reddetmek, Kürdolog ve sosyologların işidir.

ŞİDDETİ kullanacak parti, devlet şiddetinden uzak kalmak durumundadır.

TERK edilmesi gereken hastalıklardan birisi de seksen öncesi gizlilik deneyimidir. Yetmişli yılların ikinci yarısının çok büyük bir iç savaşa sahne olması, hem gizlilik ilkelerini bozmuş ve hem de bozuk davranışları gizlilik saymak alışkanlığına yer vermiştir. Kafaların kuma gömülü, kolların açık olduğu durumlar da gizli sayılmıştır. Yeni açılımda en çok dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi budur.

KÖKLER, önemlidir. Gürül gürül olmasa da bu bölgede sosyalizme koşan, bunun için yaşamı da dahil her türlü özveriye açık, bir kuşak uç vermiştir. Kurumuş kökler ile yeni bir yola çıkmak yerine bu kuşağı yakalayacak bir yaklaşım ve program önemlidir.

DENİZİN dibine inilmiştir. Şimdi çıkış zamanıdır.

DÜNYA şimdi her zamandan daha çok sosyalizme mahkumdur.

BÖLGE, şimdi dünyadır.

ELLEN MEIKSINS WOOD

SİNİFTAN KAÇIŞ

YENİ 'HAKİKİ' SOSYALİZM

A K I Ş
YAYINCILIK
TÜSTAV

80'lerin başlarından itibaren İleri kapitalist-emperyalist ülkelerde hızla tırmanan yeni sağ dalganın en saldırgan ifadesini Reagan ve Thatcher'da bulurken bu ülkelerde zaten ökomünizmin ve Yeni Sol'un sınırlarına çekilmiş olan marksist akımlar içinde yeni "revizyonizm"ler üretti. Emperyalist burjuvazi tüm gücüyle işçi haklarına ve sola saldırırken Batı solunda, reel sosyalizmindeki çözümlüğün de etkisiyle her türlü politika ile sınıfsal çıkarlar arasındaki ilişkiyi koparmaya ve rastlantısallaştırmaya yönelik bir eğilim gelişti.

New Left Review yazı kurulu üyesi Ellen Meiksins Wood bu yeni "revizyonizm"i Marx ve Engels'in Manifesto'da eleştirdikleri türden yeni bir "hakiki" sosyalizm olarak tanımlıyor. Sınıfsal çözümleme ve determinizmden bu kopuşun köklerini ökomünizmin ve maöizmin Avrupa'daki etkilerinde ve Althusser'in felsefi mirasında arayan Wood, Poulantzas'tan başlayarak devlet ve politika teorisine katkılarını inceliyor. Laclau ve Mouffe gibi yazarların katkılarında ise siyasal söylemin tam bir "rastlantısallaştırılması" nı buluyor. Wood, ayrıca Gareth Stedman Jones, Barry Hirst ve Paul Hindess, Samuel Bowles ve Gavin Kitching'in katkılarını değerlendiriyor. Yazar kitapta, sınıf, politika ve ideoloji arasındaki ilişkilere yönelik kendi kavrayışını da geliştiriyor.

ENVANTER VE GELECEK

TÜRKİYE sol düşüncesinin unsurlarını bulmak zor görünmüyor: Birincisi, Fransa üzerinden gelen Komünist solculuğudur. Türkiye İşçi Partisi aracılığıyla getiriliyor, barış içinde bir arada yaşama ve parlamenter çözüm ile yüksek bir sosyalizm söyleminden oluşuyor.

BURJUVA radikal iktisatın reformculuğu, yapısal dönüşümler, ikincisidir; 27 Mayıs ile birlikte sola kayan radikal entelijansiyanın programıdır. Ekonomik ve hukuk reformlarıyla sorunu çözmeyi amaçlıyor; Kürt Sorunu'nun çözümünü de, bir kalkınma bölge planlaması ve hukuk programı içinde ele alıyor.

ŞİDDETİN bir politik yöntem olarak kullanılması ekleniyor: Latin Amerika'dan gelen rüzgarın Türkiye tarihinin derinlikleriyle bir araya getirilmesinden doğuyor. Devrimci Gençlik hareketi ve Ordu içinde ihtilalcilik, şiddeti politik sahneye getiriyor.

BAŞKAN MAO'nun halkçılığı dördüncü unsurdur. Güçlü bir anti-sovyetizm olarak gelişiyor ve Trotskizm ile Amerikan sosyolojisinin talihsiz "bürokrasi" ve buna dayalı "revizyonizm" tekerlemesi, koyu popülizmin vitrinini oluşturuyor. Bu unsur zaman zaman püritan Arnavut'tan Enver Hoca'nın adıyla da birleşiyor.

DÖRDÜ de birbirine uzaktır. Dün de bugün de bunlar arasında kimyasal bir bileşim kurulmamıştır ve aranmamıştır. Bütün gelişmelere karşın, Türkiye devrimci solu kendi "doktrinini" gözden geçirmek ihtiyacını bulamamıştır. Gözden geçirenler olmuştur; bunlar, devrimciliği ve solu bıraktılar. Kalarlar, hala kendilerini tartışıyorlar ve bir bölümü, "Peygamberimiz Enver Hoca Hazretleri" ya da dünya sosyalizmine büyük katkıları olan Stalin'i kemikleştirerek, "Peygamberimiz Stalin Hazretleri" tekerlemesini aşamıyorlar.

TEORİSİZLİK, politikasızlık, iş yapanları da dahil, Türkiye devrimci hareketinin temel çizgisidir.

YAZGI değerlidir. Aşılmak zorundadır. Çünkü, Sovyet sistemi yıkılırken bile sosyalizm canlılığını kanıtlamıştır.

SOVYET düzeninin yıkıldığı bir zamanda, zafer marşları söyleyen tekelli düzen, Batı'da faşist eğilimlerin Doğu'da bağınaz İslamın hortlamasıyla karşı karşıya gelmiştir. Sovyet düzeni çökerken dünya kapitalizminin ölümcüllüğü, cilasının altında sadece gericilik ve insanı tüketen bir sistem olduğu netlikle ortaya çıkmıştır.

EMEK süreci temel belirleyicidir. Dünyaya materyalist-determinist olarak bakış esastır.

DEVİRİM, kütlelerin sürüleşmesinin sonucunda ve eşitsiz gelişme yasası gereği, gittikçe daha az sayıların iş haline gelmiştir. Devrimin bir iktidar yolu olmaktan öte, iltihaplannuş kişilikleri arındırmanın da mekanizması olması ihtimal dahilindedir.

KÜTLESEL-DEMOKRATİK olan ile sosyalizm arasına bir aşama konamaz. Gotha Programının Eleştirisi'nde sosyalizm ile komünizmi iki ayrı aşama olarak görmenin yanlışlığı bugün çok bellidir. Her an ve her aşamada, kapitalist ahlak ve ilkelere karşı savaş esastır.

ORTAKÇILIK, kuruluştan önce de peşinde koşulması gereken bir ilkedir.

BUNLAR ve bunlara eklenecek bazı ilkelere, enternasyonalizm bu ilkelere dendir, dışında, devrimci sosyalizmin tartışmayacağı hiçbir alan olmamalıdır. Bütün bu alanlarda kendisini yenilemek ve ileriye doğru açılan her yeniliği ilgiyle karşılamak durumundadır.

KÜRT devrimci gerçekliği, enternasyonalizmi, bütün damarlarda zorlamaktadır. Ancak bütün görünüşe karşın, Türkiye solundaki derin dar bakışın yenildiğini söylemek zor değildir. Zaman zaman Türkiye solu, yöneten oligarklardan daha şabloncu ve arayışlara daha kapalı olabilmektedir.

ENTERNASYONALİZMDE, iki yüzlü bir tutum sezilmektedir. Kürt devrimciliği ve bunun öncü partisi kabul görür görünmektedir. Aynı zamanda İsmail Beşikçi ve Yalçın Küçük'e karşı bir eleştiri kampanyası açılmaktadır; açılabilir. Ancak kampanyada okları, Beşikçi ile Küçük'ün tepesinden aşarak Kürt Devrimciliği ile önderi partiye yöneltme hevesi açıkça belli olmaktadır. Oklar, Küçük ve Beşikçi'ye değmeden daha ötele-re gönderilmektedir.

AŞILACAKTIR Kürtlüğü çok seven Kürt "Kürdologlar" ile sosyalizme aşık Türk "Sosyologlar" birbirini bulacaktır. Büyük bir Kürt edebiyatı ve büyük bir sosyalizm edebiyatı ile yerinde sayanlar, hiçbir risk almayanlar, birbirini bulacaktır. Bunlar, Oktay Ekşi'nin bilerek yazdığı türden, devlet tarafından hiç önemsenmeyenlerdir. Bunlar devlet tarafından özendirilenlerdir. Bunların devletle kucaklaşması yakındır.

GELECEK sosyalizmdir.

GELECEK, "bizindir" ve "hepinizindir"

İLERİSİ, sosyalizmdir, sosyalizm ileridir ve bu bölgeye ileri sosyalizm gereklidir.

ÖRGÜT olmadan ileriye gerçekleştirmek mümkün değildir.

TÜRKİYE devrimci solu, açık ve gizli partiler ikilemini geride bırakarak büyük bir aşama kaydetmiştir. Örgütün ihtiyacını bilen ancak hiçbir yolu bir diğerinin karşısına koymayan bir sol vardır.

AŞAMALAR, tarihe karışmıştır. Süreklilik, kesintisizlik değil, iççelik söz konusudur. Emekçi iktidarın kurulmasında sosyalist devrimcilerin rolü büyüktür. Fakat bu rol, sosyalist devrimcilerin kişiliklerini eritmesi türünden değildir. İççe olan bir devrimci süreçte sosyalistler vardır. Aynı iççelik sosyalist ve komünist görevler için de sözkonusudur.

HİÇ DURMAYAN, devrimci tutum esastır.

devrim arka sayfa ----->